

ΙΟΥΝΙΟΥ ΙΑ'

Μνήμη τοῦ ἁγίου πανευφήμου Ἀποστόλου καὶ γενναιομάρτυρος
ΒΑΡΝΑΒΑ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΕΝ ΤΩ ΜΙΚΡΩ ΕΣΠΕΡΙΝΩ,

Εἰς τό, Κύριε ἐκέκραξα, ἰστώμεν Στίχους δ', καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἦχος α'. Τῶν οὐρανίων ταγμάτων.

Τοῦ Παρακλήτου τὴν χάριν ὑποδεξάμενος, ἀπόστολος ἐδείχθης, καὶ σοφὸς ὑπρέτης, Χριστοῦ τοῦ Βασιλέως καὶ τὴν αὐτοῦ, ὑπὲρ νοῦν ἐνανθρώπησιν, μυσταγωγεῖς τοὺς ἐν πλάνῃ λόγῳ τῷ σῶ, ὦ Βαρνάβα παμμακάριστε.

Παύλου συνέκδημος ὄφθης τοῦ θεορρήμονος, Βαρνάβα θεηγόρε, καὶ σὺν τούτῳ προθύμως, διήλθες πλείστας χώρας καὶ τὸ σεπτόν, τοῦ Χριστοῦ Εὐαγγέλιον, πᾶσι κηρύττεις καὶ ἄγεις ἐπὶ τὸ φῶς, τῆς αὐτοῦ πίστεως ἔνδοξε.

Α'γαλλιᾶται ἢ Κύπρος ἢ σὲ βλαστήσασα, ἀπόστολε Βαρνάβα, λαμπρῶς σεμννομένη, τῇ σῇ διδασκαλία καὶ ὡς σοφόν, ὑποφήτην τῆς χάριτος, καὶ ἀπαρχὴν σε ἁγίαν ἀνευφημεῖ, ἐορτάζουσα τὴν μνήμην σου.

Εὐαγγελίου τὸν δρόμον καλῶς διήνυσας, ἐν Κύπρῳ ἐναθλήσας, στερρότατη καρδιά, ἀπόστολε Βαρνάβα καὶ ἐν αὐτῇ, τὸ σὸν ἅγιον λείψα-

νον, κατατεθὲν ἀγιάζει ὡς ἀληθῶς, τὴν πατρῶαν γῆν θεόπνευστε.

Δόξα... Ἦχος α'.

Α'ποστολικῆς ἀξιοθεις εὐκληρίας, τοῦ Εὐαγγελίου κῆρυξ καὶ διδάσκαλος, καὶ διάκονος θεῖος ἐρημάτισας, Βαρνάβα ἀπόστολε· καὶ ὡς υἱὸς φερωνύμως παρακλήσεως, τὴν ἀπ' οὐρανοῦ παράκλησιν, ταῖς διδαχαῖς σου παρέχεις, τοῖς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ, τῆς πλάνης καθημένοις· καὶ καλῶς ἀγωνισάμενος, σὺν τῷ θεῷ Παύλῳ δεδόξασαι, ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν· ἧς καὶ ἡμεῖς ἀξιοθείημεν, ταῖς πρὸς Χριστὸν πρεσβείαις σου.

Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Α'μαρτωλῶν τὰς δεήσεις προσδεχομένη, καὶ Ἀθλιβομένων στεναγμὸν μὴ παρορῶσα, πρέσβευε τῷ ἐξ ἁγνῶν λαγόνων σου, σωθῆναι ἡμᾶς Παναγία Παρθένε.

Εἰς τὸν Στίχον.

Ἦχος β'. Οἶκος τοῦ Ἐφραθά.

Παύλῳ τῷ ἱερῷ, Βαρνάβα συνεδέθης, ἐν Πνεύματι ἁγίῳ, καὶ σὺν αὐτῷ κηρύττεις, Χριστοῦ τὸ Εὐαγγέλιον.

Στίχ. Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτοῦ.

Κύπρος ἢ σὴ πατρίς, διδάσκαλόν σε θεῖον, Βαρνάβα κεκτημένη, γεραίρει σου τὴν μνήμην, κηρύττουσα τὴν χάριν σου.

Στίχ. Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα.

Εἴχων πρὸς τὸν Χριστόν, μεγίστην παρρησίαν, Ἄποστολε Βαρνάβα, ὑπὲρ ἡμῶν δυσώπει, τῶν πίστει εὐφημούντων σε.

Δόξα... **Τριαδικόν.**

Δύναμιν ἀληθῆ, Βαρνάβα κεκτημένος, παρὰ τοῦ Παρακλήτου, Τριάδα τὴν ἁγίαν, τῷ κόσμῳ ἀνεκήρυξας.

Καὶ νῦν... **Θεοτοκίον.**

Τέξασα ἐν σαρκί, Πατρὸς Ἄγνη τὸν Λόγον, ἀτρέπτως ὑπὲρ λόγον, ἐκ πάσης ἀλογίας τὸν κόσμον ἠλευθέρωσας.

Ἀπολυτίκιον.

ᾠχος δ΄.

Ως τοῦ Παύλου πέλων συνέκδημος, καὶ Χριστὸν κηρύξας τοῖς ἔθνεσι, τῶν ἀγγέλων ὁμότιμος γέγονας, Βαρνάβα ἀπόστολε· διὸ δυσώπει τὸν Κύριον, ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν δοθῆναι τὸ μέγα ἔλεος.

Θεοτοκίον.

Τὸ ἀπ' αἰῶνος ἀπόκρυφον, καὶ ἀγγέλοις ἄγνωστον μυστήριον, διὰ σοῦ Θεοτόκε τοῖς ἐπὶ γῆς πεφανέρωται· Θεὸς ἐν ἀσυγχύτῳ ἐνώσει σαρκούμενος, καὶ Σταυρὸν ἐκουσίως ὑπὲρ ἡμῶν καταδέξάμενος· δι' οὗ ἀναστήσας τὸν πρωτόπλαστον, ἔσωσεν ἐκ θανάτου τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΝ ΤΩ ΜΕΓΑΛΩ ΕΣΠΕΡΙΝΩ.

Μετὰ τὸν Προοιμακόν, τό, Μακάριος ἀνὴρ. Εἰς δὲ τό, Κύριε ἐκέκραξα, ἰστῶμεν Στίχους ζ΄, καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσόμοια.

ᾠχος δ΄. Ἐδωκας σημείωσιν.

Εἴληφας Ἄποστολε, κατὰ δαιμόνων ἀήτητον, ἔξουσίαν καὶ δύναμιν, Χριστοῦ ἐν ὀνόματι, τὰς ἀρχὰς τοῦ σκότους, τούτων ἀπελαύνειν, καὶ διεληλυθας τὴν γῆν, καταλαμπρύνων καθάπερ ἥλιος· καὶ Ῥώμην τὴν αἰοίδιμον, καταλαβὼν πρῶτος ἔνδοξε, τοῦ Χριστοῦ ἀνεκήρυξας, τὴν σωτήριον ἔλευσιν.

Πρώτην ἀγαθότητα, καὶ φυσικὴν καὶ ὑπέρθρον, πολιτείαν μιμούμενος, ἀνὴρ ἐχρημάτισας, ἀγαθὸς Βαρνάβα, κατὰ μετουσίαν, καὶ παρακλήσεως υἱός, διαφερόντως ὀνομαζόμενος, τῶν τρόπων σου χρηστότητι, καὶ τῇ τοῦ νοῦ καθαρότητι, τοὺς πιστοὺς παρεκάλεσας, ἐπιμένειν τῇ χάριτι.

Οργανον εὐάρμοστον, τῇ θεϊκῇ κυβερνώμενον, ἐνεργεία τοῦ Πνεύματος, Βαρνάβα γενόμενος, τῶν ἐθνῶν τὴν κλῆσιν, σὺ κατεπιστεύθης, πρὸς τὴν ἐπίγνωσιν Χριστοῦ, μεταρρύθμιζων λόγοις καὶ πράξεσι καὶ πάντας κατεφώτισας, ὁμολογεῖν ἀληθέστατα, Ἰησοῦ τὴν θεότητα, καὶ Σωτῆρος αἰοίδιμε.

Παῦλον ἐφελκόμενος, τῆς οἰκουμένης τὸν ἥλιον, σὺν αὐτῷ κατελάμπρυνας, τὰ ἔθνη πιστεύσαντα, τῷ Χριστῷ Βαρνάβα, τῷ μόνῳ Δεσπότη, καὶ τῷ κηρύγματι Αὐτοῦ, τὰς ἐκκλησίας ἐστερεώσατε, καὶ γνῶσιν τὴν οὐράνιον, ἐπὶ τῆς γῆς ἐφυτεύσατε· ὑπὲρ ὧν νῦν πρεσβεύσατε, ἐκτενῶς παμμακάριστοι.

Τρόπων σου χρηστότητι, καὶ τῶν ἡθῶν τῇ λαμπρότητι, καὶ τῇ ἄνωθεν χάριτι, ὡς ὀρθρος ἀνέτειλας, ταῖς αὐγαῖς Ἡλίου, τῆς δικαιοσύνης, καταλαμπόμενος σαφῶς, καὶ διαυγεία καταυγαζόμενος, τὴν Ῥώμην τὴν αἰοίδιμον, καταλαβὼν πρῶτος ἔνδοξε, ἐν αὐτῇ τὸν φιλόανθρωπον, Ἰησοῦν ἀνεκήρυξας.

Εἴθνεσί σε κήρυκα, χειροτονεῖ καὶ διδάσκαλον, ἀφορίσαν ὡς εὐσπλαγχνον, τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, τῇ αὐτοῦ δυνάμει, καὶ λαμπρᾷ σοφίᾳ, καὶ τῶν θαυμάτων τὸ καινόν, ταῖς ἐνεργείαις ἀσφαλισάμενον. Ἐντεῦθεν ὡς ἀήτητος, τὴν οἰκουμένην διέδραμες, τὸ φαιδρὸν Εὐαγγέλιον, ἀναγγέλλων αἰοίδιμε.

Δόξα... Ἦχος πλ. β΄.

Βαρνάβα πανεύφημε, τὸ ἐξαστράπτον κειμήλιον τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ τῶν Κυπρίων τὸ μέγα καύχημα, ὡς υἱὸς παρακλήσεως· ὁ καὶ πρὸ Παύλου τῶν ἑβδομήκοντα μαθητῶν γενόμενος κορυφή, καὶ μετὰ Παύλου πάλιν, τὸ Εὐαγγέλιον κηρύξας τοῖς ἔθνεσιν. Ὅθεν καὶ τῆς χάριτος τὸν λόγον, δι' ἔργων πληρώσας, σεαυτὸν προσήνεγκας ὀλοκάρπωμα καθαρὸν, τῷ διδασκάλῳ σου Χριστῷ, ᾧ καὶ πρέσβευε διὰ παντός, Ἀπόστολε ἐνδοξε, ἐν εἰρήνῃ σώζεσθαι, τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας, τὴν χαρμόσυνον καὶ πανέορτον μνήμη σου.

Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Τίς μὴ μακαρίσει σε, Παναγία Παρθένε; τίς μὴ ἀνυμνήσει σου τὸν ἀλόχευτον τόκον; Ὁ γὰρ ἀχρόνως ἐκ Πατρός, ἐκλάμπας Υἱὸς μονογενής, ὁ αὐτὸς ἐκ σοῦ τῆς ἀγνῆς προῆλθεν, ἀφράστως σαρκωθείς, φύσει Θεὸς ὑπάρχων, καὶ φύσει γενόμενος ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς· οὐκ εἰς δυάδα προσώπων τεμνόμενος, ἀλλ' ἐν δυάδι φύσεων, ἀσυγχύτως γνωριζόμενος. Αὐτὸν ἰκέτευε, σεμνὴ Παμμακάριστε, ἐλεηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Εἴσοδος. Φῶς ἰλαρόν. Τὸ Προκείμενον τῆς ἡμέρας, καὶ τὰ Ἀναγνώσματα.

Πράξεων τῶν Ἀποστόλων τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. ια΄ 19-30).

Εν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις, διασπαρέντες οἱ ἀπόστολοι ἀπὸ τῆς θλίψεως τῆς γενομένης ἐπὶ Στεφάνῳ διῆλθον ἕως Φοινίκης καὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας, μηδενὶ λαλοῦντες τὸν λόγον εἰ μὴ μόνον Ἰουδαίσις. Ἦσαν δὲ τινες ἐξ αὐτῶν ἄνδρες Κύπριοι καὶ Κυρηναῖοι, οἵτινες εἰσελθόντες εἰς Ἀντιόχειαν ἐλάλουν πρὸς τοὺς Ἑλληνιστάς, εὐαγγελιζόμενοι τὸν Κύριον Ἰησοῦν· καὶ ἦν χεὶρ Κυρίου μετ' αὐτῶν, πολὺς τε ἀριθμὸς πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον. Ἠκούσθη δὲ ὁ λόγος εἰς τὰ ὦτα τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις περὶ αὐτῶν, καὶ ἐξαπέστειλαν Βαρνάβαν διελθεῖν ἕως Ἀντιοχείας· ὃς παραγενόμενος καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ ἐχάρη, καὶ παρεκάλει πάντας τῇ προθέσει τῆς καρδίας προσμένειν τῷ Κυρίῳ, ὅτι ἦν ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως· καὶ προσετέθη ὄχλος ἰκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐξῆλθε δὲ εἰς Ταρσὸν ὁ Βαρνάβας ἀναζητῆσαι Σαῦλον, καὶ εὐρῶν αὐτὸν ἤγαγεν αὐτὸν εἰς Ἀντιό-

χειαν. Ἐγένετο δὲ αὐτοὺς ἐνιαυτὸν ὅλον συναχθῆναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ διδάξαι ὄχλον ἰκανόν, χρηματίσαι τε πρῶτον ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς χριστιανούς.

Ἐν ταύταις δὲ ταῖς ἡμέραις κατῆλθον ἀπὸ Ἱεροσολύμων προφήται εἰς Ἀντιόχειαν· ἀναστὰς δὲ εἷς ἐξ αὐτῶν ὀνόματι Ἀγαβὸς ἐσήμανε διὰ τοῦ Πνεύματος λιμὸν μέγαν ἔσεσθαι ἐφ' ὅλην τὴν οἰκουμένην· ὅστις καὶ ἐγένετο ἐπὶ Κλαυδίου Καίσαρος. Τῶν δὲ μαθητῶν καθὼς ἠύπορεῖτό τις, ὠρισαν ἕκαστος αὐτῶν εἰς διακονίαν πέμψαι τοῖς κατοικοῦσιν ἐν τῇ Ἰουδαίᾳ ἀδελφοῖς· ὁ καὶ ἐποίησαν ἀποστείλαντες πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους διὰ χειρὸς Βαρνάβα καὶ Σαύλου.

Πράξεων τῶν Ἀποστόλων τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. ιδ΄ 20-ιε΄ 4).

Εν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις, ἐξῆλθεν ὁ Παῦλος σὺν τῷ Βαρνάβᾳ εἰς Δέρβην. Εὐαγγελισάμενοί τε τὴν πόλιν ἐκείνην καὶ μαθητεύσαντες ἰκανοὺς ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Λύστραν καὶ Ἰκόνιον καὶ Ἀντιόχειαν, ἐπιστηρίζοντες τὰς ψυχὰς τῶν μαθητῶν, παρακαλοῦντες ἐμμένειν τῇ πίστει, καὶ ὅτι διὰ πολλῶν θλίψεων δεῖ ἡμᾶς εἰσελθεῖν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Χειροτονήσαντες δὲ αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν, καὶ προσευξάμενοι μετὰ νηστειῶν παρέθεντο αὐτοὺς τῷ Κυρίῳ, εἰς ὃν πεπιστεύκασι. Καὶ διελθόντες τὴν Πισιδίαν ἦλθον εἰς Παμφυλίαν, καὶ λαλήσαντες ἐν Πέργῃ τὸν λόγον κατέβησαν εἰς Ἀττάλειαν, κάκειθεν ἀπέπλευσαν εἰς Ἀντιόχειαν, ὅθεν ἦσαν παραδεδομένοι τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ εἰς τὸ ἔργον ὃ ἐπλήρωσαν. Παραγενόμενοι δὲ καὶ συναγαγόντες τὴν ἐκκλησίαν, ἀνήγγειλαν ὅσα ἐποίησεν ὁ Θεὸς μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως. Διέτριβον δὲ ἐκεῖ χρόνον οὐκ ὀλίγον σὺν τοῖς μαθηταῖς.

Καὶ τινες κατελθόντες ἀπὸ τῆς Ἰουδαίας ἐδίδασκον τοὺς ἀδελφοὺς ὅτι ἐὰν μὴ περιτέμνησθε τῷ ἔθει Μωϋσέως, οὐ δύνασθε σωθῆναι. Γενομένης οὖν στάσεως καὶ ζητήσεως οὐκ ὀλίγης τῷ Παύλῳ καὶ τῷ Βαρνάβᾳ πρὸς αὐτούς, ἔταξαν ἀναβαίνειν Παῦλον καὶ Βαρνάβαν καὶ τινὰς ἄλλους ἐξ αὐτῶν πρὸς τοὺς ἀποστόλους καὶ πρεσβυτέρους εἰς Ἱερουσαλὴμ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Οἱ μὲν οὖν προπεμφθέντες ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας διήρχοντο τὴν Φοινίκην καὶ Σαμάρειαν ἐκδιηγούμενοι τὴν ἐπιστροφὴν τῶν ἐθνῶν, καὶ ἐποίουν χαρὰν μεγάλην πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς. Παραγενόμενοι δὲ εἰς Ἱερουσαλὴμ ἀπεδέχθησαν ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας καὶ τῶν

ἀποστόλων καὶ τῶν πρεσβυτέρων, ἀνήγγειλάν τε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε μετ' αὐτῶν, καὶ ὅτι ἤνοιξε τοῖς ἔθνεσι θύραν πίστεως.

Πράξεων τῶν Ἀποστόλων τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. ιε' 35-41).

Εν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Παῦλος καὶ Βαρνάβας διέτριβον ἐν Ἀντιοχείᾳ, διδάσκοντες καὶ εὐαγγελιζόμενοι μετὰ καὶ ἐτέρων πολλῶν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου. Μετὰ δέ τινος ἡμέρας εἶπε Παῦλος πρὸς Βαρνάβαν· Ἐπιστρέψαντες δὴ ἐπισκεψώμεθα τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν κατὰ πᾶσαν πόλιν ἐν αἷς κατηγγείλαμεν τὸν λόγον τοῦ Κυρίου, πῶς ἔχουσι. Βαρνάβας δὲ ἐβουλεύετο συμπαραλαβεῖν τὸν Ἰωάννην τὸν ἐπικαλούμενον Μᾶρκον· Παῦλος δὲ ἤξιον, τὸν ἀποστάντα ἀπ' αὐτῶν ἀπὸ Παμφυλίας καὶ μὴ συνελθόντα αὐτοῖς εἰς τὸ ἔργον, μὴ συμπαραλαβεῖν τοῦτον. Ἐγένετο οὖν παροξυσμός, ὥστε ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων, τὸν τε Βαρνάβαν παραλαβόντα τὸν Μᾶρκον ἐκπλεῦσαι εἰς Κύπρον. Παῦλος δὲ ἐπιλεξάμενος Σίλαν ἐξῆλθε, παραδοθεὶς τῇ χάριτι τοῦ Θεοῦ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν, διήρχετο δὲ τὴν Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἐπιστηρίζων τὰς ἐκκλησίας.

Εἰς τὴν Λιτὴν.

Στιχηρὰ Ἰδιόμελα.

ᾠχος β'.

Βαρνάβα πανεύφημε, ὁ τῶν Κυπρίων θεῖος βλαστός, καὶ μέγα καύχημα, ὁ τῶν ἑβδομήκοντα ἀποστόλων κορυφαῖος, καὶ τῶν δώδεκα ἰσοστάσιος, ὁ τὴν σὴν πατρίδα τιμήσας εἰς θρόνον, πανένδοξε τοῖς βασιλείοις χαρίσμασι, καὶ αὐτεξουσίαις γνωρίσμασιν, ὁ καὶ θείας πίστεως πεπληρωμένος ὑπάρχων, πρέσβευε Χριστῷ, τῷ σῷ διδασκάλῳ καὶ Θεῷ, σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁ αὐτός.

Η πάνσεπτος καὶ θεοτίμητος ἑορτή, τοῦ πανευφήμου Βαρνάβα, ἐπεδήμησε τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, προξενούσα ἡμῖν εὐφροσύνην σωτήριον· μυστικῶς οὖν κροτήσωμεν, καὶ τούτῳ προσεῖπωμεν λέγοντες· Χαίροις φωστήρ τῶν ἐν σκότει, ἀκτίς ὑπάρχουσα φαινή· χαίροις Ἀπόστολε ἑνδοξε, τῶν θείων δογμάτων θεμέλιε ἀρραγέστατε· χαίροις κήρυξ τῆς χάριτος, τῶν Κυπρίων τε μέγα καύχημα, καὶ τῆς οἰκουμένης παιδρὸν ἀγαλλίαμα.

Ὁ αὐτός.

Δεῦτε τῶν Κυπρίων ὁ δῆμος σήμερον, παιδρῶς ἑορτάσωμεν, ἐπὶ τῇ θείᾳ πανηγύρει, τοῦ ἐνδόξου ἀποστόλου καὶ θεοκήρυκος, καὶ θείοις ἐγκωμίοις αὐτὸν στέψωμεν λέγοντες· Χαίροις Βαρνάβα ἀπόστολε, ὁ πρῶτος ἐν Ἱερουσαλὴμ κηρύξας τὸ Χριστοῦ Εὐαγγέλιον· χαίροις ὁ τῶν Ἀντιοχείων θεῖος διδάσκαλος, ὃς καὶ παρεκάλεις αὐτοῦς, τῇ ὀρθοδόξῳ προσμένειν πίστει· χαίροις ὁ τῶν ἑβδομήκοντα ἀποστόλων κορυφαῖος, καὶ τῶν δώδεκα ἰσοστάσιος· χαίροις τῆς Ἰταλίας ὁ πρῶτος κήρυξ, Εὐρώπης τε καὶ Ἀσίας ὁ θεῖος φωστήρ· χαίροις τῶν Κυπρίων τὸ μέγιστον εὖχος, καὶ θεῖον βλάστημα, πρόεδρος καὶ ποιμὴν αὐτῶν, καὶ τεῖχος ἀκράδαντον. Ἄλλ' ὡς ἔχων παρῆρσιαν πρὸς Χριστὸν τὸν Θεόν, πρέσβευε ὑπὲρ τῆς ἐκλεκτῆς σου ποιμνης, ἀσάλευτον προσμένειν τῇ πίστει τοῦ Χριστοῦ, ἐρηρυσμένην καλῶς, εἰς αἰῶνα αἰῶνος πανεύφημε.

ᾠχος πλ. α'.

Πιστῶς πανηγυρίζομεν τὴν πάνσεπτον καὶ χαρμόσυνον ἡμέραν, τῆς σῆς μνήμης Βαρνάβα πανεύφημε, ἀνευφημοῦντές σε ὡς υἱὸν παρακλήσεως, τῶν ἑβδομήκοντα τε ἀποστόλων κορυφαιότατον, καὶ τῶν δώδεκα ἰσοστάσιον, τῶν Ἀντιοχείων δὲ πάλιν φωστήρα, καὶ τῶν Κυπρίων θεῖον πρόεδρον καὶ ποιμένα. Ὅθεν καὶ τῷ Δεσποτικῷ θρόνῳ, σὺν ἀσωμάτοις ἀεὶ παριστάμενος, ἀποστόλων καὶ μαρτύρων χοροῖς, ἐκτενῶς ἰκέτευε Χριστὸν τὸν Θεόν, τοῦ σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Δόξα... ᾠχος πλ. δ'.

Ἰλαρίωνος ἀρχιεπισκόπου Κύπρου.

Εχει μὲν ἡ θειοτάτη σου ψυχὴ καὶ ἄμωμος, Βαρνάβα ἰσάγγελε, τὴν ἄνω Ἱερουσαλὴμ πατρίδα οὐράνιον, ἔχει δὲ καὶ τὸ πολυαθλὸν σου σῶμα, τὴν θεοδίδακτόν σου Κύπρον πατρίδα ἐπίγειον· ἄνω μὲν τὸ πνεῦμα παρὰ τῷ θρόνῳ τοῦ ἀοράτου Θεοῦ, μετὰ ἀγγέλων συναγάζεται, τῇ τερπνοτάτῃ θεᾷ τῆς ἀπροσίτου δόξης, ἐντρυφῶν τῇ θεότητι καὶ τῆς ὁμοουσίου Τριάδος τῇ ἐνώσει θεοούμενον· κάτω δὲ ἡ σορὸς τῶν τιμίων λειψάνων σου, ἰαμάτων πηγὴ ἀναδείκνυται, οὕσα δ' ἐπὶ πολὺ, διὰ τὰς πυκνὰς ἐνεργείας τόπος ἰάσεων ἐπικαλεῖται. Διὸ δὴ καὶ νῦν ἡμῖν ἀοράτως συνών, ἐκ τῆς οὐρανοῦ περιωπῆς, ἐν Θεῷ ἀπαύστως ἐπισκεπτόμενος, ἀποσόβησον ἀφ' ἡμῶν ὡς φιλόστοργος πᾶ-

σαν όργήν, έπερχομένην διά τας άνομίας ήμών, λιμοῦ, λοιμοῦ τε καί σεισμοῦ, άκρίδος μύρτου, πυρός τε χαλάζης, πολέμου έπιδρομής καί αίφνιδίου θανάτου, καί πάσης έπιβουλής τοῦ διαβόλου, αίτούμενος ήμίν ειρήνην καί τὸ μέγα έλεος.

Καί νῦν... Θεοτοκίον.

Δέσποινα πρόσδεξαι, τας δεήσεις τών δούλων σου, καί λύτρωσαι ήμάς, από πάσης ανάγκης καί θλίψεως.

Εἰς τὸν Στίχον.

Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἦχος δ΄. Ὁ έξ ύψίστου κληθείς.

Αΐώς όντως Βαρνάβας έπεκλήθης, μύστα παν-αοίδιμε ύπ' άποστόλων Χριστοῦ· σὺ γάρ υἱός παρακλήσεως, πᾶσιν έδείχθης, χρησταῖς έλπίσι παραμυθούμενος, σταυροῦ φόρτον ἄρας τε θεῖον έπ' ὤμων σου, ζυγόν τε φέρων χρηστότατον, τὸν τοῦ Κυρίου, τῆς άμαρτίας ἄχθος έξαίροντα· Ὅθεν σε πίστει μακαρίζομεν, εύφημούντες άει παμμακάριστε, ως άπόστολον μέγαν, Παρακλήτου τὸν έπόνυμον.

Στίχ. Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν έξῆλθεν ό φθόγγος αὐτοῦ, καί εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ρήματα αὐτοῦ.

Μέγα τὸ κλέος τὸ σόν έστι Βαρνάβα, έπειπερ αὐτόκλητος Χριστῶ προσέδραμες, πεισθείς τοῖς λόγοις καί θαύμασι, διὸ προφρόνως, μετὰ τοὺς δώδεκα Χριστὸς έταξεν, έν τοῖς έβδομήκοντα κορυφαιότατον· αὐθις δέ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, μετὰ τοῦ Παύλου, άπόστολόν σε ἴδιον έφησεν, έξαποστεῖλαν προηγούμενον, εἰς τὰ έθνη Χριστῶ ἃ προσήγαγες, προσκυνεῖν εκδιδάξας, μίαν φύσιν τρισυπόστατον.

Στίχ. Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποιήσιν δέ χειρῶν αὐτοῦ αναγγέλλει τὸ στερέωμα.

Εὐχαριστήριον ὕμνον σοι προσάδει, πατρὶς ή τιμία σου Κύπρος αοίδιμε, ότι σὺ ταύτην Ἀπόστολε, έξ οἰκουμένης, πάσης σαυτῶ εἰς θρόνον έστήριξας, καί γάρ Ἀντιόχειαν σὺ προητοίμασας, καί Ῥώμην αὐθις τῶ Σίμωνι, τὴν Ἀλεξάνδρου, Μάρκῳ τῶ πάνυ πρώτας τών πόλεων, τὴν δέ πατρίδα οἰκειωσάμενος, Ἀποστόλων εἰς θρόνον απέδειξας, βασιλείοις τιμήσας, αὐτεξουσίοις τε γνωρίσασι.

Δόξα... Ἦχος πλ. δ΄.

Ἰλαρίωνος άρχιεπισκόπου Κύπρου.

Λευίτικῆς εκβλαστήσας φυλῆς, προφητικῆς τε καί ιερατικῆς, ως Μωϋσῆς καί Σαμουήλ, τὴν νομικὴν κατὰ Ἀαρών ιερωσύνην υπερήλασας· Χριστῶ γάρ φοιτήσας Θεῶ, βασιλεῖ καί άρχιερεῖ, τὴν τῆς χάριτος ιερωσύνην, μύρω νοητῶ κατακέχρισαι, καί άπόστολος έθνῶν προχειρισθείς, εἰς τὴν οἰκουμένην ύπὸ τοῦ Πνεύματος έξαπεστάλης, τὴν άρχιερατικὴν ως ποιμὴν έπωμίδα, καί τὸν δικτυωτὸν ποδήρη, ως ψυχῆς άλιεύς, καί τὸ πολύτιμον λογεῖον, ως κῆρυξ τῆς χάριτος άπημφιάσω· ἄρτον οὐράνιον καί οἶνον σωτήριον, θυσίαν αναίμακτον προσφέρων, κατὰ τὴν τάξιν Μελχισεδέκ. Ὅθεν άντὶ γνώφου καί νεφέλης, τὴν γλωσσοπυρσόμορφον τοῦ Πνεύματος χάριν δεξάμενος, έξουσίαν εἴληφας άφιέναι άμαρτίας, φωτίζων καί καθαίρων καί αγιάζων τὰς ψυχὰς ήμών.

Καί νῦν... Τῆς Ἑορτῆς ή Θεοτοκίον.

Ο Βασιλεὺς τών οὐρανῶν, διά φιλανθρωπίαν, έπὶ τῆς γῆς ὠφθη καί τοῖς ανθρώποις συνανέστραφη· εκ Παρθένου γάρ άγνῆς, σάρκα προσλάβόμενος, καί εκ ταύτης προελθὼν μετὰ τῆς προσλήψεως, εἷς έστιν Υἱός, διπλοὺς τὴν φύσιν, άλλ' οὐ τὴν υπόστασιν· διὸ τέλειον αὐτὸν Θεὸν καί τέλειον ἄνθρωπον, ἄληθῶς κηρύττοντες, όμολογοῦμεν Χριστὸν τὸν Θεὸν ήμῶν· ὃν ίκέτευε Μητηρ άνύμφευτε, έλεθηῆναι τὰς ψυχὰς ήμῶν.

Ἀπολυτίκιον.

Ἦχος δ΄.

Ως τοῦ Παύλου πέλων συνέκδημος, καί Χριστὸν κηρύξας τοῖς έθνεσι, τών άγγέλων όμότιμος γέγονας, Βαρνάβα άπόστολε· διὸ δυσώπει τὸν Κύριον, ταῖς ψυχαῖς ήμῶν δοθῆναι, τὸ μέγα έλεος.

Δόξα... Ἦχος α΄.

Τὸ μέγα κλέος τῆς Κύπρου, τῆς οἰκουμένης τὸν κήρυκα, τών Ἀντιοχείων τὸν πρῶτον, τῆς χριστωνύμου κλήσεως άρχιτέκτονα, τῆς Ῥώμης τὸν κλεινὸν εἰσηγητήν, καί θεῖον τών έθνῶν σαγηνευτήν, τὸ τῆς χάριτος δοχεῖον, τοῦ Παρακλήτου Πνεύματος τὸν έπόνυμον, Ἀπόστολον τὸν μέγαν, τὸν τοῦ θεοῦ Παύλου συνέκδημον, τών έβδομήκοντα πρῶτον, τών δώδεκα ἰσοστάσιον· πάντες συνελθόντες σεπτῶς οἱ πιστοί, τὸν Βαρνάβαν

ἄσµασι στέψωµεν, πρεσβεύει γὰρ Κυρίῳ, ἐλε-
ηθῆναι τὰς ψυχὰς ἡµῶν.

Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς ἢ Θεοτοκίον.

Τοῦ Γαβριὴλ φθεγξαμένου σοι Παρθένε τὸ
χαῖρε, σὺν τῇ φωνῇ ἐσαρκοῦτο ὁ τῶν ὄλων
Δεσπότης, ἐν σοὶ τῇ ἀγία κιβωτῷ, ὡς ἔφη ὁ δίκαι-
ος Δαυὶδ· ἐδείχθης πλατυτέρα τῶν οὐρανῶν, βα-
στάσασα τὸν Κτίστην σου. Δόξα τῷ ἐνοικήσαντι
ἐν σοὶ· δόξα τῷ προελθόντι ἐκ σοῦ· δόξα τῷ ἐλευ-
θερώσαντι ἡµᾶς, διὰ τοῦ Τόκου σου.

Καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΟΝ ΟΡΘΡΟΝ

Μετὰ τὴν α΄ Στιχολογίαν, Κάθισµα.

Ἦχος πλ. α΄. Τὸν συνάναρχον Λόγον.

Τὸν Ἀπόστολον πάντες ἀνευφηµήσωµεν, ὡς
αὐτόπτην τοῦ Λόγου καὶ θεῖον κήρυκα, καὶ
ἐθνῶν πνευματικὸν σαγηνευτὴν ὡς ἀληθῶς· ὅτι
προσήγαγεν ἡµᾶς, εἰς ἐπίγνωσιν Χριστοῦ, Βαρνά-
βας ὁ θεηγόρος, ὁ μέγας ἡµῶν προστάτης, καὶ νῦν
πρεσβεύει ἐλεηθῆναι ἡµᾶς.

Δόξα... Τὸ αὐτό. Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς
ἢ Θεοτοκίον.

Τῶν ἐν σοὶ τὰς ἐλπίδας Παρθένε ἄχραντε, ἀν-
ενδοιάστως ἐχόντων σκέπη ὑπάρχουσα, ἐκ
ποικίλων πειρασµῶν καὶ περιστάσεων, καὶ κινδύ-
νων χαλεπῶν, ἐλευθέρωσον ἡµᾶς, πρεσβεύουσα
τῷ Υἱῷ σου, σὺν τῷ αὐτοῦ Ἀποστόλῳ, καὶ σῶσον
πάντας τοὺς ἀνυµνοῦντάς σε.

Μετὰ τὴν β΄ Στιχολογίαν, Κάθισµα.

Ἦχος πλ. δ΄. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Λογικὸς ἀνεδείχθης ὡς οὐρανός, διηγουµενος
δόξαν τὴν τοῦ Θεοῦ, θαυμάτων λαμπρότησι,
καὶ δυνάµεων λάµψεσιν, ἀγνωσίας νύκτα, διώκων
ἐν χάριτι, θεογνωσίας φέγγος, ἀστράπτων τοῖς πέ-
ρασιν. Ὅθεν τὴν φωσφόρον καὶ ἀγίαν σου μνή-
µην, δοξάζοµεν σήμερον, οἱ πιστοὶ καὶ βοῶµέν
σοι, Βαρνάβα πανεύφηµε· Πρέσβευε Χριστῷ τῷ
Θεῷ, τῶν πταισµάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς

ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἀγίαν μνήµην σου.

Δόξα...

Τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν καὶ ὀδηγόν, τῆς ἡµῶν
σωτηρίας τὴν ἀπαρχὴν, τὸν θεῖον ὑµνήσωµεν,
τοῦ Κυρίου Ἀπόστολον, ὅτι φῶς τοῖς ἐν σκότει,
ἡµῖν ἐξάνετείλε, καὶ τὸν Ἥλιον πᾶσι, τῆς δόξης
ἐγνώρισεν· ὅθεν καὶ τὴν πλάνην τῶν εἰδώλων κα-
θεῖλε· Τριάδα ἐκήρυξεν, ἐν μιᾷ τῇ Θεότητι· διὰ
τοῦτο βοῶµεν αὐτῷ· Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ,
τῶν πταισµάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτά-
ζουσι πόθῳ, τὴν ἀγίαν μνήµην σου.

Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Τὴν οὐράνιον πύλην καὶ κιβωτόν, τὸ πανάγιον
ῥος τὴν φωταυγῆ, νεφέλην ὑµνήσωµεν, τὴν
οὐράνιον κλίµακα, τὸν λογικὸν παράδεισον, τῆς
Εὔας τὴν λύτρωσιν, τῆς οἰκουµένης πάσης, τὸ μέ-
γα κειμήλιον· ὅτι σωτηρία ἐν αὐτῇ διεπράχθη, τῷ
κόσµῳ καὶ ἄφεσις, τοῦ ἀρχαίου ἐγκλήµατος· διὰ
τοῦτο βοῶµεν αὐτῇ· Πρέσβευε τῷ σῷ Υἱῷ καὶ
Θεῷ, τῶν πταισµάτων δοθῆναι τὴν ἄφεσιν, τοῖς
προσκυνοῦσιν ἐν πίστει, τὸν πανάγιον Τόκον
σου.

Μετὰ τὸν Πολυέλεον, Κάθισµα.

Ἦχος πλ. δ΄. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Μαθητῶν ἐβδομήκοντα κορυφή, καὶ τοῦ Παύ-
λου συνέκδημος τοῦ σοφοῦ, ἐδείχθης μακά-
ριε, καὶ διδάσκαλος ἐνθεος, τῶν ἐθνῶν Βαρνάβα,
καὶ κήρυξ τῆς πίστεως, ἐπιστρέφων ἐκ πλάνης,
λαὸν πρὸς τὸν Κύριον· ὅθεν καὶ υἱὸν σε, παρα-
κλήσεως ὄντα, πιστῶς μακαρίζοµεν, καὶ συμφώ-
νως βοῶµέν σοι, θεοκῆρυξ Ἀπόστολε· Πρέσβευε
Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισµάτων ἄφεσιν δωρή-
σασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἀγίαν μνήµην
σου.

Δόξα...

Ὡς συνέκδημος Παύλου ἀναδειχθεὶς, τοὺς ποι-
κίλους κινδύνους καρτερικῶς, ὑπέµεινας παν-
εύφηµε, τοῦ Κυρίου Ἀπόστολε, καὶ τὸν δρόμον
ἀθλήσει, τελέσας τῆς πίστεως, σὺν αὐτῷ ἐν ὑψί-
στοις, εὐφραίνῃ μακάριε· ὅθεν καὶ πατρίδα, σὴν
ἀξίως τιμήσας, εἰς θρόνον ἀπέδειξας, ἀποστόλων
ἀοίδιµε, διὰ τοῦτο βοῶµέν σοι· Πρέσβευε Χριστῷ
τῷ Θεῷ, τῶν πταισµάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι,
τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἀγίαν μνήµην σου.

Καὶ νῦν... Θεοτοκίον.

Οταν ἔλθῃ τοῦ κρῖναι πᾶσαν τὴν γῆν, ὁ τῶν ὄλων Δεσπότης καὶ ποιητής, προβάτοις με σύνταξον, δεξιοῖς τὸν κατάκριτον, καὶ ἐξωτέρου σκότους, καὶ πάσης κολάσεως, τὸν σὸν ἀχρεῖον δοῦλον, ἐξάρπασον Ἄχραντε· ἵνα εὐχαρίστως, μεγαλύνω τὸν πλοῦτον, τῆς σῆς ἀγαθότητος, Θεοτόκε πανύμνητε, καὶ βοῶ σοι γηθόμενος· Πρέσβευε τῷ σῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεςιν δοθῆναί μοι· σὲ γὰρ ἔχω ἐλπίδα, ὁ ἀνάξιος δοῦλός σου.

Τὸ Α΄ Ἀντίφωνον τῶν Ἀναβαθμῶν τοῦ δ΄ Ἦχου.

Προκείμενον, Ἦχος δ΄.

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτοῦ.

Στίχ. Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποίησιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα.

Πᾶσα πνοή.

Τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν.

(Κεφ. ι΄ 1-15).

(Ζήτηε τῆ Παρασκευῆ τῆς Ε΄ ἑβδομάδος Λουκᾶ).

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ, ἀνέδειξεν ὁ Κύριος καὶ ἑτέροους ἑβδομήκοντα μαθητάς, καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἀνά δύο...

Ὁ Ν΄ Ψαλμός.

Δόξα... Ταῖς τοῦ Ἀποστόλου...

Καὶ νῦν... Ταῖς τῆς Θεοτόκου...

Στίχ. Ἐλέησόν με, ὁ Θεός...

Τὸ Ἰδιόμελον.

Ἦχος πλ. δ΄.

Απόστολε τοῦ Σωτῆρος, Βαρνάβα πανεύφημε, τὸ δοχεῖον τῆς πίστεως, υἱὲ παρακλήσεως, ἡ γαλήνη τῶν χειμαζομένων, ἀπαύστως ἐν τῇ μνήμῃ σου, παρῆρσίαν ἔχων ἰκέτευε, ἐν εἰρήνῃ φυλαχθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Οἱ Κανόνες. Ὁ Κανὼν τῆς Ἑορτῆς ἢ τῆς Θεοτόκου μετὰ τῶν εἰρμῶν εἰς ζ΄ καὶ τοῦ Ἀποστόλου εἰς η΄.

Ὁ Κανὼν τοῦ Ἀποστόλου, οὔ ἢ Ἀκροστιχίς:

Ἦ δὴν πλέκω σοι, Βαρνάβα θεηγόρε.

(Ἄνευ τῶν Θεοτοκίων).

Ποίημα Θεοφάνους.

Ἦ δὴ α΄.

Ἦχος β΄. Ἐν βυθῷ κατέστρωσε.

Ως ἀνὴρ ὑπάρχων ἀγαθός, καὶ τῆς παρακλήσεως υἱὸς φανείς, τῆς ψυχῆς μου τὴν κάκωσιν, καὶ τῆς ἀμαρτίας δέ, τὴν ψυχόλεθρον ῥαθυμίαν ἀπέλασον, ὅπως εὐφροσύνης ἔμπλεως, γενόμενος ὑμνήσω σε.

Δεδεγμένος μάκαρ τὸ σεπτόν, φέγγος τοῦ βλαστήσαντος ἐκ τῆς φυλῆς, τοῦ Ἰούδα πανόλβιε, Χριστοῦ τοῦ παντάνακτος, ἐκ λευίτιδος συγγενείας ὀρμώμενος, τῆς ἱερωσύνης νόμου τε, μετάθεσιν ἐκήρυξας.

Η λαμπρά σου πάνσοφε ζωὴ, πρώτης ἀγαθότητος καὶ φυσικῆς, μετουσίας παρέδειξεν, ἀγαθόν σε δεύτερον, ταῖς ἐκείνων ἀγαθυνόμενον χάρισιν, ἔνδοξε Βαρνάβα γέννημα, τῆς θείας παρακλήσεως.

Θεοτοκίον.

Νεανίδων θείων ὁ χορός, ἐνθεαστικώτατα ἐν γυναιξί σε, καλὴν ἄσματιζουσι, Θεοτόκε Δέσποινα, καλλοναῖς ὠραιζομένην θεότητος, τὸν καλλοποιὸν γὰρ Λόγον, ὑπὲρ λόγον ἀπεκύησας.

Ἦτερος.

Ποίημα Σωφρονίου.

(Ἄνευ τῶν Θεοτοκίων).

Ἦχος ὁ αὐτός. Ἐν βυθῷ κατέστρωσε.

Ο πιστὸς λαὸς ὁ πανταχοῦ, ταῖς διδασκαλίαις σου καὶ ταῖς αὐγαῖς, φωτισθεὶς τῶν θαυμάτων σου, ἀπείρους τὰς χάριτας, τῇ πατρίδι σου Κύπρῳ νέμει Ἀπόστολε, ἦνπερ διασώζεις, πάσης ἐναντίας περιστάσεως.

Ο Λουκᾶς σε μάκαρ πρωτουργόν, χριστωνύμου κλήσεως Ἀντιοχέων, ἐν Πράξεσιν ἔγραψε, Βαρνάβα ἀπόστολε· ὅθεν ἅπαντες τῇ πατρίδι σου νέμουσιν, ἔξοχα πρεσβεῖα, καὶ σὲ σῶν προστάτην ἐπιγράφονται.

Ο΄ ναός σου μάκαρ ὁ σεπτός, ὡς τῇ θεία κόνει σου πεπλουτισμένος, Βαρνάβα πανεύφημε, πηγὴ ἀναδείκνυται, τῶν ἰάσεων τοῖς ἐν πίστει προστρέχουσι, καὶ ἐξαιτουμένοις, ψυχῶν καὶ σωμάτων τὴν παράκλησιν.

Θεοτοκίον.

Α΄γαθὸν κυήσασα Θεόν, πάντας ἀγαθύνοντα τοὺς τῇ φθορᾷ, κεκρατημένους Πάναγνε, τοῦτον καθικέτευε, Παναμώμητε σὺν προφήταις καὶ μάρτυσι, καὶ τοῖς ἀποστόλοις, πάντας λυτρωθῆναι παραβάσεως.

Ῥδὴ γ΄.

Ἐξήνθησεν ἡ ἔρημος.

Νεφέλη τὸν ἐκούσιον, ἡμῖν ὄμβρον φέρουσα, ἐκ τῶν πηγῶν τῆς χάριτος, καθωράθης Βαρνάβα ἔνδοξε, καὶ τρυφῆς τὸν χειμάρρουν ποταμιζουσα.

Ποικίλαις δαδουχούμενον, λαμπηδόσι βλέπουσα, ἡ πανσθενὴς τοῦ Πνεύματος, ἐξουσία τῶν μυστηρίων Χριστοῦ, λειτουργὸν ἀφορίζει σε πανεύφημε.

Λαμπόμενοι τῇ χάριτι, τοῦ Σταυροῦ σου Δέσποτα, οἱ εὐκλεεῖς ἀπόστολοι, σοὶ τὰ ἔθνη πίστει προσάγουσιν, ὁ Βαρνάβας καὶ Παῦλος οἱ θεόφρονες.

Θεοτοκίον.

Ε΄φάνης καθαρότητι, ὡσεὶ κρίνον Δέσποινα, Ἐτῶν ἀκανθῶν ἐκλάμπασα, λαμπηδόσι τῆς παρθενίας σου, ἐν μέσῳ Θεοτόκε πανσεβάσμιε.

Ἔτερος.

Ἐξήνθησεν ἡ ἔρημος.

Σοφίας θείας ἔμπλεως, γεγονῶς καὶ πίστεως, Βαρνάβα παναοίδιμε, τὴν σὴν ποιμνὴν σοφίας ἔμπλησον, καὶ πίστεως καρποὺς φέρειν ἀνάδειξον.

Η Κύπρος μὲν τὴν κόνιν σου, θησαυρὸν ἀσύλητον, σεμνυνομένη κέκτηται, οὐρανὸς δὲ τὸ θεῖον πνεῦμά σου, ἐξ οὗ νῦν ἐποπτεύεις τοὺς τιμῶντάς σε.

Οὐράνιον πολίτευμα, κεκτημένος ἔνδοξε, πατρίδα σὴν τιμῶσάν σε, μὴ παρίδης κακουχο-

μένην δεινῶς, ἐξ ἐθνῶν τῶν τῆς Ἄγαρ ἀλλὰ λύτρωσαι.

Θεοτοκίον.

Χριστὸν τὸν ὑπεράγαθον, ἐκδυσώπει Πάναγνε, σὺν ἀποστόλοις ἅπασι, πάσης βλάβης καὶ περιστάσεως, καὶ κινδύνων ῥυσθῆναι τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

Κάθισμα.

Ἦχος πλ. δ΄. Τὴν Σοφίαν καὶ Λόγον.

Δογματίζων Τριάδος τὸ τριλαμπές, διεσκέδασας πλάνην πολυσχιδῆ, καὶ νύκτα ἀπήλασας, ἀγνωσίας μακάριε, καὶ βωμοὺς καθεῖλες, εἰδώλων τῇ χάριτι, καὶ ναοὺς εἰργάσω βροτοὺς τοῦ Θεοῦ ἡμῶν. Ὅθεν ὡς φωστῆρα ἀπλανῆ σε τιμῶμεν, καὶ πόθῳ γεραίρομεν, ἐν τῇ μνήμῃ σου σήμερον, Βαρνάβα ἀπόστολε· Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἀγίαν μνήμην σου.

Δόξα... Ἦχος ὁ αὐτός. Αὐλῶν ποιμενικῶν.

Τοῦ νόμου τὴν σκιά, σὺ λιπὼν ὡς ἐχέφρων, τῇ χάριτι φοιτᾷς, θεοφόρε Βαρνάβα, κατὰ πόλιν καὶ χώραν, τοῦ σταυρωθέντος φέρων τὸ ὄνομα· θαύμασι καὶ σημείοις, τοὺς ἀπειθοῦντας πρὸς τὴν ἀλήθειαν, καθοδηγήσας ὄφθης ἐν Χριστῷ, τοῦ κόσμου παράκλησις.

Καὶ νῦν... Θεοτοκίον. Τὸ προσταχθὲν μυστικῶς.

Τὸν ἀπερίληπτον Θεοῦ Υἱὸν καὶ Λόγον, ἀνερμηνεύτως ὑπὲρ νοῦν ἐκ σοῦ τεχθέντα, Θεοτόκε ἰκέτευε σὺν τῷ Ἀποστόλῳ, εἰρήνην τῇ οἰκουμένῃ εἰλικρινῆ, βραβεῦσαι καὶ τῶν πταισμάτων δοῦναι ἡμῖν, πρὸ τοῦ τέλους συγχώρησιν, καὶ βασιλείας οὐρανῶν, δι’ ἅκραν ἀγαθότητα, ἀξιῶσαι τοὺς δούλους σου.

Ῥδὴ δ΄.

Ἐλήλυθας ἐκ Παρθένου.

Ε΄πόμενος προσταγαῖς, τοῦ Δεσπότη ἀπόστολε, Βαρνάβα πανεύφημε, τοῖς πενομένοις διένημας, ὄλην σου τὴν ὑπαρξιν, καὶ χριστοκῆρυξ ἐγένου μεγαλόφωνος.

Κατέλαβες ἀρετῶν, λαμπροτάτην ἀκρότητα, καὶ Παῦλον εὐράμενος, τὸν θεηγόρον ἀπόστολον, πᾶσι κατηγγείλατε, τοῦ μυστηρίου τὸ βάθος τὸ ἀπόρρητον.

Ως ἥλιος διατρέχων, τοῦ κόσμου τὰ πέρατα, Βαρνάβα πανίερε, ἀκτινοβόλοις ἐλλάμψεσι, Παῦλον ἐφελκόμενος, καταλαμπρύνεις τῷ λόγῳ τῷ τῆς πίστεως.

Συμμέτοχος τῶν παθῶν, τοῦ Σωτῆρος γενόμενος, Βαρνάβα πανεύφημε, ἐν οὐρανίοις σκηνώμασι, τούτῳ συνδεδόξασαι, τῆς ὑπὲρ νοῦν εὐφροσύνης ἐμφορούμενος.

Θεοτοκίον.

Η τῆς Εὔας Θεομῆτορ, κατάρα κατήργηται, διὰ σοῦ Πανάμωμε, σεσαρκωμένον γὰρ τέτοκας, Λόγον τὸν αἶδιον, τὸν εὐλογίαις τὸν κόσμον στεφανώσαντα.

Ἔτερος.

Ἐλήλυθας ἐκ Παρθένου.

Συνέκδημόν σε τοῦ Παύλου, Βαρνάβα γενόμενον, καλῶς τὸν ἀγῶνά τε, ἀγωνισάμενον δόξης σε, Λόγος ὁ προάναρχος, συγκληρονόμον τῆς αὐτῆς κατηξίωσε.

Τῷ Πέτρῳ σὺ προκατήρτισας, Ῥώμην αἰοίδιμε, Ἀλεξάνδρου πόλιν τε, Μάρκῳ σοῖς λόγοις καὶ θαύμασιν· ὅθεν τῶν ἀγώνων σε, Χριστὸς ἀμείψας ἀξίως ἐστεφάνωσε.

Προστάτην σε τῆς ἡμῶν, σωτηρίας γινώσκουμεν, τὰ τῷ σῷ κηρύγματι, πεφωτισμένα θεόσοφε, ἔθνη καὶ τιμῶμέν σου, τὴν θεῖαν κόνιν καὶ Κύπρον τὴν ἐνέγκασαν.

Θεοτοκίον.

Πανύμνητε ἢ Θεόν, ὑπερύμνητον τέξασα, ὑπὲρ τῶν ὑμνούντων σε, σὺν ἀποστόλοις ἰκέτευε, τοῦ λυτρωθῆναι πάντας, ἀμαρτιῶν καὶ κινδύνων καὶ κολάσεως.

Ῥδὴ ε΄.

Μεσίτης Θεοῦ.

Ο νόμου σκιάν, ὑπερβάς καὶ χάριτι λαμπόμενος, τῶν ἐθνῶν τὸ πλήρωμα, εὐαγγελιζόμενος ἐφώτισεν, ὁ θεόφρων Βαρνάβας, τῷ τοῦ Χριστοῦ κηρύγματι.

Ισχὸν κραταιάν, τοῦ ἀγίου Πνεύματος Ἀπόστολε, σαφῶς περικείμενος, πονηρίας πνεύματα κατέβαλες, τῆς αὐτῶν κακουργίας, τὸν κόσμον λυτρώσάμενος.

Βοῶντος φωνῆ, ἐν ἐρήμοις ἔθνεσιν ἐγένου σοφέ, τῆς θείας σαρκώσεως, τὸ ὑπὲρ κατάληψιν μυστήριον, ἀναγγέλλων τοῖς πᾶσι, Βαρνάβα παμμακάριστε.

Θεοτοκίον.

Ιδοὺ ἐν γαστρί, Θεοτόκε πάναγνε Χριστὸν τὸν Θεόν, ὑπὲρ λόγον ἔσχηκας, ὡσπερ Ἡσαΐας προηγόρευσεν· ὑπὲρ φύσιν γὰρ τοῦτον, θεογεννῆτορ τέτοκας.

Ἔτερος.

Μεσίτης Θεοῦ.

Βαρνάβα πιστοί, τῷ σεπτῷ τεμένει πάντες δράμωμεν· θρύει γὰρ ἰάματα, ψυχῇ τε καὶ σώματι σωτήρια· πᾶς διψῶν ἀρυσάσθω· κενοῦται γὰρ οὐδέποτε.

Εἰς θρόνον τὴν σὴν, ἀποστόλων Κύπρον ἐγκαθίδρυσας, Βαρνάβα αὐτόνομον, αὔθις δὲ γνωρίμασι τετίμηκας, τῶν πιστῶν βασιλέων, Ἰουστινιανοῦ καὶ Ζήνωνος.

Αγνώμων μηδεὶς, πονηρὸς μὴ γένοιτο ζηλότυπος· ἔχει γὰρ τι μέγιστον, Κύπρος ἢ περιδοξος καὶ ὄλβιον, σὺν σπαργάνοις τὴν κόνιν, Βαρνάβα τοῦ παμμακάρος.

Θεοτοκίον.

Φωτί με τῷ σῷ, τὸν ἐν σκότει κείμενον καταύγασον, Φωτὸς οἰκητήριον, καὶ σὺν ἀποστόλοις καθικέτευε, ἀπὸ πάσης ἀνάγκης, ρυσθῆναι ταῖς πρεσβείαις σου.

Ῥδὴ ς΄.

Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων.

Ανατείλας τῷ κόσμῳ Χριστὲ ὁ Θεός, τῆς δικαιοσύνης ὁ ἥλιος Δέσποτα, ὡσπερ ἀκτῖνας λάμποντας, τὸν Βαρνάβαν καὶ Παῦλον ἐξήστραψας.

Ρίζοτόμος ἀξίνη γεγένησαι, τὴν ὑλομανήσαν ἀπάτην τέμνουσα, τοῖς ὑπὲρ λόγον θαύμασι, γηθομένη Βαρνάβα θεσπέσιε.

Νομοθέτης ἐδείχθης τῆς χάριτος, ὡς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης τὰ σύμβολα, πρὸς ἀληθείας ἐμφασιν, μεταπλάττων Βαρνάβα θεόληπτε.

Θεοτοκίον.

Οὐρανὸν ὁ τανύσας βουλήματι, οὐρανὸν ἐπίγειον ἄλλον ἐπλάτυνε, σὲ Θεομῆτορ ἄχραντε, καὶ ἐκ σοῦ ἀνατείλας ἐπέφανεν.

Ἔτερος.

Ἐν ἀβύσσῳ πταισμάτων.

Εν ὄνειρῳ ποτὲ σὺ ἐφέστηκας, τῷ θεοσεβεῖ καὶ Πιστῷ ἀρχιποίμενι, Βαρνάβα παναοίδιμε, Ἀνθεμίῳ καὶ τούτῳ προσεῖρηκας.

Ιδε δένδρον ὑφ' οὗ τεθησαύρισται, λείψανον ἐμὸν σὺν Ματθαίου τῷ τμήματι· σπεῦσον ταχὺ ἐξάγαγε, μὴ παρίδης τὸ φῶς ὑπὸ μόδιον.

Ως ἀνήκη σπουδῇ Εὐαγγέλιον, Ζήνωνι πιστῷ βασιλεῖ ἐπιδίδοται, ὃς ἅμα τὸ αὐτόνομον, βασιλείοις κοσμεῖ τοῖς γνωρίσμασι.

Θεοτοκίον.

Μετὰ πασῶν τῶν ἄνω δυνάμεων, μετὰ προφητῶν, ἀποστόλων μαρτύρων σου, εἰς ἰλασμόν προσάγω σοι, τὴν Μητέρα σου· οἴκτιρον σῶσόν με.

Κοντάκιον.

Ἦχος γ'. Ἡ Παρθένος σήμερον.

Ῥωμανοῦ μελωδοῦ.

Τοῦ Σωτῆρος γέγονας, παναληθῆς ὑπηρετῆς, καὶ προστάτης δέδειξαι, τῶν ἑβδομήκοντα ἄμφω, ἤνυσας, μετὰ τοῦ Παύλου ὁδὸν εὐθείαν, ἔλαμψας, τὴν παρουσίαν Χριστοῦ παμμάκαρ· διὰ τοῦτο ὑμνωδίαις, τὴν θεῖαν σου μνήμην Βαρνάβα γεραίρομεν.

Ὁ Οἶκος. Πρὸς τὴν Ἐδὲμ Βηθλεέμ.

Ο' Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, καὶ συναΐδιος Πνεύματι, εὐδοκήσας ἐν γῆ σάρκα λαβὼν ὡς ἄνθρωπος, καὶ πάθει τιμῆ ἀπάθειαν δοῦναι, σὲ προχειρίζεται μάκαρ ἀπόστολον, καὶ ῥήτορα πίστεως, σοφὸν ἐν λόγῳ καὶ ἀξιεπαινον, κήρυκα σεπτόν, ἐθνῶν διδάσκαλον, Βαρνάβα μάκαρ, καὶ τῆς Τριάδος ἀληθινὸν προσκυνητὴν· ὅθεν ἅπαντες πιστοὶ ὡς φωσφόρον, καὶ λαμπρῶς φρυκτωροῦσαν, τὴν θεῖαν μνήμην Βαρνάβα γεραίρομεν.

Συναξάριον.

Τῆ ΙΑ΄ τοῦ αὐτοῦ μηνός, Μνήμη τοῦ ἁγίου παν-

ευφήμου Ἀποστόλου καὶ γενναιομάρτυρος Βαρνάβα.

Στίχοι.

Ἵπὲρ λίθον σάπφειρον, ὡς Γραφή λέγει, τοὺς συντρίβοντας εἶχε Βαρνάβας λίθους.

Ἔτεροι.

Νάρδον εὐῶδες ἐκπιεσθὲν τοῦ κύπρου, Τὸν Βαρνάβαν ἔσχηκα, φησὶν ἡ Κύπρος.

Βαρνάβας ἑνδεκάτη θεοεἰκελος οὐμματα μύσεν.

Ἔτεροι.

Τὸν Βαρνάβαν σε τίς ἐπαινέσει λόγος, Εἰ μὴ παρείη θειόφωνός σου λόγος;

Ἐνδεκάτη παρακλήσεως βῆ τέκος οὐρανὸν εὐρύν.

Ο' ἅγιος ἀπόστολος Βαρνάβας (ἐρμηνεύεται τοῦτο τὸ ὄνομα υἱὸς παρακλήσεως), ὃς καὶ Ἰωσῆς ἐν ταῖς τῶν Ἀποστόλων Πράξεσιν ἀναγράφεται, εἰς τῶν ἑβδομήκοντα ὑπάρχων, συνέκδημος Παύλου χειροτονεῖται, ἐκ φυλῆς μὲν Λευῖ ὀρμώμενος, κατὰ τὴν Κύπρον δὲ νῆσον γεννηθεὶς καὶ τραφεὶς. Οὗτος πρῶτον ἐν Ἱερουσαλήμ, εἶτα καὶ ἐν Ῥώμῃ καὶ Ἀλεξανδρείᾳ ἐκήρυξε τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἐπελθὼν ἐν Κύπρῳ, ὑπὸ τε Ἰουδαίων καὶ Ἑλλήνων λίθοις κτείνεταί καὶ πυρὶ παραδίδοται. Ὄν Μᾶρκος ὁ Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστῆς συγκομίσας, ἔθετο ἐν σπηλαίῳ· καὶ ἐκπεύσας εἰς Ἐφεσον πρὸς Παῦλον, ἀνήγγειλεν αὐτῷ τὴν τελείωσιν Βαρνάβα· ἐκλαυσε δὲ αὐτὸν Μᾶρκος ἐπὶ πολὺ. Οὗτος λέγεται τεθάφθαι ἅμα τῷ ὑπ' αὐτοῦ γραφέντι κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίῳ, τὸ καὶ ἐς ὕστερον εὑρεθέντι μετὰ τοῦ ἀποστολικοῦ σώματος. Ὅθεν καὶ προνόμιον ἔλαβον οἱ πιστοὶ, μὴ ὑποκεῖσθαι τινὶ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων ταύτην τὴν νῆσον, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου χειροτονεῖσθαι.

Τελεῖται δὲ ἡ αὐτοῦ σύναξις ἐν τῷ σεπτῷ ἀποστολείῳ τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν ἀποστόλων Πέτρου, τῷ συγκειμένῳ τῇ ἁγιωτάτῃ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ.

Ἔτερον.

(Ἐκ τῆς ἐκδόσεως ἀρχιεπισκόπου Κύπρου Φιλοθέου 1756)

Οὗτος ὁ θεῖος ἀπόστολος Βαρνάβας, ὄντας ἐκ τῆς περιφήμου νήσου Κύπρου, ὡς ἡ βίβλος τῶν Ἀποστολικῶν Πράξεων μαρτυρεῖ, καὶ προσελθὼν τῷ Χριστῷ, μαθητῆς αὐτοῦ ἐκ τῆς τῶν ἑβδομήκοντα χορείας ἀναδείκνυται. Διὰ τῶν ἔργων ὁμοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐν τῷ κηρύγματι τοῦ εὐαγγελίου ἀγώνων, οἷα ἰσοστάσιος τῶν δώδεκα κρίνεται, ὡς πανταχοῦ κηρύξας καὶ αὐτὸς ἐν τε Ἱερουσαλήμ καὶ Ἀντιοχείᾳ, Ἀλεξανδρείᾳ τε καὶ τῇ Παλαιᾷ Ῥώμῃ, Μεδιολάνῳ τε καὶ Ἰταλίᾳ σχεδὸν ἀπάσῃ, ὡς τὰ περὶ αὐτοῦ γραφόμενα μαρτυρεῖ. Οὗτος

μετὰ τοῦ Παύλου τοῦ θεοῦ ἐν Ἀντιοχείᾳ, συνεργούντος τοῦ Θεοῦ, ἀπέδειξαν τοὺς πιστεύσαντας χριστιανούς, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν Ἀποστολικῶν Πράξεων. Ἐγένετο δὲ πρῶτον χρηματίσαι ἐν Ἀντιοχείᾳ τοὺς μαθητὰς χριστιανούς, τὸ ὅποιον σχεδὸν εἶναι τὸ μεγαλύτερον σημεῖον τῆς θερμῆς πίστεως καὶ πνευματικῆς διδασκαλίας του.

Ἄγκαλὰ δὲν εἶναι μικρὸν εἰς ἔπαινον ἐκεῖνο, ὅπου ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς λέγει εἰς τὴν βίβλον τῶν Πράξεων περὶ αὐτοῦ. Ἦν δὲ ὁ Βαρνάβας ἀγαθὸς ἀνὴρ καὶ πλήρης Πνεύματος ἁγίου καὶ πίστεως (Πράξ. ια΄ 24). Διατί, ἂν ἐπαινετὸς ὁ ἔχων πίστιν ὡς κόκκον σινάπεως, κατὰ τὴν εὐαγγελικὴν ἀπόφανσιν, καὶ θαυμάτων ἐργάτης γίνεται, τί ἀκολουθεῖ νὰ συμπεραίνωμεν διὰ τὸν Βαρνάβαν, ὅπου ἦτον γεμᾶτος ἀπὸ πίστιν καὶ χάριν πνευματικῆς; Λοιπὸν, καὶ ὡς παρακλήσεως υἱός, καὶ ὡς συνεργὸς εἰς τὴν χριστιανικὴν ἡμῶν ὀνομασίαν, καὶ ὡς ἐθνῶν διδάσκαλος, καὶ κῆρυξ οἰκουμενικός, καὶ Παύλου συνέκδημος, ἀπόστολός τε καὶ πλήρης Πνεύματος μαρτυρούμενος, ἄξιός ἐπαίνου παρὰ πάντων, καὶ μάλιστα παρὰ τῶν συμπατριωτῶν του Κυπρίων, ἐπειδὴ τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην, ἐν ἣ ἔτελεύτησεν, ὡς ἰδίαν αὐτοῦ περιποιήσατο καὶ αὐτεξουσιότητα τετίμηκε. Καὶ οὕτω μεμένηκεν αὐτόνομος ἐξ ἀποστολικῆς ἀρχαίας παραδόσεως, τὸ ὅποιον, μαρτυροῦσα καὶ ἡ Οἰκουμενικὴ τρίτη ἁγία Σύνοδος, ἐν ὀγδόῳ αὐτῆς Κανόνι ἐπιβεβαίωσεν τοῦτο, καὶ ἀνεπηρέαστον εἶναι τὴν Ἐκκλησίαν Κυπρίων διακελεύεται. Ἔχει δὲ οὕτως ὁ Κανὼν:

«Οἱ τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν τῶν κατὰ τὴν Κύπρον προεστῶτες ἔξουσι τὸ ἀνεπηρέαστον καὶ ἀβίαστον, κατὰ τοὺς Κανόνας τῶν ὁσίων Πατέρων καὶ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν, δι' ἑαυτῶν τὰς χειροτονίας τῶν εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων ποιούμενοι. Ἀβίαστον λέγει ὁ Κανὼν, ἐπειδὴ ὁ Ἀντιοχείας ἐσπούδαξε διὰ κοσμικῆς ἐξουσίας τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν τῆς Κυπρίων αὐτεξουσιότητος διαφθεῖραι καὶ παραβῆναι τὸν τῆς ἐν Νικαίᾳ ἁγίας Συνόδου ὄρον τὸν λέγοντα, τὰ ἀρχαῖα ἔθη κρατεῖτω».

Ἐκ τοῦ Κανόνος γοῦν τούτου μικρὸν ἠσυχάσαντες οἱ Ἀντιοχείας προστάται, ἐπεχείρησαν αὐθις ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ βασιλέως Ζήνωνος χειροτονίας ποιῆσαι δυναστικῶς καὶ οὐ κανονικῶς. Ἀλλὰ τοῦ ἀποστολικοῦ λειψάνου τοῦ θεοῦ Βαρνάβα τότε εὐρεθέντος ἐν Κύπρῳ (ἐνθα καὶ ναὸς αὐτοῦ μέγιστος), ὑποκάτω κερατῶν δένδρου πλησίον Ἀμμοχούστου, μετὰ τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, ὃ τῷ Βασιλεῖ προσεκομίσθη παρ' Ἀνθεμίου τοῦ τότε ἀρχιεπισκόπου, βασιλικῶς ὠρίσθη, κατὰ τοὺς Κανόνας ἔχειν τὸ αὐτόνομον τὴν Κυπρίων Ἐκκλησίαν. Καὶ βασιλικῶς μάλιστα ἐτιμήθη τότε ὁ Κύπρου παρασήμοις, καὶ ἐκ τοῦ Ἰουστινιανοῦ βασιλέως πάλιν, τὰ ὅποια ἔχει καὶ μέχρι τοῦ νῦν ὁ Κύπρου προστατεύων.

Ἡ δὲ Πενθέκτη ἁγία Σύνοδος Οἰκουμενικὴ ἢ ἐν Τρούλλῳ, οὐ μόνον τὰ βασιλικῶς δωρηθέντα τῷ Κύ-

πρου βεβαίωσι, Νέας Ἰουστινιανουπόλεως καλῶν αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντιῶν πόλεως δίδωσι. Καὶ διὰ τὸν τῆς εὐσεβείας ζῆλον, ὃν ὁ τότε ἀρχιεπίσκοπος Ἰωάννης μετὰ τοῦ κλήρου καὶ τοῦ οἰκείου λαοῦ ἔδειξεν, ἀποδημήσας τῆς Κύπρου διὰ τὰς βαρβαρικὰς ἐφόδους, προεδρεύειν καὶ τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας τὸν Κύπρου ἢ Σύνοδος διωρίσατο, ὡς ἐν λθ' Κανόνι σαφέστατα δείκνυται. «Τοῦ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ ἡμῶν (φησὶν ὁ Κανὼν) Ἰωάννου, τοῦ τῆς Κυπρίων νήσου προέδρου, ἅμα τῷ οἰκείῳ λαῷ ἐπὶ τὴν Ἑλλησπόντιον ἐπαρχίαν, διὰ τε τὰς βαρβαρικὰς ἐφόδους, διὰ τε τὸ τῆς ἐθνικῆς ἐλευθερωθῆναι δουλείας καὶ καθαρῶς τοῖς σκῆπτροις τοῦ χριστιανικωτάτου κράτους ὑποταγῆναι, τῆς εἰρημένης μεταναστάντος Νήσου, προνοία τοῦ φιλανθρώπου Θεοῦ, καὶ μόχθῳ τοῦ φιλοχρίστου καὶ εὐσεβοῦς ἡμῶν βασιλέως, συνωρῶμεν, ὥστε ἀκαινοτόμητα διαφυλαχθῆναι τὰ παρὰ τῶν ἐν Ἐφέσῳ τὸ πρότερον συνελθόντων θεοφόρων Πατέρων, τῷ θρόνῳ τοῦ προαγγελθέντος ἀνδρὸς παρασχεθέντα προνόμια, ὥστε τὴν Νέαν Ἰουστινιανούπολιν τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντιῶν πόλεως καὶ τὸν ἐπ' αὐτῇ καθιστάμενον θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον πάντων προεδρεύειν τῆς Ἑλλησποντίων ἐπαρχίας καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν. Τὰ γὰρ ἐν ἐκάστη Ἐκκλησίᾳ ἔθη καὶ οἱ θεοφόροι ἡμῶν Πατέρες παραφυλάττεσθαι διεγνώκασι, τοῦ τῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπισκόπου ὑποκειμένου τῷ προέδρῳ τῆς εἰρημένης Ἰουστινιανουπόλεως, μιμήσει τῶν λοιπῶν ἀπάντων ἐπισκόπων τῶν ὑπὸ τὸν λεχθέντα θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην. Ὑφ' οὗ χρείας καλούσης καὶ ὁ τῆς αὐτῆς Κυζικηνῶν πόλεως ἐπίσκοπος χειροτονηθήσεται».

Ταῦτα μὲν ὁ Κανὼν περιέχει. Ἠπράκτησαν ὁμοῦ, καὶ διατὶ οὐ γίνεται; Ζητητέον, λέγει, τοῦτο καὶ ὁ τῶν Κανόνων ἐξηγητὴς Βαλσαμών. Ὁ δὲ Ζωναράς, οὐδ' εἰ ὄλως γέγονε τὸ τοιοῦτον, ἀγνοοῦμεν, ἔφη, καὶ οὐκ οἶδαμεν εἰ προὔβη εἰς ἔργον τὰ τοῦ Κανόνος. Συμπεραίνεται ὁμοῦ πῶς ἐνεργοῦντο τὰ τοῦ Κανόνος, ἐφ' ὅσον ὁ Κύπρου ἦν ἐπὶ τὴν Ἑλλησποντον. Ἐπαναστραφέντος ὁμοῦ ἐν Κύπρῳ, διὰ τὸ διωχθῆναι παρὰ Ῥωμαίων τοὺς βαρβάρους, ἄπρακτα ἔμειναν εἰς τὸ ἐξῆς τὰ τοῦ Κανόνος.

Ταῦτα γοῦν πάντα διὰ τὸν ἀπόστολον Βαρνάβαν, τὸν πρῶτον ἱεράρχην Κύπρου, ἐδωρήθησαν τῇ Κυπρίων Ἐκκλησίᾳ ἄνωθεν, τὸν καὶ ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τελευτήσαντα, ὡς ἢ κατ' αὐτὸν ἱστορία μαρτυρεῖ. Ἀδελφὸς τούτου ἦτον, ὡς λέγεται, ὁ Ἀριστόβουλος, ὁ πρῶτος ἐν Βρετανία κηρύξας τὸ Εὐαγγέλιον, καὶ ἀνεψιὸς αὐτοῦ ὁ Μᾶρκος, ὁ χρηματίσας ἐπίσκοπος Ἀπολλωνιάδος, ὃν τινες λέγουσιν εἶναι καὶ υἱὸν τοῦ Πέτρου, ἄλλοι τοῦτο λέγοντες διὰ τὸν εὐαγγελιστὴν, ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ συνάγοντες τοῦτο, ἐνθα καὶ φησι «Μᾶρκος ὁ υἱός μου». Ἐκ τούτου μάλιστα τεκμαίρονται συγγένειαν ἔχειν τὸν Βαρνάβαν μετὰ τοῦ Πέτρου. Ἄλλοι ὁμοῦ ἄλλως περὶ τούτων λέγουσιν, οὐκ ἀποδε-

χόμενοι Μαρίαν τὴν τοῦ Ἀριστοβούλου γυναῖκα εἶναι τοῦ Πέτρου. Ἄλλ' οὐδὲν ἐκ τῆς συγγενείας ὄφελος τῷ Βαρνάβα, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τῆς ἰδίας ἀρετῆς, δι' ἧς καὶ ἰσοστάσιος τῶν δώδεκα σχεδὸν ἐκρίθη, ὡς πανταχοῦ κηρύξας, ἐν Κύπρῳ δὲ τελευτήσας. Καὶ τιμήσας τὴν πατρίδα εἰς θρόνον ἀποστολικὸν καὶ αὐτόνομον, ἐκκλησιαστικοῖς σεμνυνόμενον προνομίοις. Καὶ βασιλικοῖς ἐκ τε Ζήνωνος καὶ Ἰουστινιανοῦ, ὥστε καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἐρυθρῶς ὑπογράφεσθαι καὶ μανδῖον φορεῖν κόκκινον καὶ σκῆπτρον φέρειν. Καὶ Νέας Ἰουστινιανῆς λέγεσθαι τὸν μακαριώτατον Κύπρου, καὶ τὸ δίκαιον ἔχειν τῆς Κωνσταντιέων πόλεως, καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων ἐπισκόπων χειροτονεῖσθαι, κατὰ τοὺς θείους Κανόνας καὶ τὰ βασιλικά θεσπίσματα.

Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ, Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Βαρνάβαν τὸν ἀπόστολον, προτραπέντος ὑπὸ τοῦ πρεσβυτέρου καὶ κλειδούχου τοῦ σεβασμίου αὐτοῦ ναοῦ, ἐν ᾧ ἱστορεῖται καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀποκαλύψεως τῶν ἀγίων αὐτοῦ λειψάνων.

Μεγίστην λόγων ὑπόθεσιν προέθετο τοῖς πτωχότατοις ἡμῖν ἡ πατρικὴ ὑμῶν φιλομαθία, ᾧ πατέρων ἄριστε καὶ ἀσκητῶν δοκιμώτατε πάτερ· προεβάλετο γὰρ ἡμῖν εἰς εὐφημίαν τὸν θεσπέσιον καὶ ὡς ἀληθῶς τρισμακάριον καὶ ἐν ἀποστόλοις ἐπισημώτατον υἱὸν τῆς παρακλήσεως (Πράξ. δ' 36), καὶ φωστῆρα τῆς οἰκουμένης Βαρνάβαν τὸν πανύμνητον. Ἄλλ' ἐγὼ πρὸς ταύτην τὴν ὑπερλίαν ὑπόθεσιν τὴν ἐμαυτοῦ ἀπαιδευσίαν ἀντεξάγων, τὴν ὑπακοὴν ἐπὶ πλεῖστον χρόνον παρητησάμην, τὴν ἐγχείρησιν ὀρώδῶν. Ποῖος γὰρ καὶ λόγος ἐφικέσθαι δύναται τῆς ἀποστολικῆς τελειότητος; Οὐ μόνον γὰρ ἐμοὶ ἀδύνατον τὸ τοιοῦτον καθέστηκεν ἐγχείρημα, ἀλλὰ καὶ τοῖς πολλοῖς δυσχερές. Οἶμαι γὰρ πᾶσαν ἀνθρώπων φύσιν λείπεσθαι πρὸς διήγησιν τῶν τοῦ μεγίστου ἀποστόλου Βαρνάβα ἀγαθῶν πράξεων· εἰ δὲ καὶ ἐπιχειρήσειέ τις περὶ αὐτοῦ λέγειν τι, παρὰ πολὺ μὲν τοῦ μέτρου τῆς ἀξίας τῶν πραγμάτων ἀπολειφθήσεται, κἂν λίαν σοφὸς καὶ ἐπιστήμων (Ἰακ. γ' 13), τυγχάνη καὶ περὶ λόγους δυνατώτατος, εὐρεθήσεται δὲ βυθῷ θαυμάτων ἐγκυβιστούμενος.

2. Ἄλλος μὲν οὖν ἄλλο τι τῶν δικαίων ἕκαστος παρὰ τοῦ Πνεύματος τοῦ ἁγίου εἴληφε χάρισμα, οἱ δὲ ἀπόστολοι πάντα ὁμοῦ τῶν χαρισμάτων ὑπεδέξαντο τὸν θησαυρὸν καὶ πᾶσαν ἀρετὴν ἐπεδείξαντο. Πῶς οὖν ὁ τάλας ἐγώ, ὑπὸ μυρίων παθῶν καταπεποντισμένος, δυνήσομαι τὴν ἀποστολικὴν θάλασσαν διανήξασθαι; Ἰσχνόφωνος γὰρ γραφικῶς εἰπεῖν καὶ βραδύγλωσσος, καὶ οὐκ εὐλαλὸς εἰμι ἐγώ (Ἐξ. δ' 10), ἵνα τὰς ὑπὲρ ἀνθρώπων ἀρετὰς τοῦ θεσπεσίου ἀποστόλου Βαρνάβα διηγῶμαι· πάσας γὰρ ὁμοῦ οὗτος τὰς ἀρετὰς κατάρθωσεν ἀκριβῶς, ὡς οὐδεμίαν τῶν ἄλλων οὐδεῖς. Διὰ τοῦτο ἀνεβαλόμην ἐπὶ πολὺ τὴν ὑπακοήν, εἰδὼς τὴν

ἐμαυτοῦ ἀναξιοτήτα μὴ ἐπαρκοῦσαν πρὸς διήγησιν τῶν τοῦ ἀνδρὸς εὐκλεεστάτων κατορθωμάτων.

3. Μνησθεῖς δὲ ἐνάγχως τῆς θεοπνεύστου Γραφῆς, λεγούσης ὅτι υἱὸς ἀνήκοος ἐν ἀπωλείᾳ ἐστίν, (Παροιμ. ιγ' 1, κδ' 22α), ὁ δὲ ὑπήκοος ἔσται ταύτης ἐκτός, μόλις μετὰ πολλοῦ τοῦ δέους διανέστησα ἐμαυτὸν εἰς τὴν τοῦ ὑμετέρου ἐπιτάγματος ἐκπλήρωσιν· κρεῖττον ἡγησάμενος περὶ ἐλλείψεως ἐγκληθῆναι μᾶλλον, ἢ περὶ τελείας ἀγνωμοσύνης κατακριθῆναι. Μόνον συναγωνίσασθέ μοι ἐν ταῖς προσευχαῖς (Ρωμ. ιε' 30), ἀρωγὸν τοῦ λόγου μοι γενέσθαι τὸ πανάγιον Πνεῦμα· ἀρέσει γὰρ, ὡς οἶμαι, καὶ τῷ εὐφημουμένῳ τὸ λεγόμενον παρ' ἡμῶν τῶν μηδαμινῶν, ὡς ποτε ἤρесе τῷ αὐτοῦ Δεσπότῃ ἡ τῶν δύο λεπτῶν τῆς πενιχρᾶς χήρας προσκομιδῇ. Οὐ γὰρ ἡ ποσότης τῶν διδομένων τῷ Θεῷ εὐπρόσδεκτος· ἀλλὰ τὸ μετὰ γνώμης ἀγαθῆς προσφερόμενον, εἴτε μικρὸν, εἴτε πολὺ, εὐαγές.

4. Βαρνάβαν δὲ ἐπαινῶν, πάντων ὁμοῦ τῶν ἀποστόλων τὸ ἱερὸν ἱεράτευμα ἐπαινέσομαι· ὧν γὰρ ἡ κλῆσις μία καὶ ἡ δόξα ἡ αὐτή, καὶ ὧν ἡ τάξις μία καὶ τὸ ἀξίωμα τὸ αὐτό, καὶ ὧν οἱ ἀγῶνες ἴσοι καὶ οἱ στέφανοι οὐ διαλλάττουσι, καὶ ὧν ἡ πολιτεία κοινή, τούτων ἰσότιμα καὶ τὰ βραβεῖα. Δεῦτε τοίνυν, εἰ δοκεῖ, ἐλκύσαντες εἰς μέσον διὰ τοῦ λόγου τὸν θεσπέσιον Βαρνάβαν, καθὼς οἶόν τέ ἐστιν ὑφάνωμεν αὐτῷ τὰ ἐγκώμια. Καὶ γὰρ εἰμι τοῦ ἀνδρὸς θερμότατος ἐραστής· οἶδα δὲ καὶ πέπεισμαι ὅτι καὶ ὑμῖν γλυκύτατος καὶ ἀπλῶς ὀνομαζόμενος ὁ ἀπόστολος. Τιμήσωμεν οὖν αὐτὸν κατὰ δύναμιν, τὸ γὰρ κατὰ δύναμιν εἰπεῖν, εὐγνωμοσύνης ἀπόδειξις· τὸ δὲ κατ' ἀξίαν λέγειν, συχωρήσωμεν ἔχειν κατὰ παντὸς λόγου τὰ νικητήρια.

5. Ὑμνεῖσθω τοίνυν πρὸς ἡμῶν τῶν ἐλαχίστων ὁ μέγας ἐν ἀποστόλοις Βαρνάβας· εὐφημείσθω ὁ υἱὸς τῆς παρακλήσεως (Πράξ. δ' 36), παρὰ πάντων τῶν εἰς Χριστὸν πιστευσάντων· δοξαζέσθω ὑπὸ πάσης κτίσεως ὁ τιμηθεὶς ὑπὸ τοῦ Πατρὸς καὶ κληθεὶς ὑπὸ τοῦ Υἱοῦ καὶ τελειωθεὶς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Βαρνάβας, ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας ῥήτωρ, ἢ τοῦ εὐαγγελικοῦ κηρύγματος σάλπιγξ, τοῦ Μονογενοῦς ἢ φωνή, ἢ κιθάρα τοῦ Πνεύματος, τὸ τῆς χάριτος πληκτρον. Βαρνάβας, ὁ ἰσχυρὸς τῶν ὑπὲρ Χριστοῦ πολέμων στρατιώτης, ὁ ἐν τῷ σώματι τὸν ἀσώματον ἐχθρὸν τροπώσασμενος, μετὰ παντὸς τοῦ συναποστάτου αὐτοῦ στρατεύματος· τῶν ἀγαθῶν μαθημάτων ὁ εὐσεβῆς παιδοτρίβης· ὁ ἀπλανὴς ὁδηγὸς τῆς τοῦ Χριστοῦ ποίμνης· ὁ λογικὸς παράδεισος τοῦ Θεοῦ· ὁ πάσης ἀρετῆς τὰ φυτὰ τεθηλότα ἐν ἑαυτῷ κεκτημένος· τὸ πολυανθὲς τῆς πίστεως βλάστημα· τὸ τῆς ἀγάπης εὐωδέστατον ῥόδον· τὸ τῆς ἐλπίδος ἀμάραντον ἄνθος· ὁ τῆς χάριτος εὐωδέστατος στάχυς· τῆς ζωοποιῦ ἀμπέλου τὸ πολύφορον κλῆμα, τῆς ἀθανασίας ὁ μελίστακτος βότρυς· ὁ τῆς ὑπομονῆς ἀσάλευτος πρόβολος· ὁ τῆς ἐγκρατείας σταυροφόρος ὀπλίτης· ὁ κατὰ τῶν χριστοκτόνων ἄφοβος

στρατηλάτης, ἢ τοῦ σταυρωθέντος Χριστοῦ οὐρανομήκης παραφυάς.

6. Βαρνάβας, ὁ υἱὸς τῆς παρακλήσεως (Πρ. δ΄ 36), ὁ τῆς εὐσεβείας διδάσκαλος, ὁ στυλος καὶ ὄροφος τῆς πίστεως, ὁ πύργος ὁ ἄσειστος, ὁ θεμέλιος ὁ ἀρράγης, ἡ κρηπίς ἡ ἀδιάλυτος, ἡ πέτρα ἡ ἀμετακίνητος, ὁ λιμὴν ὁ γαλινοφόρος τῶν χειμαζομένων, ἡ παράκλησις πάντων τῶν θλιβομένων, ὁ πιστὸς οἰκονόμος καὶ φρόνιμος (Λουκ. ιβ΄ 42), ὁ ἄριστος ἀρχιτέκτων ὁ τὸν αἰθέριον πλοῦν καὶ ἰσάγγελον βίον ἐπὶ γῆς κατορθώσας, ὁ τῶν ἐκκλησιῶν προστάτης, ὁ τῶν πτωχῶν ἀντιλήπτωρ καὶ τῶν πενήτων χορηγὸς καὶ τροφεύς, ἡ τῶν χηρῶν παρηγορία καὶ τῶν ὄρφανῶν κηδεμονέστατος πατήρ. Βαρνάβας, ὁ θησαυρὸς τῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων, ὁ ταμίας τῶν ὀρθοδόξων τῆς ἀγίας τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίας δογμάτων, ὁ τῶν νοσοῦντων ἰατρὸς ἀκαπήλευτος, ἡ τῶν ὑγαινόντων ἀδιάπτωτος εὐφροσύνη, ὁ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγέλης φιλάγρυπνος φύλαξ, ὁ βαίνων ἐπὶ γῆς καὶ ἐν οὐρανοῖς τὸ πολίτευμα (Φιλιπ. γ΄ 20), ἔχων ὁ βοήσας ἐν κόσμῳ δόγματα εὐσεβείας καὶ λαβὼν ἐν οὐρανοῖς αἰώνια στέμματα· ὁ τῶν ἐθνῶν θεοφόρος ὁδηγὸς καὶ τῶν ἐκκλησιῶν θεομακάριστος κήρυξ· ὁ λειμὼν τῆς εὐωδίας Χριστοῦ (Β΄ Κορ. β΄ 15), ἡ ῥοδωνία τῶν οὐρανοπνῶν ἀρετῶν· τὸ πολύφορον γεώργιον τῶν τοῦ Χριστοῦ χαρισμάτων. Ὁ ἐπὶ γῆς μετελθὼν τὴν πολιτείαν τὴν ἄφθαρτον, κρείττονα βιώσας ἐπὶ γῆς ὡς ἐν οὐρανοῖς οἱ ἀσώματοι ἄγγελοι.

7. Ὁ ἐν ἀσκήσει διαπρέψας, καὶ ἐν θεωρίαις προκόψας, καὶ ἐν θαύμασι μεγαλυνθείς· ὁ τῆς παρθενίας πολῦτιμος μαργαρίτης (Ματθ. ιγ΄ 46), τῆς ἀγνείας τὸ ἐκλεκτὸν βηρύλλιον, τῆς σωφροσύνης τὸ καθαρὸν τοπάξιον· ὁ τὸν Χριστὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ λαλοῦντα (Β΄ Κορ. ιγ΄ 3), τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς τοῦ Θεοῦ (Πράξ. θ΄ 15), ὁ τὸν κόσμον καταλείψας καὶ τὰ ἐν αὐτῷ πάντα σκύβαλα ἡγησάμενος, ἵνα Χριστὸν μόνον κερδήσῃ (Φιλιπ. γ΄ 8), τὸν βασιλέα τῶν αἰώνων (Α΄ Τιμ. α΄ 17), ὁ τὸν ἑαυτοῦ σταυρὸν ἀδιστακτικῶς ἀράμενος, καὶ τῷ Χριστῷ προθύμως ἀκολουθήσας ὡς ἀληθινὸς μαθητῆς· ὁ τῶν δαιμόνων φυγαδευτής, καὶ τοῦ διαβόλου τραυματιστής· ὁ τὴν τετραπέρατον οἰκουμένην τῇ ἀκαμάτῳ πορείᾳ βαδίσας, ὡς λειτουργὸς ἀγαθὸς καὶ φιλοδέσποτος, καὶ πάντα τὰ ἔθνη διὰ τοῦ εὐαγγελίου προσαγαγὼν τῇ πίστει τοῦ Χριστοῦ· ὁ ἑαυτὸν ἐτοιμάσας εἰς κατοικητήριον τῆς ὁμοουσίου Τριάδος, καὶ ναὸς γενόμενος τοῦ ἐπὶ πάντων Θεοῦ. Βαρνάβας, τὸ τῶν Κυπρίων σεμνὸν ἐγκαλλώπισμα, καὶ τῆς οἰκουμένης ἀκαταγώνιστος πρόμαχος· ὁ ὑπερεκπερισσοῦ ἀγαπήσας τὸν Χριστὸν καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ τὴν ψυχὴν καθ' ἐκάστην ἡμέραν προϊέμενος, καὶ σὺν αὐτῷ βασιλεύσας εἰς αἰῶνας αἰώνων.

8. Ἐκαμεν ὁ λόγος, τοῦτον τὸν θεσπέσιον καὶ τρισπόθητον Βαρνάβαν τὸν ἀπόστολον ἐπᾶραι τοῖς ἐγκωμοῖς ποθῶν, καὶ οὕτω ἦψατο τοῦ προοιμίου· τοῖς γὰρ

ἐπαίνοις ἀπρόσιτος τυγχάνει ὁ θαυμάσιος. Διὸ ἀφέντες ὡς ἀνεφικτον τὸν περὶ τῶν ἐγκωμίων λόγον, ὀλίγα τῶν εἰς ἡμᾶς ἰόντων περὶ τῆς τούτου βιώσεως καὶ τελειώσεως ἔκ τε τοῦ Στρωματέως καὶ ἐξ ἐτέρων ἀρχαίων συγγραμμάτων παραθήσομαι τῇ ὑμετέρᾳ ὀσιότητι. Καὶ οὕτω τὸ πέρας ἐπιθήσομεν τῷ διηγῆματι, παραχωρήσαντες τῇ θεοπνεύστῳ Γραφῇ τοῦ ἀοιδίμου τὴν κεφαλὴν μεγαλοπρεπῶς στεφανῶσαι· φησὶ γάρ· «Ἦν δὲ Βαρνάβας ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ πλήρης Πνεύματος ἀγίου καὶ πίστεως» (Πράξ. ια΄ 24)· οὐ τί ἂν γένοιτο ἴσον ἢ παραπλήσιον πώποτε;

9. Ὁρμᾶτο μὲν οὖν ὁ τρισόλβιος οὗτος ἐκ τῆς εὐλογημένης φυλῆς τοῦ Λευῖ, ἐξ ἧς ὑπῆρχον Μωϋσῆς καὶ Ἀαρών, οἱ μεγάλοι τοῦ Θεοῦ προφήται καὶ πρῶτοι τοῦ δήμου Καάθ, ἐκ τῆς συγγενείας Σαμουήλ τοῦ προφήτου κατάγων τὸ γένος. Οἱ δὲ τούτου πρόγονοι διὰ περιστάσιν πολέμων καταλαβόντες τὴν Κυπρίων χώραν, φιλοφρόνως ᾤκουν αὐτήν. Ἦσαν δὲ εὐλαβεῖς κατὰ τὸν νόμον καὶ πλούσιοι σφόδρα, ὅθεν καὶ ἐν Ἱεροσολύμοις εἶχον οὐσίαν ἱκανὴν καὶ ἀγρὸν πλησίον τῆς πόλεως περικαλλέστατον, οὐ μόνον παντοίοις καρπίμοις φυτοῖς ὠραϊζόμενον, ἀλλὰ καὶ μεγέθει κτισμάτων περιφανέστατον. Ἐξότε γὰρ ἤκουσαν Ἡσαΐου τοῦ προφήτου λέγοντος· «Μακάριος ὁ ἔχων σπέρμα ἐν Σιών καὶ οἰκίους ἐν Ἱερουσαλήμ» (Ἠσ. λα΄ 9), σαρκικῶς τὴν προφητείαν ἐκδεχόμενοι Ἑβραίων παῖδες, ἔσπευδεν ἕκαστος τῶν εὐπορούντων ἔχειν τὸ κτῆμα ἐν Ἱερουσαλήμ.

10. Τοῦ δὲ δικαίου τούτου τεχθέντος ἐν Κύπρῳ, ὡς εἶδον αὐτὸν οἱ γονεῖς αὐτοῦ εὐσταθῆ ὄντα τῷ Θεῷ, εὐθέως μὲν αὐτὸν Ἰωσήφ ἐπωνόμασαν, τῇ τοῦ πατριάρχου προσηγορίᾳ τιμῶντες τὸν παῖδα. Συνέδραμε δὲ τῇ προσηγορίᾳ τοῦ ὀνόματος ἢ τῶν τρόπων εὐγένεια· Ἰωσήφ γὰρ ἐρμηνεύεται πρόσθεσις Θεοῦ· προσθήκην γὰρ χάριτος ἔλαβε παρὰ Θεοῦ ὁ δίκαιος, ὅπως φθάσῃ εἰς τὴν ἀποστολικὴν τελειότητα. Πάλιν δὲ Ἰωσήφ ἐρμηνεύεται δόξα Θεοῦ· γέγονε γὰρ διὰ τῆς ἀρίστης πολιτείας δόξα Θεοῦ· καὶ μηδεὶς ὑπερβολὴν εἶναι νομιζέτω τὸ ῥῆμα, ἀλλ' ἐπιστησάτω ὅτι τῆς θείας ἐστὶ Γραφῆς· φησὶ γοῦν ὁ Παῦλος· «Ἀνὴρ οὐκ ὀφείλει κατακαλύπτεσθαι τὴν κεφαλὴν, εἰκὼν καὶ δόξα Θεοῦ ὑπάρχων» (Α΄ Κορ. ια΄ 7). Εἰ οὖν τὸν κοινὸν ἄνδρα εἰκόνα καὶ δόξαν Θεοῦ ἐκάλεσε τὸ σκεῦος τῆς ἐκλογῆς (Πράξ. θ΄ 15)· τί ἂν τις εἴποι περὶ τοῦ κατὰ Θεὸν τελειοτάτου ἀνδρός;

11. Ἐπειδὴ δὲ αὐξήσας ὁ Βαρνάβας ἐγένετο παῖς, ἀνήγαγον οἱ γονεῖς εἰς Ἱεροσόλυμα (Λουκ. β΄ 52), καὶ παρέδωκαν αὐτὸν μαθεῖν τὸν νόμον ἀκριβῶς καὶ τοὺς προφήτας παρὰ τοὺς πόδας Γαμαλιήλ (Πράξ. κβ΄ 3)· εἶχε δὲ τὸν Παῦλον συμφοιτητὴν, Σαῦλον τέως ὀνομαζόμενον. Προέκοπτε δὲ ὁσημέραι ὁ Βαρνάβας ἐν τε τῇ μαθήσει καὶ ἐν πάσῃ ἀρετῇ· οὕτω μέντοι εἰς τὴν ἐφημερίαν τῶν Λευιτῶν ἐτέτακτο διὰ τὸ ἐλλιπὲς τῆς ἡλι-

κίας· ἔτι γὰρ ἔφηβος ἦν. *Οὐκ ἀφίστατο δὲ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ, νηστεύσας καὶ δεήσεσι λατρεύων νύκτα καὶ ἡμέραν* (Λουκ. β΄ 37)· οὕτως δὲ ἀπήγγελλε τὸν νόμον καὶ τὰς λοιπὰς γραφάς, ὡς μὴ δεῖσθαι τῆς ἀπὸ τῶν γραμμάτων ὑπομνήσεως. Τὴν δὲ ἡσυχίαν οὕτως εἶχε φίλην, ὡς μητέρα τῆς σωφροσύνης· τὰς δὲ ἐπιβλαβεῖς ὁμιλίας μυσταττόμενος ἔφευγε, καθαρὸν ὑπάρχων καὶ ἀκέραιον καὶ ἀμόλυντον ἄγαλμα· ἦν δὲ πᾶσιν ἐπίδοξος δι' ἀρετήν.

12. Κατ' ἐκείνον δὲ τὸν καιρὸν συνέβη τὸν Κύριον παραγενέσθαι εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ ἰάσασθαι τὸν παράλυτον ἐν τῇ προβατικῇ κολυμβήθρᾳ, καὶ ἕτερα πολλὰ σημεῖα καὶ τέρατα ἐργάσασθαι ἐν τῷ ἱερῷ. Ταῦτα θεασάμενος ὁ μακάριος ἐξεπλήσσετο· καὶ εὐθέως προσελθὼν, ἔπεσε παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἐδέετο εὐλογηθῆναι παρ' αὐτοῦ. Ὁ δὲ τὰς καρδίας ἐμβατεῦων Χριστός, ἀποδεξάμενος αὐτοῦ τὴν πίστιν, εὐμενῶς αὐτὸν ὑπεδέξατο καὶ τῆς θείας αὐτοῦ συντυχίας μετέδωκεν· ὁ δὲ πλέον ἐξεκαίετο εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἀγάπην. Καταλαβὼν δὲ τὸ τάχος τὴν οἰκίαν *Μαρίας, τῆς μητρὸς Ἰωάννου τοῦ ἐπικαλουμένου Μάρκου* (Πράξ. ιβ΄ 12), ἥτις ἐλέγετο εἶναι αὐτοῦ θεία - διὸ καὶ *Μᾶρκον τὸν ἀνεψιὸν Βαρνάβα* (Κολ. δ΄ 10), ἐκάλουν αὐτόν, - εἶπε πρὸς αὐτήν· «Δεῦρο, λέγων, ὦ γύναι, ἴδε ἄπερ ἐπεθύμουν ἰδεῖν οἱ πατέρες ἡμῶν· ἰδοὺ γὰρ Ἰησοῦς τις προφήτης ἀπὸ Ναζαρέτ τῆς Γαλιλαίας (Ματθ. κα΄ 11), ἐστὶν ἐν τῷ ἱερῷ, μεγαλοπρεπῶς θαυματουργῶν, καί, ὡς τοῖς πολλοῖς δοκεῖ, αὐτός ἐστι Μεσσίας, ὁ μέλλων ἔρχεσθαι» (Ματθ. ια΄ 14).

13. Ἀκούσασα δὲ ταῦτα ἡ θαυμασία γυνὴ καὶ καταλιποῦσα τὰ ἐν χερσὶ, κατέλαβε τὸν ναὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἰδοῦσα τὸν Κύριον καὶ δεσπότην τοῦ ναοῦ, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ, δεομένη καὶ λέγουσα· «Κύριε, εἰ εὖρον χάριν ἐναντίον σου, δεῦρο εἰς τὸν οἶκον τῆς δούλης σου καὶ εὐλόγησον τῇ εἰσόδῳ σου τὰ οἰκετικά σου» (Γεν. λ΄ 27). Ὁ δὲ Κύριος ἐπένευσε τῇ παρακλήσει αὐτῆς· ὃν παραγενόμενον ὑπεδέξατο χαίρουσα εἰς τὸ ὑπερῶν αὐτῆς. Ἀπ' ἐκείνης οὖν τῆς ἡμέρας, ἡνίκα ἤρχετο ὁ Κύριος εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐκεῖ ἀνεπαύετο μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ· ἐκεῖ ἐποίησε τὸ Πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἐκεῖ ἐμυσταγόγησε τοὺς μαθητὰς διὰ τῆς μεταλήψεως τῶν ἀπορρήτων μυστηρίων. Λόγος γὰρ ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ γερόντων ὅτι ὁ τὸ κεράμιον βαστάζων τοῦ ὕδατος, ᾧ κατακολουθῆσαι (Μᾶρκ. ιδ΄ 13, Λουκ. κβ΄ 10), προσέταξεν ὁ Κύριος τοῖς μαθηταῖς, Μᾶρκος ἦν, ὁ υἱὸς ταύτης τῆς μακαρίας Μαρίας· ὁ δὲ Κύριος «πρὸς τὸν δεῖνα» (Ματθ. κς΄ 18), εἶπεν οικονομικῶς, ὡς φασιν οἱ πατέρες, ἐρμηνεύοντες τοῦτο τὸ χωρίον· διδάσκων ἡμᾶς διὰ τοῦ αἰνίγματος, ὅτι παντὶ τῷ εὐτρεπίζοντι ἑαυτόν, παρ' αὐτῷ ὁ Κύριος αὐλίζεται. Ἐν αὐτῷ τοίνυν τῷ ὑπερφῶ ἐποίησεν ὁ Κύριος τὸ Πάσχα, ἐν αὐτῷ ἐφάνη τοῖς περὶ τὸν Θωμᾶν, ἐγερθεὶς ἐκ νεκρῶν, ἐκεῖ μετὰ τὴν ἀνάληψιν ἀνήλθον οἱ μαθηταί,

ἐλθόντες ἀπὸ τοῦ ὄρους τῶν Ἐλαιῶν μετὰ τῶν λοιπῶν ἀδελφῶν, ὄντων τὸν ἀριθμὸν ὡς ἑκατὸν εἴκοσιν, ἐν οἷς ἦν Βαρνάβας καὶ Μᾶρκος· ἐκεῖ κατέβη τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐν πυρίναις γλώσσαις ἐπὶ τοὺς μαθητὰς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς· ἐκεῖ ἴδρυται νῦν ἡ μεγάλη καὶ ἀγιωτάτη Σιών, ἡ μήτηρ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν.

14. Τότε δὲ Βαρνάβας ἠκολούθησε τῷ Κυρίῳ, ὑποστρέφοντι ἀπὸ Ἱεροσολύμων εἰς τὴν Γαλιλαίαν· πολλῶν δὲ πανταχόθεν προσερχομένων τῷ Κυρίῳ καὶ εἰς αὐτὸν πιστευόντων, τότε εἶπε τοῖς μαθηταῖς· «Ὁ μὲν θερισμὸς πολὺς, οἱ δὲ ἐργάται ὀλίγοι» (Ματθ. θ΄ 37). Τότε ἀνέδειξε τοὺς ἐβδομήκοντα μαθητὰς, ὧν πρῶτος καὶ ἔξαρχος καὶ κορυφαῖος ὁ μέγας Βαρνάβας ἐτύχαιεν. Ἀλλὰ μηδεὶς ἀκούων ὅτι οἱ ἀπόστολοι ἐπέθηκαν αὐτῷ τὴν προσηγορίαν ταύτην οἰέσθω ἀμαθῶς, ὅτι οὐκ ἄνευ θείας ἐπιπνοίας τὴν προσηγορίαν ταύτην ἐδέξατο· Πέτρος γὰρ αὐτῷ ἐπέθηκε τὸ ὄνομα τοῦτο, δι' ἀποκαλύψεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὁ καὶ δι' ἀποκαλύψεως τοῦ Πατρὸς τὴν τοῦ Υἱοῦ θεολογίαν δεξάμενος· καὶ ὡσπερ Ἰάκωβος καὶ Ἰωάννης υἱοὶ βροντῆς (Μᾶρκ. γ΄ 17), ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐκλήθησαν, οὕτω καὶ Βαρνάβας ἀπὸ τῆς ἀρετῆς ἐκλήθη υἱὸς παρακλήσεως, (Πράξ. δ΄ 36), πάντων παράκλησις γενόμενος δι' ὑπερβολὴν ἀγιότητος.

15. Ἀκούσας δὲ τοῦ Κυρίου διδάσκοντος καὶ λέγοντος· «Πωλήσατε τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν καὶ δότε ἐλεημοσύνην. Ποιήσατε ἑαυτοῖς βαλλάντια μὴ παλαιούμενα, θησαυρὸν ἀνέκλειπτον ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Λουκ. ιβ΄ 33), μηδὲν μελλήσας, εὐθέως τὴν ὑπολειφθεῖσαν αὐτῷ οὐσίαν, πολύτιμον οὔσαν, ὑπὸ τῶν γονέων - ἦσαν γὰρ ὑπεξεληθόντες τὸν βίον - πᾶσαν καταπώλησας, διένειμε τοῖς χρεῖαν ἔχουσι, καταλείψας ἑαυτῷ μόνον τὸν ἀγρὸν ἐκείνον εἰς ἰδίαν ἀποτροφήν. Μετὰ δὲ τὸ πάθος καὶ τὴν ἀνάστασιν καὶ τὴν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐπιφοίτησιν, ἐπὶ πλεῖον πυρωθεὶς ὁ θεῖος Βαρνάβας τῇ εἰς τὸν Κύριον ἀγάπῃ, καὶ αὐτὸν τὸν ἀγρὸν ἐκείνον ἀποδόμενος, καὶ λαβὼν ἱκανὰ χρήματα, ἅπαντα ἐνέγκας παρὰ τοὺς πόδας τῶν ἀποστόλων ἔθηκε (Πράξ. δ΄ 37), μηδὲν τὸ σύνολον καταλείψας ἑαυτῷ ἐξ αὐτῶν, τῷ καθ' ἑαυτὸν ὑποδείγματι εἰς τὴν ὁμοίαν ἀρετὴν πάντας τοὺς μαθητὰς διεγείρων.

16. Ἐλάλει δὲ καὶ συνεζήτει πρὸς τὸν (Πράξ. θ΄ 29) Σαῦλον, βουλόμενος εἰς τὴν τοῦ Κυρίου αὐτὸν πίστιν ἀγαγεῖν. Σαῦλος δὲ τῇ κατὰ τὸν νόμον ἀκριβεῖ πολυτελεῖᾳ δῆθεν ἐπερειδόμενος, τοῦ μὲν Βαρνάβα κατεγέλα ὡς ἀπατηθέντος, τὸν δὲ Κύριον ἐβλασφήμει, υἱὸν τοῦ τέκτονος (Ματθ. ιγ΄ 55), αὐτὸν ἀποκαλῶν καὶ ἰδιώτην καὶ ἄγροικον καὶ βιοθανῆ. Ὡς δὲ εἶδε τὰ διὰ τῶν ἀποστόλων γινόμενα τῶν θαυμάτων μεγαλουργήματα καὶ τοῦ λαοῦ τὸ πλῆθος τῶν καθ' ἡμέραν προστιθεμένων τῷ λόγῳ τῆς πίστεως, ἐδάκνετο τὴν ψυχὴν. Προσβαλὼν δὲ μετὰ τῶν Λιβερτίνων καὶ Κυρηναίων

καὶ Ἀλεξανδρέων τῷ μεγάλῳ τῆς ἐκκλησίας ῥήτορι Στεφάνῳ, καὶ μὴ δυνηθεὶς ἀντιστῆναι τῇ σοφίᾳ καὶ τῷ Πνεύματι, ᾧ ἐλάλει (Πράξ. ζ' 9-10), εἰς μανίαν ἐτρέπη, καὶ γενόμενος πλήρης θυμοῦ, ἤγειρε κατ' αὐτοῦ τοὺς ἀτάκτους τοῦ λαοῦ, καὶ τοῦτον ἀνελὼν, ἐπήγειρε διωγμὸν μέγαν ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Ἱεροσολύμοις (Πράξ. η' 1). Ἄλλ' οὕτως αὐτὸν ἀτάκτως πορευόμενον εἰς Δαμασκὸν ἐπὶ κακοποιήσει τῶν πιστῶν, ὁ Κύριος ὑποσκελίσας ἔβαλεν ἐπὶ πρόσωπον. Ὁ δὲ πεσὼν εἰς τὴν γῆν, ἐπέγνω τίνα διώκει καὶ πηρωθεὶς τὰς ὄψεις, οὐκ ἠδύνατο ἐνεβλέψαι διόλου εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ (Πράξ. θ' 8-9, κβ' 11).

17. Ὑποστρέψας δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ, ἐζήτηε κολῶσθαι τοῖς μαθηταῖς (Πράξ. θ' 26), καὶ πάντες ἔφευγον ἀπ' αὐτοῦ, φοβούμενοι τὴν πολλὴν αὐτοῦ ὠμότητα. Ὁ δὲ μέγας Βαρνάβας ὑπαντήσας αὐτῷ, εἶπεν· «Ἔως πότε, Σαῦλε, Σαοὺλ τυγχάνεις; Ἴνα τί οὕτως ἰταμῶς τὸν εὐεργέτην διώκεις; Παῦσαι πορθῶν τὸ ὑπὸ τῶν προφητῶν πάλαι βοώμενον φρικτὸν μυστήριον καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις καιροῖς ἀποκαλυφθὲν εἰς σωτηρίαν ἡμῶν». Ταῦτα ἀκούσας ὁ Σαῦλος, ἔπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας Βαρνάβα, μετὰ πολλῶν δακρύων κράζων καὶ λέγων· «Συγχώρησόν μοι, ὁδηγέ τοῦ φωτὸς καὶ διδάσκαλε τῆς ἀληθείας· ἔγνω γὰρ τῇ πείρᾳ τῶν λόγων σου τὴν ἀλήθειαν. Ὅν γὰρ ἐγὼ βλασφημῶν ἔλεγον υἱὸν τοῦ τέκτονος (Ματθ. ιγ' 55), νῦν ὁμολογῶ αὐτὸν τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος Υἱὸν (Ματθ. ις' 16), μονογενῆ, ὁμοούσιόν τε καὶ ὁμόδοξον καὶ ὁμόθρονον, συναἰδιόν τε καὶ συνάναρχον· ὃς ὢν ἀπαύγασμα τῆς δόξης καὶ χαρακτήρ τῆς ὑποστάσεως (Ἑβρ. α' 3), τοῦ ἀοράτου Θεοῦ, ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τούτων (Ἑβρ. α' 2), δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, ἐκένωσεν ἑαυτόν, μορφήν δούλου λαβὼν (Φιλιπ. β' 7), τουτέστι τέλειον ἄνθρωπον ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας, ἀσυγχύτως, ἀτρέπτως, ἀδιαιρέτως, ἀχωρίστως· καὶ σχήματι εὔρεθεὶς ὡς ἄνθρωπος, ἐταπεινώσεν ἑαυτόν, ὑπήκοος γενόμενος μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ (Φιλιπ. β' 7-8)· ὃς καὶ ἀνέστη ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ καὶ ὤφθη ὑμῖν, τοῖς ἀποστόλοις αὐτοῦ, καὶ ἀνελήφθη εἰς τοὺς οὐρανοὺς καὶ ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ Πατρὸς (Μάρκ. ις' 19), καὶ πάλιν ἔρχεται μετὰ δόξης κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς, καὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ οὐκ ἔσται τέλος».

18. Ταῦτα ἀκούσας ὁ θεσπέσιος Βαρνάβας παρὰ τοῦ βλασφήμου καὶ διώκτου (Α' Τιμ. α' 13), ἐξεπλάγη καὶ ὑπὸ τῆς χαρᾶς ἐγένετο τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ ἄνθος πρωϊνόν. Συμπεριλαμβόμενος δὲ αὐτὸν καὶ καταφιλήσας, εἶπε· «Τίς σε, Σαῦλε, τοιαῦτα ἐδίδαξε θεόπνευστα ῥήματα φθέγγεσθαι; Ἦ τίς σε ἐπεισεν Ἰησοῦν τὸν Ναζωραῖον υἱὸν Θεοῦ ὁμολογεῖν; Ἦ πόθεν ἔμαθες οὐρανίων δογμάτων τσοαύτην ἀκρίβειαν;». Ὁ δὲ κεκυφῶς καὶ δακρύων, μετὰ πολλῆς τῆς κατανύξεως ἔφη· «Αὐτὸς ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ὁ πολλάκις βλασφημη-

θεὶς καὶ διωχθεὶς ὑπ' ἐμοῦ τοῦ ἀμαρτωλοῦ, ἐδίδαξέ με ταῦτα πάντα· ὡσπερὶ γὰρ τῷ ἐκτρώματι ὄφθη κάμοί (Α' Κορ. ιε' 8). Καὶ ἔτι ἔναυλον ἐν τοῖς ὡσὶν ἔχω τὴν θείαν καὶ γλυκεῖαν αὐτοῦ φωνήν· πᾶσαν γὰρ ἀγαθότητα ὑπερβάς, εἰρηκέ μοι, κειμένῳ ἔλεεινῶς ἐπὶ πρόσωπον, ἀπολογούμενος μᾶλλον ἢ ἐγκαλῶν· «Σαοὺλ, Σαοὺλ, τί με διώκεις;». Ἐγὼ δὲ μετὰ φρίκης καὶ φόβου ἀπεκρίθην· «Τίς εἶ, Κύριε;». Ὁ δὲ Κύριος μετὰ πολλῆς τῆς ἐπεικειίας καὶ συμπαθείας εἶπέ μοι· «Ἐγὼ εἰμι Ἰησοῦς ὁ Ναζωραῖος, ὃν σὺ διώκεις» (Πράξ. κβ' 7-8). Ἐκπλαγεὶς δὲ ἐγὼ ἐπὶ τῇ ἀφάτῳ αὐτοῦ ἀνεξικακία, ἐδεήθην αὐτοῦ, λέγων· «Τί ποιήσω, Κύριε;» (Πράξ. κβ' 10). Ὁ δὲ παραχρῆμα συνεβίβασέ με ταῦτα πάντα καὶ ἔτι πλείονα τούτων».

19. Τότε ὁ μέγας Βαρνάβας ἐπιλαβόμενος τῆς χειρὸς αὐτοῦ, ἤγαγε πρὸς τοὺς ἀποστόλους (Πράξ. θ' 27), λέγων· «Τί φεύγετε τὸν ποιμένα, λύκον αὐτὸν εἶναι ὑπολαμβάνοντες; Τί τὸν κυβερνήτην ὡς πειρατὴν διώκετε; Τί τὸν ἀριστεῖα ὡς προδότην μυσάττεσθε; Τί τὸν νυμφαγωγὸν ὡς ληστὴν τοῦ παστοῦ ἀποπέμπετε; Παστὸς γὰρ πνευματικὸς ἡ Ἐκκλησία τυγχάνει, ἧς ποιμένα καὶ κυβερνήτην καὶ ὑπέρμαχον ὁ Κύριος δι' ἑαυτοῦ ἐχειροτόνησε». Τότε διηγήσατο αὐτοῖς ὁ Παῦλος ὅσα συνέβη αὐτῷ κατὰ τὴν ὁδόν, καὶ ὅτι εἶδε τὸν Χριστὸν Κυρίου καὶ ὅτι ἐλάλησεν αὐτῷ· καὶ πῶς ἐν Δαμασκῷ ἐπαρρησιάσατο ἐπὶ τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου· καὶ ἦν διδάσκων σὺν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Κυρίου ἐν Ἱερουσαλήμ (Πράξ. θ' 27-28). Ἦν δὲ βαρὺ τοῖς Ἰουδαίοις σφόδρα, ὅτι ὁ χθὲς τὸν Ἰησοῦν διώκων, τοῦτον σήμερον Υἱὸν Θεοῦ κηρύττει καὶ ἐβουλεύσαντο ἀνελεῖν αὐτόν (Πράξ. θ' 23). Μαθόντες δὲ οἱ ἀπόστολοι, ἀπέστειλαν αὐτὸν κηρῶσαι ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι.

20. Τῶν δὲ διασπαρέντων ἀπὸ τῆς θλίψεως τοῦ Στεφάνου, ἐλθόντων εἰς Ἀντιόχειαν καὶ εὐαγγελισαμένων τὸν Κύριον Ἰησοῦν, ἠκούσθη περὶ αὐτῶν ἐν Ἱεροσολύμοις (Πράξ. ια' 19-20, 22). Τότε οἱ ἀπόστολοι τὸν μακάριον Βαρνάβαν, ὡς μέγαν καὶ δυνατὸν, ἀπέστειλαν τῇ ἐκεῖσε ἀγιωτάτῃ ἐκκλησίᾳ ποιμαίνειν τὸ ποίμνιον τοῦ Χριστοῦ· ὃς παραγενόμενος, συνεβάλετο πολὺ τοῖς πεπιστευκόσι (Πράξ. ιη' 27)· καὶ διὰ τῆς ἐνθέου αὐτοῦ διδασκαλίας προσετέθη λαὸς ἰκανὸς τῷ Κυρίῳ. Ἐκεῖθεν δὲ ὑπὸ τοῦ ἀγίου Πνεύματος ὁδηγούμενος, ἐξεληθὼν, διῆλθεν εὐαγγελιζόμενος τὰς πόλεις πάσας καὶ χώρας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτόν (Πράξ. η' 40), εἰς τὴν μεγίστην Ῥώμην· αὐτὸς γὰρ πρὸ παντὸς ἐτέρου τῶν τοῦ Κυρίου μαθητῶν ἐκήρυξεν ἐν Ῥώμῃ τὸ εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ. Πολλῶν δὲ πιστευσάντων καὶ υπερβαλλόντων τιμώντων αὐτόν, τὴν τῶν ἀνθρώπων δόξαν ἀποβαλὼν, λάθρα φυγὼν, ἐξῆλθε τῆς Ῥώμης. Καὶ γὰρ πάλιν ὁ μακάριος οὗτος πάντας τοὺς κατ' ἐκείνου καιροῦ ἀνθρώπους ἐπλεονέκτει εἰς τὴν ταπεινοφροσύνην, εἰς ἄκρον αὐτὴν κατορθώσας· καὶ δῆλον τοῦτο πᾶσι καθέστηκεν ἐκ τῆς κατ' αὐτὸν ἱστορίας.

Τῆς γὰρ θεοπνεύστου Γραφῆς πανταχοῦ αὐτὸν πρῶτον ὀνομαζούσης, αὐτὸς τὰ πρωτεῖα τοῖς περὶ αὐτὸν παραχωρῶν, τὴν δευτέραν τάξιν ἠσπάζετο, ἀκριβῶς μιμησάμενος τὸν Κύριον τὸν εἰρηκότα· «*Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι πρῶός εἰμι καὶ ταπεινὸς τῇ καρδίᾳ*» (Ματθ. ια΄ 29).

21. Καταλαβὼν δὲ Βαρνάβας Ἀλεξάνδρειαν τὴν πρὸς Αἴγυπτον, καὶ λαλήσας ἐκεῖ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐξῆλθε, *διερχόμενος καθεξῆς τὰς πόλεις πάσας, ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν* (Πράξ. η΄ 40), εἰς Ἱεροσόλυμα. Ἐκεῖθεν δὲ πάλιν ἐξελθὼν, κατῆλθεν εἰς Ἀντιόχειαν· καὶ ἰδὼν τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ἐκκλησίαν πληθυνθεῖσαν, *ἐχάρη λίαν* (Πράξ. ια΄ 23). Τότε ἐξῆλθεν εἰς *Ταρσόν, ζητῶν τὸν Παῦλον, καὶ εὐρών, ἤγαγεν εἰς Ἀντιόχειαν*· καὶ ποιήσαντες ἐκεῖ *ἐνιαυτὸν ὅλον καὶ μαθητεύσαντες λαὸν ἰκανὸν καὶ καλέσαντες ἐκεῖ πρῶτον τοὺς μαθητὰς Χριστιανούς* (Πράξ. ια΄ 25-26), λαβόντες δὲ τὰ εἰς διάδοσιν τῶν πτωχῶν παρὰ τῆς ἐκκλησίας, ἀνῆλθον πάλιν εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ δεκατέσσαρα ἔτη τοῦ σωτηρίου πάθους, καθὼς γράφει ὁ Παῦλος, λέγων· «*Διὰ δεκατεσσάρων ἐτῶν ἀνῆλθον εἰς Ἱεροσόλυμα μετὰ Βαρνάβα*» (Γαλ. β΄ 1). *Πληρώσαντες δὲ τὴν διακονίαν, καὶ λαβόντες δεξιὰς παρὰ τῶν ἀποστόλων, ἵνα αὐτοὶ μὲν εἰς τὰ ἔθνη κηρύξωσιν, οἱ δὲ περὶ τὸν Πέτρον εἰς τὴν περιτομήν* (Γαλ. β΄ 9), κατῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν, ἔχοντες μεθ' ἑαυτῶν Μᾶρκον ὑπηρέτην. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἀντιοχείας *ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἦλθον εἰς Κύπρον* (Πράξ. ιγ΄ 4), καὶ διοδεύσαντες *ὄλην τὴν νῆσον, ἀπὸ Σαλαμίνης ἕως Πάφου* (Πράξ. ιγ΄ 6), εὐαγγελιζόμενοι καὶ θαυματουργοῦντες, ὅτε καὶ τὸν Ἑλύμαν ἐτύφλωσαν, καὶ τὸν ἀνθύπατον ἐφώτισαν.

22. Καὶ *μαθητεύσαντες ἰκανούς* (Πράξ. ιδ΄ 21), τότε *ἀναχθέντες ἀπὸ τῆς Κύπρου οἱ περὶ Βαρνάβαν, ἦλθον εἰς Παμφυλίαν* (Πράξ. ιγ΄ 13). Ἰδὼν δὲ ὁ Μᾶρκος τοὺς ἀποστόλους ὁμοχωροῦντας πρὸς τοὺς ὑπὲρ τοῦ εὐαγγελίου κινδύνους, καὶ ὅτι οὐπω ἤμελλον τιμᾶσθαι, ἀλλὰ καταλιπόντες πρόσκαιρον δόξαν πρὸς τὸν κατὰ τῶν ἀπίστων πόλεμον ἐχώρουν· ὀκλάσας πρὸς τὰ δεινὰ, ἅτε μειράκιον ὑπάρχων, δειλὸς καὶ ἀτελής πρὸς τὴν κατὰ τοῦ θανάτου ὑπεροψίαν, καταλιπὼν τοὺς ἀποστόλους, *ὑπέστρεψεν εἰς Ἱερουσαλὴμ* (Πράξ. ιγ΄ 13), πρὸς τὴν ἰδίαν μητέρα. Ὡς δὲ ἐπλήρωσαν οἱ ἀπόστολοι Βαρνάβας καὶ Παῦλος *τὸ ἔργον εἰς ὃ ἐκλήθησαν* (Πράξ. ιγ΄ 2), μυρίους ὑπὲρ Χριστοῦ ἀγῶνας ὑπομείναντες, ἦλθον εἰς Ἀντιόχειαν· ὅθεν ὑπὸ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἀπεστάλησαν εἰς τὰ ἔθνη.

23. Ἐγένετο δὲ αὐτοῖς χρεια πάλιν ἀνελθεῖν εἰς Ἱεροσόλυμα πρὸς τοὺς περὶ Πέτρον ἀποστόλους, ἕνεκα τῶν ψευδαποστόλων, τῶν διδασκόντων τοὺς μαθητὰς περιτέμενεσθαι καὶ τηρεῖν τὸν νόμον. Ἰδὼν δὲ αὐτοὺς ὁ Μᾶρκος ὑπὸ πάντων τιμωμένους, καὶ ὅτι μετὰ τοςαύτας αἰκίας καὶ κινδύνους ἐβρώμενοι εἰσὶ καὶ ὀλόκληροι, καταγνοὺς τῆς ἑαυτοῦ ἀνανδρίας, *ἐκλαυσε πικρῶς*

(Ματθ. κς΄ 75, Λουκ. κβ΄ 62)· καὶ τῷ μὲν Παύλῳ προσελθεῖν ἠσχύετο, τῷ δὲ Βαρνάβᾳ προσῆλθε μετὰ δακρύων, καὶ προσέπεσε τοῖς ποσὶν αὐτοῦ, δεόμενος συγχώρησιν λαβεῖν ὑπὲρ τῶν παρελθόντων καὶ εὐχὴν ὑπὲρ ἀσφαλείας τῶν μελλόντων· ὑποσχόμενος καὶ λέγων, ὅτι *πᾶσαν ιδέαν θανάτου ἐτοίμως ἔχω ὑπομείναι ὑπὲρ τοῦ ὀνόματος τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ* (Πράξ. κα΄ 13). Ἐπικαμφθεὶς δὲ τοῖς πολλοῖς δάκρυσιν ὁ μέγας οὗτος ἐν ἀρεταῖς Βαρνάβας, παρεκάλει αὐτὸν παύσασθαι τοῦ κλαυθμοῦ, λέγων· «*Τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου γινέσθω*» (Πράξ. κα΄ 14). Μόνον σὺ ἐτοιμος ἔσο τὰς ὑποσχέσεις σου πληρῶσαι». Λαβόντες δὲ ἐγγράφως τὰ δογματισθέντα ὑπὸ τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις ἀποστόλων, κατῆλθον εἰς Ἀντιόχειαν καὶ ἦσαν ἀγαλλιώμενοι μετὰ τῶν ἀδελφῶν· Μᾶρκος δὲ ἠκολούθει τῷ Βαρνάβᾳ, οὐ μετὰ παρρησίας.

24. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔδοξε τοῖς περὶ Βαρνάβαν καὶ Παῦλον διελθεῖν τὰς πόλεις πάσας καὶ ἐπισκέψασθαι τοὺς ἀδελφούς. Τότε Βαρνάβας προσελθὼν παρεκάλει τὸν Παῦλον, ὥστε συνέκδημον αὐτοῖς γενέσθαι τὸν Μᾶρκον, ἐτοίμως ἔχοντα ἕως θανάτου ἀγωνίσασθαι ὑπὲρ τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. Ὁ δὲ Παῦλος ἀντεπαρεκάλει αὐτὸν *μὴ συμπαραλαβέσθαι αὐτὸν μεθ' ἑαυτῶν*. Ἐντεῦθεν γέγονε πρόφασις τοῦ *ἀποχωρισθῆναι αὐτοὺς ἀπ' ἀλλήλων* (Πράξ. ιε΄ 36-39), τοῦ Κυρίου τοῦτο οικονομήσαντος εἰς τὸ συμφέρον· ἤμελλε γὰρ ὁ Θεὸς τὸν Μᾶρκον λαῶν καὶ ἐθνῶν ἀναδείξει ποιμένα καὶ διδάσκαλον. Ἀλλὰ μηδεὶς ἀνοήτως λαμβανέτω πρὸς ἴδιον πάθος τὸ εἰρημένον ἐν τῇ ἱερᾷ τῶν Πράξεων ἱστορίᾳ περὶ τοῦ Μάρκου, ὅτι *ἐγένετο παροξυσμός* (Πράξ. ιε΄ 39)· οὐ γὰρ εἰς πάθος ὀργῆς καὶ θυμοῦ ἐξηνέχθησαν οἱ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολοι· ἄπαγε· πῶς γάρ; οἵτινες *τὴν σάρκα ἐσταύρωσαν σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις* (Γαλ. ε΄ 24), οἱ βοῶντες φωνῇ μεγάλῃ πρὸς πάντας τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας καὶ λέγοντες· «*Πᾶσα πικρία καὶ θυμὸς καὶ ὀργὴ καὶ κραυγὴ καὶ βλασφημία ἀρθῆτω ἀφ' ὑμῶν σὺν πάσῃ κακίᾳ*» (Ἐφεσ. δ΄ 31). Ἡμεῖς γὰρ ἐγνώκαμεν ἐκ τῆς θείας Γραφῆς παροξυσμῶν διαφορὰν· φησὶ γάρ· «*Καὶ κατανοῶμεν ἀλλήλους εἰς παροξυσμὸν ἀγάπης καὶ καλῶν ἔργων*» (Ἐβρ. ι΄ 24). Ἐγένετο οὖν τοῖς ἀποστόλοις *παροξυσμός, τουτέστι ζῆλος Θεοῦ*. Ὁ μὲν γὰρ Παῦλος ἀκρίβειαν ἐπεζητεῖ, ἀποστολικῇ πρέπουσαν τελειότητι· ὁ δὲ Βαρνάβας ἐτίμα τὸ φιλόανθρωπον.

25. *Λαβὼν οὖν τὸν Μᾶρκον, ἐπλευσεν εἰς Κύπρον* (Πράξ. ιε΄ 39)· καὶ πᾶσαν διελθὼν, καὶ μαθητεύσας λαὸν ἰκανόν, ἦλθεν εἰς Σαλαμίνην. Κακεῖ διέτριβεν θαυματουργῶν καὶ κηρύσσων *τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ* (Λουκ. θ΄ 2, Πράξ. κη΄ 31), καὶ *προσετέθη ὄχλος πολὺς τῷ Κυρίῳ* (Πράξ. ια΄ 24). *Διελέγετο δὲ τοῖς Ἰουδαίοις ἐν τῇ συναγωγῇ κατὰ πᾶν σάββατον* (Πράξ. ις΄ 17), *ἐπιδεικνὺς ἐκ τῶν γραφῶν εἶναι τὸν Χριστὸν Ἰησοῦν* (Πράξ. ιη΄ 28). Πάντες δὲ εὐλαβοῦντο αὐτὸν διὰ τὴν

περικεχυμένην τῷ προσώπῳ αὐτοῦ θείαν χάριν. Ἦν γὰρ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἀγγελικὸν καὶ τὸ σχῆμα ἀσκητικόν· σύνοφρυς δὲ ὑπῆρχεν, ὀφθαλμοὺς ἔχων χαροποιούς, οὐ βλοσυρὸν βλέποντας, ἀλλ' εὐλαβῶς κάτω νεύοντας· στόμα σεμνὸν καὶ χεῖλη εὐπρεπῆ, γλυκασμὸν μέλιτος ἀποστάζοντα - οὐ γὰρ ἐφθέγγετο πώποτε περιττὸν τοῦ δέοντος· βάδισμα κατεσταλμένον καὶ ἀκρονόδοξον. Καὶ ἀπαξαπλῶς ὄλος δι' ὄλου στήλη ἦν καθαρά τοῦ Χριστοῦ ὁ ἀπόστολος Βαρνάβας, πᾶσαν ἀρετὴν ἀποστίλβουσα.

26. Ἐπιμένοντος δὲ αὐτοῦ ἐν τῇ Σαλαμινιέων πόλει καὶ διδάσκοντος τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ (Πράξ. ιη΄ 11), ἐπῆλθον ἐκ τῆς Συρίας Ἰουδαῖοι καὶ ἀντέλεγον τοῖς λεγομένοις ὑπ' αὐτοῦ, βλασφημοῦντες (Πράξ. ιγ΄ 45). Ἐπήγειραν δὲ ὄχλον κατ' αὐτοῦ λέγοντες, ὅτι οὐδὲν ἀληθὲς λέγει, ἀλλὰ καὶ ὃν λέγει Ἰησοῦν, πλάνος τις ἦν καὶ ἀντίθεος, τὸν νόμον καὶ τοὺς προφήτας καὶ τὸ σάββατον ἀθετῶν· καὶ ἦσαν ζητοῦντες εὐκαιρίαν ἀνελεῖν αὐτόν. Ὁ δὲ ἅγιος ἀπόστολος τοῦ Χριστοῦ Βαρνάβας, συναγαγὼν πάντας τοὺς ἀδελφούς, εἶπεν αὐτοῖς· «Ὑμεῖς ἐπίστασθε πῶς μεθ' ὑμῶν τὸν πάντα χρόνον ἐγενόμην (Πράξ. κ΄ 18), νουθετῶν ἕνα ἕκαστον (Πράξ. κ΄ 31), καὶ παρακαλῶν ἐμμένειν τῇ χάριτι καὶ τῇ πίστει τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ (Πράξ. ιδ΄ 22), καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάσσειν καὶ ποιεῖν αὐτὰς (Λευϊτ. κβ΄ 31, κς΄ 3), καὶ ἀπέχεσθαι ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος (Ἰώβ α΄ 1, 8). Δεῖ γὰρ πάντας ἡμᾶς παραστῆναι τῷ βήματι τοῦ Χριστοῦ, ἵνα κομίσῃται ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἐπραξεν, εἴτε ἀγαθὰ, εἴτε κακὰ (Β΄ Κορ. ε΄ 10, Ρωμ. ιδ΄ 10)· παράγει γὰρ τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου (Α΄ Κορ. ζ΄ 31), καὶ μέλλει ὁ Κύριος ἐλθεῖν ἐξ οὐρανοῦ κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς (Β΄ Τιμ. δ΄ 1). Μὴ οὖν ἀμελήσητε, γινώσκοντες ὅτι ἐν ἧ ἂν ὥρᾳ οὐ δοκεῖτε, ὁ Κύριος ἡμῶν ἔρχεται (Ματθ. κδ΄ 44). Κακοπαθήσατε οὖν καὶ τῇ ἐλπίδι στηρίξατε τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία τοῦ Κυρίου ἤγγικεν (Ἰακ. ε΄ 8).

27. Μνημονεύετε ὅσα ὑμῖν λελάληκα (Ἰω. ις΄ 4), λέγων ὅτι τοῦ παρόντος βίου ὀλιγοχρόνιά ἐστιν, εἴτε τὰ χρηστά, εἴτε τὰ λυπηρά, καὶ πάντα ταχὺ παρελεύσεται, τοῦ δὲ μέλλοντος αἰῶνος πάντα ὁμοίως αἰῶνια καὶ ἀτελεύτητα· οὐδὲ γὰρ ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ποτε παρελεύσεται, οὐδὲ ἡ κρίσις τέλος ἔχει, ἀλλ' αἰεὶ διαμένει, ἀθάνατα καὶ ἀκατάπανστα κολάζουσα τοὺς ἀμαρτωλούς. Σπουδάσατε οὖν ἀμέμπτους καὶ ἀσπίλους εὐρεθῆναι ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ (Β΄ Πέτρ. γ΄ 14), ἵνα μὴ ἐμπέσητε εἰς ἐκείνην τὴν γέενναν τὴν ἀθάνατον καὶ ἀτελεύτητον. Μνημονεύσατε ὅσα ὁ Θεὸς ἐποίησε σημεῖα καὶ τέρατα (Πράξ. ιε΄ 12), ἐν ὑμῖν δι' ἐμοῦ, τοῦ δούλου αὐτοῦ, καὶ προσευξασθε ὑπὲρ ἐμοῦ· ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκε (Β΄ Τιμ. δ΄ 6), καθὼς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς ἐδήλωσέ μοι. «Τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγωνι-

σμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα, νῦν ἀπόκειται μοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, οὐ μόνον δὲ ἐμοί, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τοῖς ἀγωνιζομένοις διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ» (Β΄ Τιμ. δ΄ 7-8).

28. Καὶ ταῦτα εἰπὼν, σὺν πᾶσιν αὐτοῖς προσηύξατο· ἱκανὸς δὲ κλαυθμὸς ἐγένετο πάντων (Πράξ. κ΄ 36-37), τοῦ ἀποστόλου εἰρηκότος ὅτι ὁ καιρὸς τῆς ἀναλύσεώς μου ἐφέστηκε (Β΄ Τιμ. δ΄ 6). Λαβὼν δὲ ὁ Βαρνάβας ἄρτον καὶ ποτήριον, καὶ ποιήσας πᾶσαν τὴν ἀκολουθίαν, μετέλαβε μετὰ τῶν ἀδελφῶν τῆς εὐχαριστίας τῶν μυστηρίων. Καὶ μετὰ ταῦτα παραλαβὼν τὸν Μάρκον καὶ ἀναχωρήσας κατ' ἰδίαν (Πράξ. κγ΄ 19), εἶπεν αὐτῷ· «Ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ δεῖ με τελειωθῆναι εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀπειθούντων Ἰουδαίων· σὺ δὲ ἐξελθὼν ἔξω τῆς πόλεως κατὰ δυσμᾶς, εὐρήσεις τὸ σῶμά μου· καὶ τοῦτο θάψας, ἐξελθε ἀπὸ Κύπρου, καὶ πορεύου εἰς τὸν Παῦλον καὶ ἴσθι μετ' αὐτοῦ, ἕως οὗ ὁ Κύριος οἰκονομήσει τὰ κατὰ σέ· μέλλει γὰρ τὸ ὄνομά σου μεγαλυνθῆναι ἐν ὅλῃ τῇ οἰκουμένῃ».

29. Μετὰ ταῦτα εἰσηλθε Βαρνάβας εἰς τὴν συναγωγὴν καὶ ἐδίδασκε τοὺς Ἰουδαίους, πείθων αὐτοὺς περὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ (Πράξ. κη΄ 23), ὅτι οὗτός ἐστιν ὁ Χριστὸς (Πράξ. θ΄ 22, ις΄ 7), ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος (Ματθ. ις΄ 16). Πλησθέντες δὲ θυμοῦ οἱ ἀπὸ Συρίας Ἰουδαῖοι, ἀναστάντες ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸν τὰς χεῖρας (Πράξ. κα΄ 27), καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν οἴκῳ σκοτεινῷ ἐν τῇ συναγωγῇ ἕως ἑσπέρας βαθείας. Ἐξαγαγόντες δὲ αὐτὸν καὶ βασανίσαντες ἱκανῶς, ἤγαγον διὰ νυκτὸς ἔξω τῆς πόλεως καὶ ἐκεῖ αὐτὸν κατέλευσαν οἱ παράνομοι καὶ ἄψαντες πυρὰν μεγάλην, ἐβρίψαν ἐκεῖ τὸν μακάριον, πρὸς τὸ μηδὲ λείψανον αὐτοῦ εὐρεθῆναι. Προνοία δὲ Θεοῦ ἀκέραιον ἔμεινε τὸ σῶμα τοῦ Ἀποστόλου καὶ οὐδὲν αὐτὸ ἐβλαψεν ἢ πυρά. Μάρκος δὲ κατὰ τὰ διατεταγμένα αὐτῷ, ἐξελθὼν ἔξω τῆς πόλεως κατὰ δυσμᾶς, μετὰ τινῶν ἀδελφῶν κρυφῆ συνεκόμισαν τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου Βαρνάβα· καὶ θάψαντες ἐν σπηλαίῳ, ὡς ἀπὸ σταδίων πέντε τῆς πόλεως, ἀνεχώρησαν, ποιήσαντες κοπετὸν μέγαν ἐπ' αὐτῷ (Πράξ. η΄ 2).

30. Ἐγένετο δὲ ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ διωγμὸς μέγας ἐπὶ τὴν ἐκκλησίαν τὴν ἐν Σαλαμίνῃ, καὶ πάντες διεσπάρησαν (Πράξ. η΄ 1), ἀλλαχοῦ· καὶ λοιπὸν ἄγνωστον γέγονε τὸ μνῆμα τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρνάβα. Μάρκος δὲ ἐκπεύσας ἀπὸ τῆς Κυπρίων χώρας ἦλθε πρὸς Παῦλον εἰς Ἔφεσον, καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ περὶ τῆς τοῦ Βαρνάβα τελειώσεως· ὁ δὲ ἀκούσας, ἔκλαυσε κλαυθμῷ μεγάλῳ ἐπ' αὐτῷ· κατέσχε δὲ παρ' ἑαυτῷ τὸν μάρτυρα. Μετὰ δὲ ταῦτα, τοῦ Πέτρου κατὰ ἀποκάλυψιν Θεοῦ ἀπαίροντος ἐπὶ τὴν Ῥώμην, παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τὸν Μάρκον, τρόπον τινὰ τέκνον ποιήσας αὐτόν. Ἐκεῖ συνέταξε τὴν εὐαγγελικὴν ἱστορίαν, ἦντινα ὁ Πέτρος ἀναγνοὺς καὶ ἀρεσθεῖς, ἐγνω θεόπνευστον αὐτὴν εἶναι. Καὶ χειροτονήσας τὸν Μάρκον, ἀπέ-

στειλεν αὐτὸν ὡς ἰκανώτατον εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὴν πρὸς Αἴγυπτον καὶ Λιβύην καὶ Πεντάπολιν· ὃς παραγε- νόμενος, *εὐηγγελίστατο αὐτοῖς τὸν Κύριον Ἰησοῦν· πολὺς ἀριθμὸς τε πιστεύσας ἐπέστρεψεν ἐπὶ τὸν Κύριον* (Πράξ. ια΄ 20-21). Ποιήσας δὲ ἔτη ἑννέα διδά- σκων ἐν αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, μαρτυρίῳ ἐτελει- ῶθη καὶ ἐτέθη ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

31. Μετὰ δὲ πολὺν χρόνον, τοῦ Χριστιανισμοῦ πλατυθέντος καὶ χριστιανῶν βασιλέων τῆς Ῥωμαίων ἀρχῆς βασιλευσάντων, *δυνάμεις οὐ τὰς τυχούσας ἐποί- ει ὁ Θεός* (Πράξ. ιθ΄ 11), ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ, ἐν ᾧ ἀπέ- κειτο τὸ λείψανον τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ γενναίου μάρτυρος Βαρνάβα. *Πολλῶν γὰρ παριόντων διὰ τοῦ τόπου ἐκείνου, τῶν ἐχόντων πνεύματα ἀκάθαρτα, βοῶντα φωνῇ μεγάλῃ ἐξήρχοντο· πολλοὶ δὲ παραλελυ- μένοι καὶ χωλοὶ, καὶ ὑπὸ ποικίλων νόσων καὶ βασά- νων συνεχόμενοι, ἐρχόμενοι παρεκοιμῶντο ἐν τῷ τόπῳ, οἵτινες ἐθεραπεύοντο ἅπαντες. Καὶ ἦν χαρὰ με- γάλῃ ἐν τῇ Σαλαμινιέων πόλει* (Πράξ. η΄ 7-8). Καὶ ὅτι μὲν θεία τις ἦν δύναμις ἢ ἐνεργούσα ἐν τῷ τόπῳ, ἐπε- γίνωσκον· τί δὲ ἐστὶ τὸ αἴτιον τῆς τοιαύτης ἀφθόνου χάριτος, οὐκ ἐγίνωσκον· τὸν δὲ χῶρον ἐκεῖνον, τόπον τῆς Ὑγιείας οἱ ἐγγώριοι ἐπωνόμαζον.

32. Τοῦ δὲ μακαρίου Μαρκιανοῦ καταπαύσαντος τὴν ἀρχὴν, παρέλαβε τὴν βασιλείαν ὁ τῆς θείας λήξεως Λέων· τούτῳ ὑπῆρχε γαμβρός, Ζήνων τις ὀνόματι, Ἰσαυρος τῷ γένει, ὅστις καὶ ἐβασίλευσε μετ' αὐτόν. Κατ' ἐκεῖνον δὲ τὸν καιρὸν εὐρέθη ἐν τῇ εὐαγεστάτη μονῇ τῶν Ἀκοιμήτων διάβολός τις μονάζων, ὥσπερ ἐν ἀποστόλοις Ἰούδας, τοῦνομα Πέτρος, τὸ ἐπιτήδευμα κναφεύς· οὗτος δὲ τὴν ἐν Χαλκηδόνι ἁγίαν σύνοδον ἀποστρεφόμενος, τῶν Εὐτυχιανιστῶν ὑπερεμάχει δο- γμάτων. Τοῦτον οἱ τῆς ἁγίας μονῆς ἐκείνης, ὡς λυ- μεῶνα καὶ φθορέα καὶ τῶν ἀποστολικῶν δογμάτων ἐχθρόν, ἐδίωξαν τοῦ μοναστηρίου. Αὐτὸς δὲ κατα- λαβὼν τὴν Κωνσταντινούπολιν, τὸν τῶν κολάκων βίον ἐζήλωσεν, ἐξ οἰκίας εἰς οἰκίαν περιερχόμενος καὶ γασ- τριζόμενος. Εὐρῶν δὲ τινος τῶν ἐν τέλει τῆς βδελυρᾶς αὐτοῦ αἰρέσεως ὄντας, ἐκολλήθη αὐτοῖς· καὶ δι' αὐτῶν γίνεται γνώριμος τῷ γαμβρῷ τοῦ βασιλέως Πατρικίῳ, ὄντι τῷ τηνικαῦτα καὶ κόμητι ἐξκουβιτόρων.

33. Καὶ περιθέμενος τῆς εὐλαβείας πρόσωπον, ἦν σὺν αὐτῷ ἀδιαλείπτως, μὴ τολμῶν δημοσιεῦσαι τὴν ἰδίαν ἀσέβειαν. Ἀπαίροντι δὲ τῷ Ζήνωνι ἐπὶ τὰ μέρη τῆς Ἀνατολῆς, συνείπετο ὁ Κναφεύς ἕως Ἀντιοχείας. Εὐρῶν δὲ ἐκεῖ πολλοὺς τῶν Ἀπολιναριστῶν, κατὰ τοῦ Πατριάρχου λοιπὸν ἐπενεανιεύσατο, διεγείρων κατ' αὐτοῦ τοὺς ἀτάκτους τοῦ λαοῦ καὶ λοιδορῶν τὴν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον καὶ Νεστοριανὸν καλῶν τὸν Πα- τριάρχην. Ἐν πολλῇ δὲ ἀκαταστασίᾳ καὶ θορύβῳ τῆς Ἀντιοχείων ὑπαρχούσης, προσῆλθεν ὁ Κναφεύς τῷ Κό- μητι, μετὰ δόλου λέγων· «Ἐὰν μὴ διαδεχθῇ ὁ ἐπίσκο- πος τῆσδε τῆς πόλεως, ἀμήχανον ἡσυχίαν ἄγειν τὸν

δήμον», ἅμα καὶ ταξάμενος αὐτῷ χρυσοῦ ποσότητα πολλήν, εἶπερ τύχοι τοῦ αἰτουμένου· ἐξέφανε γὰρ αὐτῷ καὶ τοῦ ἰδίου σκοποῦ τὰ κεκρυμμένα. Τότε πείθει ὁ Κναφεύς τοὺς τὰ ὅμοια αὐτῷ φρονοῦντας, μᾶλλον δὲ νοσοῦντας, καὶ τινος θυμελικούς καὶ ἐτέρους τῶν δη- μοτῶν πονηροὺς ἄνδρας, καὶ ἀναφέρει τῷ βασιλεῖ, πάνδεινα κατὰ τοῦ ἐπισκόπου ψευδόμενος. Ἄλλ' οὐδὲν ὤνησεν ἢ αὐτοῦ δεινότης, τοῦ βασιλέως τῶν ἀποστο- λικῶν δογμάτων ὑπερασπίζοντος.

34. Τοῦ δὲ τὰ τῆδε καταλείψαντος καὶ εἰς τὴν ἀγῆ- ρω βασιλείαν μετατεθέντος, τῆς βασιλείας διάδοχος γίνεται ὁ Ζήνων. Εὐθέως δὲ οἱ προειρημένοι Ἀντιοχεί- ας δεητικὸν ἀνήγαγον τῷ βασιλεῖ, αἰτούμενοι τὸν Κναφέα ἐπίσκοπον· ὃ δὴ καὶ γέγονε, τοῦ χρυσοῦ πεί- θοντος πάντας τοὺς τῆς βασιλικῆς αὐλῆς εἰς τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ συνηγορίαν. Εὐθέως οὖν ἅμα τῇ χειροτονίᾳ ἀνε- θεμάτισε δημοσίᾳ τὴν ἁγίαν ἐν Χαλκηδόνι σύνοδον· θέλων δὲ ἀρέσαι τοῖς Ἀπολιναρισταῖς, θεοπασχαιοῖς οὔσι, καινοτομίαν κακίστην ἐπενόησε, τοῦ εἰπεῖν ἐν τῷ Τρισαγίῳ ἐπὶ τέλει τοῦ ὕμνου· «Ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς». Ταῦτα μαθόντες οἱ ἅγιοι ἐπίσκοποι καὶ πατέρες ἡμῶν, διηγέρθησαν γενναίως κατὰ τῆς αὐτοῦ κακοδο- ξίας. Καὶ πρῶτον μὲν ἐπειράθησαν διὰ παραιναιτικῶν γραμμάτων ἀνακαλέσασθαι αὐτὸν ἐκ τοῦ βαράθρου τῆς ἀσεβείας· ὡς δὲ εἶδον αὐτὸν ἀντιλέγοντα, καὶ μᾶλλον θρασυνόμενον κατὰ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως, τότε ἀπεφήναντο κατ' αὐτοῦ καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὸν πάντες οἱ κατὰ τὴν οἰκουμένην ἐπίσκοποι.

35. Ἐνταῦθα δὲ γενόμενος τοῦ λόγου, ἡδέως ἂν ἐροίμην τοὺς ἐκ τῶν ἡμετέρων ἀβασανίστως παραδε- ξαμένους τὴν καινοτομίαν ταύτην, ἀπλότητι λογισμοῦ καὶ οὐ κακίᾳ γνώμης. Τίνος χάριν, ἀδελφοί μου, κατα- λιπόντες ἐν τούτῳ τῷ μέρει τὴν τῶν πατέρων ὀρθόδο- ξον διδασκαλίαν, τὴν ἐφευρεθεῖσαν ὑπὸ τῶν αἰρετι- κῶν καινοτομίαν κατεδέξασθε; Ἐχρῆν συνιέναι ὅτι οὐ σεσοφισμένοις μύθοις ἐξακολουθήσαντες (Β΄ Πέτρ. α΄ 16), οἱ ἅγιοι ἡμῶν πατέρες παρέδωκαν ἡμῖν ἄδειν τοῦτον τὸν ὕμνον, ἀλλ' ἐξ ἀποκαλύψεως θειοτέρας, οὐχ ἐνὶ καὶ δευτέρῳ μόνῳ ἀποκαλυφθείσης, οὐδὲ ἐν παραβύστῳ τινί, ἀλλ' ἡμέρας μέσης, παντὶ τῷ φιλοχρί- στῳ λαῷ τῆς βασιλίδος Κωνσταντινουπολιτῶν, ἐπὶ τοῦ ὀσίου καὶ τρισμακαρίστου πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐπισκό- που Πρόκλου, τοῦ ἐν διδασκάλοις δοκιμωτάτου. Πᾶν δὲ τὸ ἐκ θείας χάριτος θεόθεν ἡμῖν ἀποκαλυπτόμενον ἀνελλιπές ἐστὶ πάντως καὶ παντέλειον εἰς σωτηρίαν, μὴ ἐπιδεόμενον τῆς ἐξ ἀνθρωπίνων συλλογισμῶν προσθήκης ἢ ἀφαιρέσεως κατὰ τὸ εἰρημένον τῇ θεῖᾳ Γραφῇ· «Τὸ ῥῆμα, ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον, φύ- λαξαι σφόδρα τοῦ ποιῆσαι αὐτό, οὐ προσθήσεις ἐπ' αὐτῷ, οὐδὲ ἀφελείς ἀπ' αὐτοῦ» (Δευτ. ιγ΄ 1). Τῷ ὄντι γὰρ προσθεῖναι τι τοῖς θείοις χρησιμοῖς ἢ ἀφελεῖν ἐπι- σφαλές καὶ ἐπικίνδυνον· οὐ γὰρ ἐσμεν διορθωταὶ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ὑποτακτῆται Χριστοῦ. Καὶ πολλά ἐστὶ

περὶ τούτου εἰπεῖν πρὸς τοὺς ἡμετέρους καὶ δεῖξαι ὅτι ιδιωτεία ἐσχάτη ἐστὶ τὸ παραδέξασθαι τὴν καινοτομίαν τοῦ αἰρετικοῦ, κἂν μὴ φρονῶσι τὰ τοῦ αἰρετικοῦ.

36. Οὗτος τοιγαροῦν ὁ Κναφεὺς ὁ Πέτρος ἀναθεματισθεὶς, ὡς εἴρηται, ὑπὸ πάντων τῶν ἐπισκόπων καὶ τοῦ Ζήνωνος φυγόντος ἐκ τῆς βασιλείας διὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ Βασιλίσκου, φυγὰς ᾗχετο εἰς ἀγνώστους τόπους. Ὡς δὲ ἐπανῆλθεν ὁ Ζήνων εἰς τὴν ἑαυτοῦ βασιλείαν, Πέτρον μὲν τὸν Κναφέα ἀναζητήσας, ἀποκατέστησε τῇ Ἀντιοχείῳ ἐπίσκοπον, τῶν ἐπ' αὐτῷ ἀναθεματισμῶν μηδαμῶς λυθέντων· τὸν δὲ μακάριον Κάλανδίωνα τὸν Πατριάρχην εἰς Ὡασιν ἐξωστράκισε, τοῦ Κναφέως βία ἀπολαβόντος τὸν θρόνον. Ἄτε ἀπεγνωσμένος λοιπὸν καὶ μηδεμίαν ἐλπίδα ἔχων, ἀδεῶς, μᾶλλον δὲ ἀθέως, ἐχρήσατο τῇ τυραννίδι, φονεύων καὶ δημεύων καὶ φυγαδεύων πάντας τοὺς μὴ βουλομένους κοινωνεῖν αὐτοῦ τῇ ἀσεβείᾳ. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν παρήσω, πολλὰ ὄντα καὶ ἰδίας συγγραφῆς δεόμενα, βαδιοῦμαι δὲ πρὸς τὸ κατεπεῖγον, δεικνὺς πᾶσι τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρνάβα τὴν ἀμέτρητον χάριν καὶ ὄσσην ἔχει περὶ τὴν ἰδίαν πατρίδα φροντίδα τε καὶ κηδεμονίαν.

37. Μὴ ἄρκεσθεὶς τοιγαροῦν τοῖς ἀναριθμήτοις κακοῖς, οἷς ἐποίησε κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ὁ Κναφεὺς, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τὰς οὐδαμόθεν αὐτῷ ὑποκειμένας ἐπαρχίας ἐπέβαλε τὰς χεῖρας. Χρυσίῳ γὰρ ἅπαξ ἐξαγοράσας τοῦ βασιλέως καὶ τῶν περὶ αὐτὸν τὴν εὐχέρειαν, καὶ αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ τὸν νόμον περιεφρόνησε, καὶ αὐτοὺς τοὺς φιλοθέους καὶ φιλοπίστους καὶ ὀρθοδόξους Κυπρίους παντοίως κακῶσαι διενοήθη· ἐπειδὴ προγονικὴν εὐσεβίαν φυλάττοντες, κοινωνῆσαι τῇ ἀσεβείᾳ αὐτοῦ οὐκ ἐβούλοντο· καὶ τὸν ἐξαρχῆς καὶ ἄνωθεν ἀγιώτατον καὶ ἐλεύθερον καὶ ἀποστολικὸν θρόνον τῆς Κύπρου ἀρπάσαι καὶ ὑφ' ἑαυτὸν ποιῆσαι ἐπεχείρησε. Καὶ ἀναφορὰν ποιεῖται πρὸς τὸν κρατοῦντα, ψευδηγορίας μεστήν, ὅτι, φησὶν, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἀπὸ Ἀντιοχείας ἐν Κύπρῳ ἐξήχηται (Α΄ Θεσ. α΄ 8, Πράξ. ιγ΄ 1-5), καὶ δεῖ τὴν ἐκκλησίαν Κύπρου ὑπὸ τὸν τῆς Ἀντιοχείας θρόνον εἶναι, ἐπειδὴ ἀποστολικὸς καὶ πατριαρχικὸς θρόνος τυγχάνει. Ἀλλ' οὐκ ἔλαθεν ὁ ἀποστάτης, αἰρετικὸς ὢν, τὰ ἐν Ἐφέσῳ ἐπὶ τῆς κατὰ Κύριλλον ἀγίας συνόδου ὀρισθέντα παραχαράσσω.

38. Ἀλλ' ὁ κῆρυξ τῆς εὐσεβείας, ὁ ἀγιώτατος ἐν ἀποστόλοις Βαρνάβας, ἠλεγξεν αὐτοῦ τὸ ἀνόητον, ἐν καιρῷ τῆς πατρίδος γενόμενος ἀντιλήπτωρ. Τοῦ γὰρ Ἐπισκόπου τῆς Σαλαμινιέων κελυθθέντος καταλαβεῖν τὴν βασιλεύουσαν, καὶ ἐπὶ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κριθῆναι πρὸς τοὺς ἐξ Ἀντιοχείας, ἀπεναρκώθη τῷ φόβῳ, ὑφορώμενος τὰς τοῦ Κναφέως συσκευάς. Ἀνθέμιος δὲ ἦν ὁ θαυμάσιος ἀνὴρ, ὡς τὰ μάλιστα ὀρθοδοξότατος, καὶ βίῳ ἀκηλιδώτῳ (Σοφ. Σολ. δ΄ 9), λελαμπρυσμένος, ὀλιγοστός δὲ πρὸς διάλεξιν τῶν ἀντιδιατιθεμένων. Ἀμηχανοῦντι τοίνυν καὶ ἀδημονοῦντι περὶ τὴν ἀποδημίαν, νύκτωρ ἐφίσταται τις

αὐτῷ, καθεύδοντι ἐν ἰδιάζοντι τόπῳ, θεοεἰκελον ἔχων τὸ πρόσωπον καὶ φωτὸς ἡμφιεσμένος, καὶ μαρμαρυγὰς ἀπαστράπτων, στολὴν ἐκ φωτὸς ἱεροπρεπῶς ἀναβεβλημένος, καὶ φησι πρὸς αὐτόν· «Τί οὕτω λελύπησαι, Ἐπίσκοπε, καὶ τίς ἢ περὶ σὲ αὕτη ῥαθυμία καὶ ἵνα τί συνέπεσέ σου τὸ πρόσωπον (Γεν. δ΄ 6); Οὐδὲν πείση δεινὸν ὑπὸ τῶν ἀντιδίκων». Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ.

39. Ἐξυπνος δὲ γενόμενος ὁ Ἐπίσκοπος μετὰ φόβου, ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον μετὰ πολλῶν δακρύων καὶ ἐδέετο τοῦ Θεοῦ, λέγων· «Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος (Ματθ. ις΄ 16), φεῖσαι τῆσδε τῆς ἐκκλησίας· οἶδα δὲ ὅτι φεῖδῃ· καὶ εἰ παρὰ σοῦ γέγονεν ἢ ὀπτασία αὕτη, καταξίωσον δευτερωσαί μοι καὶ τρισῶσαι τὴν ὄρασιν, ἵνα πληροφορηθῶ, ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ». Τότε σπουδαιοτέρως ἐκέχρητο τῇ προσευχῇ, μηδενὶ συντυγχάνων. Τῇ δὲ ἐπιούσῃ νυκτὶ πάλιν ἐφίσταται αὐτῷ (Πράξ. κγ΄ 11), ὁ αὐτὸς ἀνὴρ ἐν τῇ αὐτῇ ιδέα καὶ ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι, λέγων πρὸς αὐτόν· «Εἶπόν σοι ἤδη, ὅτι οὐδὲν τῶν ἀπειλουμένων σοι συμβήσεται· βαῖνε τοίνυν προθύμως ἐπὶ τὴν βασιλίδα, μηδὲν ὑφορώμενος». Καὶ ταῦτα εἰπὼν, ἀνεχώρησεν. Ἀναστὰς δὲ ὁ Ἐπίσκοπος ἠὲ χαρίστησε πάλιν τῷ Κυρίῳ, μηδὲν λαλήσας μηδενί. Ἐξεδέχετο δὲ καὶ τὴν τρίτην ὄρασιν· καὶ τῇ ἐπερχομένῃ νυκτὶ ἐπέστη αὐτῷ ὁ αὐτὸς ἀνὴρ, ἐμβριθέστερον λέγων πρὸς αὐτόν· «Ἐως τίνος οὐ πιστεύεις τοῖς λόγοις μου, οἵτινες πληρωθήσονται (Λουκ. α΄ 20), ἐν ταύταις ταῖς ἡμέραις; Βάδιζε προθύμως ἐπὶ τὴν βασιλίδα, καὶ μετὰ δόξης ὑποστρέψεις εἰς τὸν θρόνον σου· οὐδὲν πείση δεινὸν ὑπ' αὐτῶν, Θεοῦ ὑπερασπίζοντός σου δι' ἐμοῦ τοῦ δούλου αὐτοῦ».

40. Ἀπεκρίθη ὁ Ἐπίσκοπος, τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνεφθέντος· «Σὺ γὰρ τίς εἶ, Κύριέ μου (Πράξ. θ΄ 5), ὁ ταῦτα λαλῶν παρ' ἐμοί;» Ὁ δὲ· «Ἐγὼ εἰμι», φησί, «Βαρνάβας ὁ μαθητὴς τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὁ ἀφορισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰς ἀποστολὴν ἐθνῶν μετὰ Παύλου τοῦ ἀποστόλου, τοῦ σκεύους τῆς ἐκλογῆς (Πράξ. ιγ΄ 2, ιθ΄ 15). «Καὶ τοῦτό σοι ἔσται τὸ σημεῖον» (Α΄ Βασ. ι΄ 2, Ἡσ. λς΄ 30, λη΄ 7, Λουκ. β΄ 12), «πορεύου», φησὶν, «ἐξω τῆς πόλεως κατὰ δυσμὰς ἀπὸ σταδίων πέντε εἰς τὸν τόπον τὸν λεγόμενον τῆς Ὑγιείας - δι' ἐμοῦ γὰρ ἐνεργεῖ ὁ Θεὸς τὰ θαύματα ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ -, καὶ ὄρυξον ὑπὸ τὴν κερρατέαν καὶ εὐρήσεις σπήλαιον, καὶ λάρνακα ἐν αὐτῷ· ἐκεῖ μου τὸ πᾶν σῶμα ἀπόκειται, καὶ εὐαγγέλιον ἰδιόχειρον, ὃ ἐξέλαβον ἀπὸ Ματθαίου τοῦ ἁγίου ἀποστόλου καὶ εὐαγγελιστοῦ. Καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀντιδικοί σου δικαιολογοῦσιν, ἄνω καὶ κάτω λέγοντες ὅτι ἀποστολικὸς ἐστὶν ὁ θρόνος Ἀντιοχείας, ἀντιδικαιολόγησον καὶ σὺ πρὸς αὐτοὺς λέγων, ὅτι καὶ ὁ ἐμὸς θρόνος ἀποστολικὸς ἐστὶ, καὶ ἀπόστολον ἔχω ἐν τῇ πατρίδι μου».

41. Ταῦτα εἰπὼν, ἀπῆλθε· καὶ ἀναστὰς ὁ Ἐπίσκο-

πος και προσκυνήσας τῷ Κυρίῳ, συνήγαγεν ἅπαντα τὸν κλῆρον καὶ τὸν φιλόχριστον λαόν, καὶ ἐξῆλθε μετὰ σταυροφανείας εἰς τὸν τόπον τὸν δειχθέντα αὐτῷ μετὰ πολλῆς παρασκευῆς. Καὶ ποιήσας εὐχὴν, ἐκέλευσεν ὀρυγῆναι τὸν τόπον· καὶ μικρὸν ὀρύξαντες, εὔρον σπήλαιον, πεφραγμένον ἐν λίθοις· καὶ τούτους ἀποκυλίσαντες, εὔρον τὴν σορὸν, καὶ ταύτην ἀποσκεπάσαντες, εὔρον τὸ τίμιον λείψανον τοῦ ἁγίου καὶ ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρνάβα, πνέον εὐωδίαν χάριτος πνευματικῆς. Εὔρον δὲ καὶ τὸ Εὐαγγέλιον ἐπὶ τὸ στήθος αὐτοῦ κείμενον· καὶ σφραγίσαντες τὴν σορὸν μολίβδῳ, καὶ ποιήσαντες εὐχὴν καὶ προσκυνήσαντες, ἀνεχώρησαν, τοῦ Ἐπισκόπου καταστήσαντος ἐν τῷ τόπῳ ἄνδρας εὐλαβεῖς ἐσπεριναῖς καὶ ἐωθιναῖς ὑμνωδίαῖς τὸν Θεὸν δοξολογεῖν.

42. Αὐτὸς δὲ παραλαβὼν τῶν ἐπισκόπων τοὺς ἐπισήμους, ὥρμησεν ἐπὶ τὴν βασιλίδα καὶ κατήχθη ἐν τῷ Ἐπισκοπεῖῳ. Ἐμνήθη δὲ τῷ βασιλεῖ ἡ παρουσία αὐτοῦ· καὶ ἐπέτρεψε τῷ Πατριάρχῃ διακοῦσαι μετὰ τῆς ἐνδημούσης συνόδου τὰ μεταξὺ τῶν μερῶν, καὶ τὸ παριστάμενον διαλαλῆσαι. Τοῦ δὲ συνεδρίου συγκροτηθέντος, καὶ τῆς ὑποθέσεως κινηθείσης, οἱ ἐξ ἐναντίας χρώμενοι, ὡς φοντο, τοῖς ἑαυτῶν δικαίοις, ἔλεγον ὅτι πατριαρχικός ἐστὶν ὁ τῆς Ἀντιοχέων θρόνος καὶ ἀποστολικός· καὶ δεῖ τὰς ἄλλας ἐπαρχίας εἶναι ὑπ' αὐτόν. Ἐδόκουν δὲ τοῖς παροῦσιν εὐλογα λαλεῖν. Ὁ δὲ μακάριος Ἀνθέμιος μικρὸν ἐπισχῶν, ἀνθυπήνεγκε, λέγων· «Ἀλλὰ καὶ ὁ ἐμός, ὃ βέλτιστοι, θρόνος ἀποστολικός ἐστὶν ἄνωθεν καὶ ἐξ ἀρχῆς, καὶ ἐλευθερία τετιμημένος ἐστί. Καὶ ἀπόστολον ὀλόσωμον ἔχω ἐν τῇ πατρίδι μου, τὸν ἐν ἁγίαις εὐφημίαις Βαρνάβαν τὸν τρισμακάριον». Τούτου λαληθέντος, οὐκέτι ἦν τόπος ἀντιλογίας, τῶν ἐπισκόπων κυρωσάντων σιωπῇ τὸν λόγον· καὶ οἱ ἐξ ἐναντίας εἰστήκεισαν μετ' αἰσχύνης ἐνεοί, τὸ εὐλογον τῆς ἀποκρίσεως ἐκπληττόμενοι.

43. Ταῦτα μαθὼν ὁ βασιλεὺς, μετὰ σπουδῆς μεταπεμψάμενος τὸν Ἐπίσκοπον Κύπρου, ἐπυνθάνετο περὶ τῆς ἀποκαλύψεως τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρνάβα. Ὁ δὲ μὴ ἀμελήσας ἦκει, καὶ μηδὲν τοῦ ὁράματος τοῦ ἀληθοῦς ἀποκρύψας, πάντα καθεξῆς διηγήσατο τῷ βασιλεῖ. Ὁ δὲ ἀκούσας, ἐχάρη λίαν, θαυμάζων ἐπὶ τῇ τοῦ Θεοῦ πλουσίᾳ χάριτι, ὅτι ἐν τοῖς χρόνοις τῆς βασιλείας αὐτοῦ τηλικούτον θαῦμα ἐποίησεν ὁ Θεός. Τότε ἀπεσόβησεν ἀπ' αὐτοῦ τὸν Ἀντιοχείας Ἐπίσκοπον, κελεύσας τοῦ λοιποῦ τὸ παράπαν μὴ παρενοχλεῖσθαι τὸν Ἐπίσκοπον Κύπρου, ἕνεκεν τῆς ὑποθέσεως ταύτης. Τότε παρεκάλει τὸν μακάριον Ἀνθέμιον τὸν Ἐπίσκοπον, λέγων· «Ἐπειδήπερ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός, ἐν τοῖς χρόνοις τῆς ἁγίας σου ἱεραρχίας, εὐδόκησεν ἀποκαλύψαι τὸν ἅγιον αὐτοῦ ἀπόστολον Βαρνάβαν, κέλευσον ἐνταυθὰ μοι τὸ τάχος ἀνακομισθῆναι τὸ εὐρεθὲν εὐαγγέλιον, χαριζόμενός μοι ἐν τούτῳ τῷ τέκνῳ σου, χάριν ὅτι μάλιστα πλείστην· ἔξεις γὰρ κάμει

ἀπὸ τοῦ νῦν εἰς πάντα ὑπακούοντα τῇ σῇ πατρῴσυνῃ».

44. Ἐπινεύσας δὲ ὁ Ἐπίσκοπος, ἀπέστειλεν ἕνα τῶν σὺν αὐτῷ ἐπισκόπων, μετὰ πιστοτάτου ἀνθρώπου τοῦ βασιλέως· καὶ λαβόντες τὸ Εὐαγγέλιον, ἀνήγαγον ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἔχον ἐκ θυίνων ξύλων τὰ πτύχια. Λαβὼν δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ καταφιλήσας, καὶ χρυσίῳ κατακοσμήσας, ἀπέθετο ἐν τῷ Παλατίῳ καὶ μέχρι τῆς σήμερον φυλάττεται. Ἐν γὰρ τῇ μεγάλῃ Πέμπτῃ τοῦ Πάσχα, καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν, ἐν αὐτῷ ἀναγινώσκουσι τὸ εὐαγγέλιον ἐν τῷ εὐκτηρίῳ τοῦ Παλατίου. Τὸν δὲ Ἐπίσκοπον μεγάλως ὁ βασιλεὺς τιμῆσας, ἀπέλυσεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν Κύπρον μετὰ χρημάτων πολλῶν καὶ κελεύσεως, ἐντειλάμενος αὐτῷ ἐγεῖραι ναὸν τῷ ἁγίῳ ἀποστόλῳ Βαρνάβα, ἐν τῷ τόπῳ ἔνθα εὐρέθη τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον· πολλοὶ δὲ καὶ τῶν μεγιστάνων δεδώκασιν αὐτῷ χρήματα εἰς τὴν οἰκοδομὴν τοῦ ναοῦ.

45. Ὁ δὲ καταλαβὼν τὴν Κυπρίων, καὶ συναγαγὼν πλῆθος τεχνιτῶν καὶ ἐργατῶν, οὐ παρέργως εἶχετο τῆς οἰκοδομῆς· ἀλλ' ἤγειρε ναὸν τῷ Ἀποστόλῳ παμμεγεθέστατον, λαμπρὸν τοῖς μηχανήμασι, λαμπρότερον τῇ ποικιλίᾳ τῆς διακοσμήσεως, ἐμβόλοις ἐξωθεν κύκλῳ περιεσφιγμένον. Κατὰ δὲ τὸ κλίτος τοῦ ναοῦ τὸ πρὸς λίθα (Ἐξοδ. κζ' 9), ἐποίησεν αὐλὴν μεγάλην, τέσσαρας στοᾶς ἔχουσαν· καὶ οἰκίσκους ἔνθεν καὶ ἔνθεν τῆς αὐλῆς οἰκοδομήσας, καταμένειν ἐν αὐτοῖς προσέταξε τοὺς τὰς θείας λειτουργίας ἐν τῷ ναῷ ἐπιτελοῦντας μοναχοὺς. Τὸν δὲ ὑδραγωγὸν ἐνέγκας ἀπὸ μακρόθεν, ἀναβλύσαι πλουσίως πεποίηκεν, ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς ὑδροδοχεῖον κάλλιστον οἰκοδομήσας, ὅπως οἱ παροικούντες ἐν τῷ τόπῳ καὶ οἱ ξένοι ἔχωσιν ἀφθόνως τὴν τοῦ νάματος ἀπόλαυσιν. Πολλὰς δὲ καὶ ἐτέρας ξενίας ὠκοδόμησεν ἐν τῷ τόπῳ, εἰς ἀνάπαυσιν τῶν ἐπιδημούντων ξένων· καὶ ἦν ἰδεῖν ἐκεῖνον τὸν χῶρον, τῇ ὠραιότητι μιμούμενον μικρὰν τινα πόλιν καὶ τερπνὴν λίαν.

46. Τὴν δὲ ἁγίαν τοῦ Ἀποστόλου θήκην ἀπέθετο ἐκ δεξιῶν τοῦ θυσιαστηρίου, ἀργυρίῳ ἱκανῷ καὶ μαρμαροῖς κατακοσμήσας τὸν τόπον. Τὴν δὲ ἡμέραν τῆς ἐνδόξου μνήμης τοῦ τρισμακαρίου Ἀποστόλου καὶ γενναίου μάρτυρος Βαρνάβα ἐδικαίωσαν γίνεσθαι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν, κατὰ μὲν Ῥωμαίους τῇ πρὸ τριῶν εἰδῶν Ἰουνίων, κατὰ δὲ Κυπρίους Κωνσταντιεῖς μηνὶ Μεσῳρεῖ, τοῦ καὶ δεκάτου ἐνδεκάτη, κατὰ δὲ Ἀσιανούς, ἦτοι κατὰ Παφίους, μηνὶ Πληθυπάτῳ, τοῦ καὶ ἐννάτου ἐννεακαιδεκάτη, συναγόμενοι καὶ τὰς πνευματικὰς ἐπιτελοῦντας λειτουργίας, εἰς δόξαν τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὅτι αὐτῷ ἡ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν.

47. Ἡ μὲν οὖν ἀποκάλυψις τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρνάβα τοῦτον ἔχει τὸν τρόπον. Τὰ δὲ ἐκ τῆς ἁγίας αὐτοῦ θήκης ἀναβρύνοντα καθ' ἑκάστην θαύματα, εἴ τις ἐθέλησειε γράψαι, οὐδὲ ὁ πᾶς αὐτῷ, ὡς οἶμαι, ἐπαρκέσειε χάρτης. Ἡμεῖς δέ, ἐπὶ τὴν τῶν προ-

λαβόντων μνήμην ἀναδραμόντες, τοῦτον τὸν πένταθλον τῆς εὐσεβείας ἀγωνιστὴν καὶ στεφανίτην ἀνυμνήσωμεν, μακαρίσωμεν, εὐφημήσωμεν· οὗτος γὰρ ὡσεὶ ἐλαία κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ (Ψαλμ. να΄ 10), πεφυτευμένος, καρπούς εὐωδίας καθ' ἐκάστην τῷ Θεῷ προσφέρει· οὗτος βασιλέων δόξα, ἱερέων εὐφροσύνη, λαῶν ἀγαλλίαμα· οὗτος θλιβομένων παράκλησις, καταπονουμένων ἀντίληψις, ἀπηλπισμένων ἐλπίς, ἀπεγνωσμένων βοηθός, ξένων παρηγορία, νοσοῦντων ἰατρεία, υἰγιαπόντων φύλαξ, πηγὴ χαρισμάτων πνευματικῶν, ἐκκλησίας τεῖχος, ὀρθοδόξων στήριγμα, πιστῶν ὀχύρωμα, καύχημα πάσης τῆς οἰκουμένης.

48. Ἀλλὰ σοῦ μὲν ὁ ἔπαινος, ὃ πανόλβιε καὶ τρισμακάριε ἀπόστολε Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν Βαρνάβα, πάντα νοῦν καὶ λόγον ἀνθρώπων ὑπερβάλλει· τῆς δὲ ἡμετέρας πτωχείας τὴν εὐγνωμοσύνην ὅμως ἀποδεξάμενος, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν, πρὸς ὃν ἠγάπησας, Χριστὸν τὸν μονογενῆ Υἱὸν καὶ Λόγον τοῦ Θεοῦ, ὅπως ῥύσῃται ἡμᾶς ἐκ τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος πονηροῦ (Γαλ. α΄ 4), καὶ δόξῃ ἡμῖν εὐρεῖν ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ ἔλεος καὶ οἰκτιρμοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῇ φοβερᾷ (Β΄ Τιμ. α΄ 18), ὅταν ἔλθῃ κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς (Β΄ Τιμ. δ΄ 1).

49. Τὸν δὲ σὸν διάδοχον τὸν διέποντα τὸν ἅγιόν σου θρόνον, τὸν σύμφρονα τῆς σῆς ἀκλινοῦς πίστεως, τὸν γνήσιον ὑποφήτην τῆς σῆς ὀρθοδοξίας, τὸν μιμητὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν, τὸν ποιμένα καὶ πατέρα ἡμῶν καὶ ἱεράρχην, τὸν παρόντα νῦν καὶ φαιδρύνοντα τὴν ἁγίαν σου μνήμην, ἰκέτευε ἐκτενῶς τὸν Θεὸν φυλαχθῆναι τῷ ἁγιωτάτῳ θρόνῳ ἐν πολλαῖς ἐτῶν ἀνακυκλώσεσιν, υἰγιαίνοντα καὶ ποιμαίνοντα ἐν εἰρήνῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ, ἐν πάσῃ ὀσιότητι καὶ δικαιοσύνῃ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας (Ἐφεσ. δ΄ 24).

50. Τῆς δὲ πατρίδος σου πάσης φρόντισον, ὡς πάντοτε, καὶ νῦν ταῖς σαῖς ἁγίαις εὐχαῖς, φυλάττων αὐτὴν ἀπὸ παντὸς κακοῦ (Ψαλμ. ρκ΄ 7), καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν (Ψαλμ. ρμ΄ 9), ἵνα εἰρηνικῶς, σωφρόνως τε καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι (Τίτ. β΄ 12-13), προσδεχόμενοι τὸ ἔλεος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εἰς ζωὴν αἰώνιον (Ἰουδ. 21), ἧς γένοιτο πάντα ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, χάριτι καὶ οἰκτιρμοῖς καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, μεθ' οὗ τῷ Πατρὶ ἡ δόξα σὺν τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Μνήμη τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

Στίχοι.

Καὶ σὸς μαθητὴς Χριστὲ Βαρθολομαῖος,
Μιμούμενός σε σταυρικὸν φέρει πάθος.

Ἐνδεκάτη σταύρωσαν ἐρίφρονα Βαρθολομαῖον.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Ἡ Σύναξις τελεῖται τοῦ Ἀρχαγγέλου Γαβριήλ ἐν τῷ Ἄδειν.

Στίχοι.

Ἦσας Γαβριήλ πρὶν τὸ χαῖρε τῇ Κόρῃ,
Ἄδεις δὲ καὶ νῦν· ἄξιόν σε ὑμνέειν.

Τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ, Μνήμη τοῦ ὀσίου Βαρνάβα τοῦ ἐν Βάσῃ.

Στίχοι.

Μέγας μὲν Ἀντώνιος ἀρχὴ πατέρων,
Θεῖος Βαρνάβας δ' ἔνθεον τέλος εἶλε.

Κἂν ἦν Βαρνάβας ὕστατος ἐν τοῖς χρόνοις,
Ἄλλ' ὑπερέσχε τοὺς παλαιοὺς τοῖς πόνοις.

Ἐνδεκάτη Βαρνάβαν ἦγον νόες ἄστῳ θεοῖο.

Ταῖς αὐτῶν ἁγίαις πρεσβείαις, Χριστὲ ὁ Θεός,
ἔλεησον ἡμᾶς. Ἀμήν.

Ῥοδὴ ζ'.

Ἀντίθεον πρόσταγμα.

Α'γίως τὸν Ἅγιον, τὸν ἐν ἀγίοις, ἐπαναπαυόμενον, Βαρνάβα ἀνεκήρυξας, Υἱὸν τὸν συνάναρχον, Πατρὶ καὶ σύνθρονον, ἄνθρωπον γενόμενον, βροτῶν τὴν σωτηρίαν πραγματευόμενον.

Βολίδες ἀστράπτουσαι, τὸ θεῖον φέγγος, Βαρνάβας ὁ πάντιμος, καὶ Παῦλος ὁ θεόληπτος, εἰς φῶς ἐκπορεύονται, καταλαμπρύνοντες, λόγῳ τῷ τῆς χάριτος, ἐθνῶν τὴν παγκληρίαν οἱ χριστοκήρυκες.

Α'γάλλεται σήμερον, ἡ θρεψαμένη, εὐῶδες θυμίαμα, κυπρίζον τὰ τῆς πίστεως, Χριστῷ σε βλαστήσασα, Θεομακάριστε, ἦνπερ ἀμειβόμενος, τῆς νῦν αἰχμαλωσίας ῥῦσαι πρεσβείαις σου.

Θεοτοκίον.

Ιθύνουσα Πάναγνε, τὸν ἐμὸν βίον, πρὸς τὸν σὸν Πανεύδιον, λιμένα καθοδήγησον, Θεὸν ἢ κυήσασα, τῶν ἀγαθῶν τὴν πηγὴν, τὸν πᾶσι παρέχοντα, πιστοῖς τὴν ἀφθονίαν τῆς ἀγαθότητος.

Ἔτερος.

Ἀντίθεον πρόσταγμα.

Βοᾷ χαριστήρια, Κυπρίων νῆσος, ἀπαύστως τιμῶσά σε, Βαρνάβα θεοτίμητε, ἀνθ' ὧν ἀπολαύει σου, πολυειδῶν δωρεῶν, μέλπουσα πρὸς

Κύριον· Ὁ ὢν εὐλογημένος καὶ ὑπερένδοξος.

Ως κλῆμα θεόφυτον, θείας ἀμπέλου, Βαρνάβα ἀπόστολε, τὸν οἶνον τὸν σωτήριον, εἰς πάντα τὰ πέρατα, τῆς οἰκουμένης σαφῶς, ἔβλυσας καὶ τὰς ψυχάς, ἀγαλλιάσεως θείας ἔπλησας.

Τὸ θεῖόν σου τέμενος, ἐν ᾧ τὸ σκῆνος, τὸ σὸν τεθησαύριστα, πηγὴ ὑπάρχει βρύουσα, τοῖς πᾶσιν ἰάματα, Βαρνάβα ἔνδοξε, ἔνθα οἱ προστρέχοντες, πλουσίως ἀπαντλοῦσι παντοίαν ἴασιν.

Θεοτοκίον.

Τὸ πῦρ τῆς θεότητος, οὐ κατεφλέχθης, ἀρρήτως κηύσασα, Παρθένε ἀπειρόγαμε· διὸ καθικέτευε, σὺν ἀποστόλοις ἀγνή, διαιωνιζούσης με φλογός, ἐλευθερῶσαι τὸν σὲ δοξάζοντα.

Ῥδὴ η΄.

Κάμινός ποτε, πυρός.

Θάλασσαν ἔθνῶν, ταράττειν σου τοὺς ἵππους, ὡς εὐεργέτης ἐπεβίβασας, Βαρνάβαν τὸν ἔνδοξον, καὶ Παῦλον τὸν θεσπέσιον, τὴν πλάνην τὴν πολύθεον δόγμασι, Ζωοδότα τῆς εὐσεβείας διώκοντας.

Εῴθου ὡς Θεός, Παράκλητε τὸ Πνεῦμα, τὸ πανουργὸν ἐν Ἐκκλησίᾳ σου, φωστῆρας ἐκλάμποντας, τὴν σὴν δύναμιν κηρύττοντας, Υἱοῦ τε καὶ Γεννήτορος κράζοντας· Εὐλογεῖτε πάντα τὰ ἔργα τὸν Κύριον.

Ηστραψας φαιδρῶς, ὡς ἥλιος ἐν κόσμῳ, τῷ νοητῷ προσομιλῶν σαφῶς, Ἡλίῳ θεόληπτε, ποιωθεὶς γὰρ τῇ λαμπρότητι, φῶς δεύτερον γεγένησαι ἅπασιν, ἀναφαίνων τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν.

Γῆν ταῖς διδαχαῖς, τὴν σύμπασαν φωτίσας, τῆς ὑπὲρ νοῦν μακαριότητος, ἀξίως τετύχηκας, οὐρανίοις ἐν σκηνώμασι, Βαρνάβα πανσεβάσμιε στέφανον, εὐπρεπείας πρὸς τοῦ Δεσπότη δεξάμενος.

Θεοτοκίον.

Ινα τὴν ἀράν, τὴν πρώτην ἀφανίσης, καὶ τοῦ θανάτου τὸ κατάκριμα, τῆς πάλαι προμήτορος, ἐκ Παρθένου θεομήτορος, Λόγε Θεοῦ γεγέννησαι πᾶσι, δεδωρημένος ἀθανασίαν ἀνώλεθρον.

Ἴτερος.

Κάμινός ποτε, πυρός.

Ασκῶν ἱερεὺς, εἰδώλων προφητεύων, βόας καὶ στέμματα προσέφερε, Βαρνάβα ἀπόστολε, Θεῷ οἶά σοι θυσόμενος· Θεὸς γὰρ κατὰ μέθεξιν γέγονας, σὺ καὶ χάριν· ὅθεν σε πίστει γεραίρομεν.

Θεὸν σε λαός, ἐκάλει Λυκαόνων, ἐξηφανίσθαι προσημαίνοντες, φωτὶ σοῦ κηρύγματος, ἅπαν σκότος δεισιδαίμονος, δαιμόνων πλάνης ἔνδοξε, μέλπειν δὲ τὸν Δεσπότην, Θεὸν τῶν ὅλων πειθόμενος.

Λίθων ταῖς πυκναῖς, βολαῖς ἐνεκαρτέρεις, τοῦ σοῦ Δεσπότη ἐκμιμούμενος, Βαρνάβα ἀπόστολε, τὴν ἀνείκαστον συμπάθειαν, ὡς ἀγαθὸς καὶ γέγονας, συγκοινωνὸς τοῦ πάθους· ὅθεν πιστῶς εὐφημοῦμέν σε.

Θεοτοκίον.

Κάμινός ποτε, μὴ φλέξασα τοὺς Παῖδας, τὴν σὴν λοχείαν προεικόνιζε, Παρθένε πανάχραντε· διὰ τοῦτο ἰκετεύω σε, σὺν ἀποστόλοις πρέσβευε, ἅπασι καὶ προφήταις, πυρὸς γεέννης ῥυσθῆναί με.

Ῥδὴ θ΄.

Ἀνάρχου Γεννήτορος.

Οὐ φῶς χρηματίσαντες, δι’ ἀρετῆς Ἀπόστολοι, καὶ Φωτὶ τῷ μεγάλῳ, νῦν παριστάμενοι, κόσμῳ τὴν εἰρήνην βραβεύειν, καὶ τὰς ὑμῶν σώζειν Ἐκκλησίας, ἄσπερ συνεστήσασθε, τὸν Δεσπότην ἰκετεύσατε.

Ρῆτόρων δεινότητα, σοφίας σου πυρσεύμασι, Θεοφάντορ Βαρνάβα, σαφῶς κατέσβεσας, τῶν ἀπαυγασμάτων τῶν θείων, ὡς τὴν πηγὴν ἔνδον κεκτημένος· διὸ τὴν πανίερρον, ἑορτὴν σου μεγαλύνομεν.

Εν πίστει τὴν μνήμην σου, τελοῦντες νῦν Ἀπόστολε, πρεσβευτὴν τῷ Δεσπότη, σὲ προβαλλόμεθα, λύσιν ἐκζητοῦντες πταισμάτων, διὰ τῆς σῆς λαβεῖν μεσιτείας, Βαρνάβα πανέντιμε, θεοκῆρυξ ἱερώτατε.

Θεοτοκίον.

Ως ὄρθρος εὐρέθης πρωϊνός, ἐν τῇ τοῦ βίου νυκτί, παρθενίας ἀκτίσι περιαστράπτουσα, τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου τοῦ νοητοῦ, τῆς δικαιοσύνης,

ἡμῖν φανερώσασα, Θεομητορ πανσεβάσμιε.

Ἔτερος.

Ἀνάρχου Γεννήτορος.

Τὸ μέγα μυστήριον, τῆς τοῦ Χριστοῦ σαρκώσεως, σοῦ ὁ φθόγγος εἰς πᾶσαν, τὴν γῆν ἐτράνωσεν· ὅθεν ἐν Ἀσίᾳ, Εὐρώπῃ, καὶ ἐν παντὶ τόπῳ τὸ σὸν κλέος, Βαρνάβα κηρύττεται, καὶ κοσμεῖ τὴν Ἐκκλησίαν Χριστοῦ.

Τὴν θείαν σου λάρνακα, πιστῶς περιπτυσσόμενοι, τῶν Κυπρίων ὁ δῆμος, σὲ ἱκετεύομεν· σὺ ἡμῶν ὑπάρχεις τὸ κλέος, σὺ ἡ χαρὰ καύχημα καὶ δόξα, διὰ σοῦ νῦν εὐροίμεν, τῶν πταισμάτων τὴν συγχώρησιν.

Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, σαφῶς σε μεμαρτύρηκεν, ἄγαθὸν ἄνδρα πλήρη, πίστεως Πνεύματος, θεῖόν τε ἀπόστολον· ὅθεν, γλῶσσα βροτῶν πῶς σε ἐπαινέσει, υἱὲ παρακλήσεως; ἀλλὰ δέξαι τὸ ἐφύμνιον.

Θεοτοκίον.

Βασίλισσα πέφυκας, τὸν Βασιλέα Κύριον, ὑπὲρ λόγον τεκοῦσα, τὸν διαλύσαντα, Ἄδου τὰ βασίλεια Κόρη· Ὅν ἐκτενῶς δυσώπει τῆς ἄνω, βασιλείας ἅπαντας, ἀξιῶσαι τοὺς ὑμνοῦντάς σε.

Ἐξαποστειλάριον.

Τοῖς Μαθηταῖς συνέλθωμεν.

Επὶ Σταυροῦ ἐξέτεινας, ὡς ἐν τόξῳ παλάμας, ὡς δυνατὸς δὲ ἔπεμψας, βέλη ἠκονημένα, τοὺς ἀποστόλους σου Λόγε, εἰς τὰ πέρατα κόσμου, τὰς τῶν ἐχθρῶν τιτρώσκοντας, κεφαλὰς καὶ καρδίας, καὶ ἐκ βυθοῦ, γηγενεῖς ρύομενοι τῆς ἀπάτης, βαπτίζοντας ἐδίδαξας, προσκυνεῖν σου τὸ κράτος.

Γυναῖκες ἀκουτίσθητε.

Ως μύστης καὶ Ἀπόστολος, καὶ ὑπρέτης ἄριστος, Χριστοῦ τοῦ μόνου Δεσπότου, Βαρνάβα θεῖε αὐτόπτα, τοῦτον δοῦναι ἱκέτευε, χριστιανοῖς τὰ τρόπαια, καὶ ἰλασμόν πανεύφημε, ἀμαρτιῶν τοῖς τελοῦσι, τὴν παναγίαν σου μνήμη.

Θεοτοκίον.

Μαρία καθαρῶτατον, χρυσοῦν θυμιατήριον, τῆς ἀχωρήτου Τριάδος, δοχεῖον γεγεννημένη, ἐν ᾧ Πατὴρ ἠυδόκησεν, ὁ δὲ Υἱὸς ἐσκήνωσε, καὶ Πνεῦμα τὸ πανάγιον, ἐπισκίασαν σοι Κόρη, ἀνέδειξε Θεοτόκον.

Εἰς τοὺς Αἴνους.

Ἴστῶμεν Στίχους δ΄, καὶ ψάλλομεν Στιχηρὰ Προσόμοια.

Ἦχος δ΄. Ὡς γενναῖον ἐν μάρτυσιν.

Καθαρὸν ἐνδιαίτημα, τῆς Τριάδος γεγένησαι, Ἄρετῶν λαμπρότητι φαιδρυνόμενος, καὶ ἐν καρδία δεχόμενος, Βαρνάβα τὴν ἔλλαμψιν, παρ' αὐτῆς καὶ φωτισμόν, τοῦ ἡλίου φαιδρότερον, ἐν τοῖς πέρασι, τηλαυγῶς ἐπιπέμπων καὶ φωτίζων, τοὺς ἐν σκότει καθημένους, τῆς ἀγνωσίας θεόληπτε.

Μωϋσῆς ὡσπερ δεύτερος, σταυρικῆ ράβδουχία σου, τὴν δαιμόνων Αἴγυπτον κατεμάστιξας, καὶ πονηρᾶς ἀθεότητος, ψαλμικῶς τὴν ἄμπελον, μετηγάγου τῶν ἐθνῶν, καὶ πρὸς πίστιν σωτήριον, μετεφύτευσας, καὶ Θεὸν καθορῶντα νοῦν εἰργάσω, Ἰσραὴλ πεφωτισμένον, τῇ φωταυγείᾳ τοῦ Πνεύματος.

Αβραὰμ ὡς φιλόθεος, Ἰσαὰκ ὡς πρωτότοκον, Ἀσὴν ψυχὴν Ἀπόστολε καθιέρωσας, τῷ τοῦ ἀνάρχου Γεννήτορος, Λόγῳ συνανάρχῳ τε, καὶ Υἱῷ μονογενεῖ, ὃς πατέρα πολλῶν ἐθνῶν, σὲ κατέστησεν, ἐπαξίως καὶ λέγεσθαι καὶ εἶναι, διὰ τοῦτό σε Βαρνάβα, χρεωστικῶς μακαρίζομεν.

Ωσπερ προῖκα πολύτιμον, ὡς πηγὴν ἀγιάσματος, τὸν τῷ σῶ ὀνόματι δοξαζόμενον, ναδὸν Βαρνάβα πανεύφημε, τῇ Κύπρῳ σου λέλοιπας, ἔνθα πάντες οἱ πιστοί, εὐσεβῶς ἀθροιζόμενοι, σοῦ δεόμεθα, ἀδιάσειστον τοῦτον τηρηθῆναι, καὶ πρεσβείαις σου ρυθθῆναι, τοὺς σὲ τιμῶντας κολάσεως.

Δόξα... Ἦχος πλ. α΄.

Ἰλαρίωνος ἀρχιεπισκόπου Κύπρου.

Βαρνάβα θεόπνευστε, ὑπὲρ τὴν δωδεκάδα τῶν Μαθητῶν προαριθμηθεὶς μετὰ Παύλου, πρῶτην μὲν κορυφαῖος τῶν ἐβδομήκοντα, ἔπειτα δὲ καὶ τῶν προκρίτων ἐφάνης ἰσοστάσιος, οὐ πίστιν μόνον ἔχων ὡς κόκκον σινάπεως, ἀλλὰ καθὼς γέγραπται, πλήρης πίστεως γενόμενος, ποῖα ὡς υἱὸς παρακλήσεως οὐκ ἕτερατούργησας; καὶ περὶ σοῦ πιστεύομεν ἀληθῶς, ὅτι τὰ σημεῖα κατὰ Παῦλον ἐνεργάσθη καὶ ἐν σοί, καὶ ἐν πᾶσι σημείοις καὶ τέρασι καὶ δυνάμεσιν. Ὅθεν ὡς ποτε τὰς Ἐκκλησίας ὑπεστήριξας, καὶ παρεκάλεις προσμένειν, ἐν

πίστει καὶ νῦν τὴν ποιμνὴν σου τὴν ἐκλεκτὴν, ἀκλόνητον ἐπιστήριξον σαῖς πρεσβείαις, ἐρηρυσμένην ἐν τῇ πέτρᾳ τῆς πίστεως, καὶ πάσης ἐπιβουλῆς, ὀρατῶν ἐχθρῶν καὶ ἀοράτων, ἀνεπιβούλευτον διατήρησον.

Καὶ νῦν... Τῆς Ἑορτῆς ἡ Θεοτοκίον.

Μακαρίζομέν σε Θεοτόκε Παρθένε, καὶ δοξάζομέν σε οἱ πιστοὶ κατὰ χρέος, τὴν πόλιν τὴν ἄσειστον, τὸ τεῖχος τὸ ἄρρηκτον, τὴν ἀβράγῃ προστασίαν, καὶ καταφυγὴν τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Δοξολογία Μεγάλῃ, καὶ Ἀπόλυσις.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ

Τὰ Τυπικά, οἱ Μακαρισμοί, καὶ ἐκ τῶν Κανόνων τοῦ Ἀποστόλου ὠδὴ γ΄ τοῦ α΄ καὶ ὠδὴ ζ΄ τοῦ β΄.

Ὁ Ἀπόστολος.

Προκείμενον. ᾠδὴ πλ. δ΄ (Ψαλμ. ιη΄).

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτοῦ.

Στίχ. Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ, ποιήσιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα.

Πράξεων τῶν Ἀποστόλων τὸ Ἀνάγνωσμα.

(Κεφ. ιβ΄ 25-ιγ΄ 12).

(Ζῆτει τῇ Τρίτῃ τῆς Ε΄ ἑβδομάδος Πράξεων).

Εν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις, Βαρνάβας καὶ Σαῦλος ὑπέστρεψαν ἐξ Ἱερουσαλὴμ πληρώσαντες τὴν διακονίαν, συμπαραλαβόντες καὶ Ἰωάννην τὸν ἐπικληθέντα Μᾶρκον. Ἦσαν δὲ τινες ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ τὴν οὔσαν ἐκκλησίαν προφῆται καὶ διδάσκαλοι, ὃ τε Βαρνάβας καὶ Συμεὼν ὁ ἐπικαλούμενος Νίγερ, καὶ Λούκιος ὁ Κυρηναῖος, Μαναὴν τε Ἡρώδου τοῦ τετράρχου σύντροφος καὶ Σαῦλος. Λειτουργούντων δὲ αὐτῶν τῷ Κυρίῳ καὶ νηστευόντων εἶπε τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον· ἀφορίσατε δὴ μοι τὸν Βαρνάβαν καὶ τὸν Σαῦλον εἰς τὸ ἔργον ὃ προσκέκλημαι αὐτούς. Τότε νηστεύσαντες καὶ προσευξάμενοι καὶ ἐπιθέντες αὐτοῖς τὰς χεῖρας ἀπέλυσαν.

Οὗτοι μὲν οὖν ἐκπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πνεύμα-

τος τοῦ Ἁγίου κατήλθον εἰς τὴν Σελεύκειαν, ἐκεῖθεν τε ἀπέπλευσαν εἰς τὴν Κύπρον, καὶ γενόμενοι ἐν Σαλαμίῃ κατήγγελλον τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς συναγωγαῖς τῶν Ἰουδαίων· εἶχον δὲ καὶ Ἰωάννην ὑπηρέτην. Διελθόντες δὲ τὴν νῆσον ἄχρι Πάφου εὗρόν τινα μάγον ψευδοπροφήτην Ἰουδαῖον ᾧ ὄνομα Βαρισησοῦς, ὃς ἦν σὺν τῷ ἀνθυπάτῳ Σεργίῳ Παύλῳ, ἀνδρὶ συνετῷ. Οὗτος προσκαλεσάμενος Βαρνάβαν καὶ Σαῦλον ἐπεζήτησεν ἀκοῦσαι τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ· ἀνθίστατο δὲ αὐτοῖς Ἐλύμας ὁ μάγος - οὕτω γὰρ μεθερμηνεύεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ - ζητῶν διαστρέψαι τὸν ἀνθύπατον ἀπὸ τῆς πίστεως. Σαῦλος δέ, ὁ καὶ Παῦλος, πλησθεὶς Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἀτενίσας πρὸς αὐτὸν εἶπεν· Ὡ πλήρης παντὸς δόλου καὶ πάσης ῥαδιουργίας, υἱὲ διαβόλου, ἐχθρὲ πάσης δικαιοσύνης, οὐ παύση διαστρέφων τὰς ὁδοὺς Κυρίου τὰς εὐθείας; Καὶ νῦν ἰδοὺ χεὶρ Κυρίου ἐπὶ σέ, καὶ ἔση τυφλὸς μὴ βλέπων τὸν ἥλιον ἄχρι καιροῦ. Παραχρῆμα δὲ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὸν ἀχλὺς καὶ σκότος, καὶ περιάγων ἐζήτει χειραγωγούς. Τότε ἰδὼν ὁ ἀνθύπατος τὸ γεγονός ἐπίστευσεν, ἐκπλησσομένης ἐπὶ τῇ διδαχῇ τοῦ Κυρίου.

Ἀλληλοῦῖα (γ΄). ᾠδὴ α΄ (Ψαλμ. πη΄).

Στίχ. Ἐξομολογήσονται οἱ οὐρανοὶ τὰ θαύμασί σου, Κύριε.

Ὁ Θεὸς ὁ ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων.

Τὸ Εὐαγγέλιον.

Ἐκ τοῦ κατὰ Λουκᾶν.

(Κεφ. ι΄ 16-21).

(Ζῆτει τῇ ΙΗ΄ Ὀκτωβρίου).

Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς· ὁ ἀκούων ὕμῶν, ἐμοῦ ἀκούει, καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς, ἐμὲ ἀθετεῖ...

Κοινωνικόν.

Εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτοῦ, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτοῦ. σχ. 20

Μεγαλυνάριον.

Υμνήσωμεν πάντες χαρμονικῶς, τὸν τῆς Ἐκκλησίας, πρωτεργάτην καὶ ἀθλητὴν, Βαρνάβαν τὸν θεῖον, ἀπόστολον τὸν μέγαν, χριστιανῶν τὸ κλέος, ἄσμασι στέφοντες.

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΒΟΗΘΗΜΑΤΑ

1. Πηγαι

α) Χειρόγραφος παράδοσις

1) Peter Van Deun, *Sancti Barnabae laudatio auctore Alexandro monacho et Sanctorum Bartholomaei et Banrabae vita e menologio imperiali deprompta*, Hagiographica Cypria, Corpus Christianorum Series Graeca 26, Brepols-Turnhout 1993, σσ. 23-28: Introduction. 1. Liste des manuscrits:

- Vaticanus gr. 821 (s. XI-XII), f. 84v-89,
Athous, Batopediou 634 (a. 1422), f. 149-172v,
Constantinopolitanus, olim Chalcensis, Scolae Theolog. 41 (s. XVI), f. 38v-55,
Athous, Dionysiou 148 (a. 1540), f. 248v-266v,
Parisinus gr. 1179A (s. XI), f. 2-9v,
Parisinus gr. 1219 (s. XI), f. 11-31v,
Athous, Karakallou 52 (s. XIV), p. 213-261,
Athous, Lavra Δ 79 (s. XIII-XIV), f. 61v-74,
Athous, Koutloumousiou 626 (a. 1549), p. 376-414,
Messanensis Bibliothecae Universitatis, S. Salvatoris gr. 29 (a. 1308), f. 83-89v,
Athous, Philotheou 66 (a. 1340), f. 358v-381,
Vaticanus, Palatinus gr. 325 (s. X), f. 82v-96v,
Lesbiacus, Leimonos 43 (s. XII-XIII), f. 205-218,
Athous, Gregorion 7 (s. XVI-XVII), p. 305-338,
Athous, Lavra E 190 (a. 1646), f. 105v-119v,
Vaticanus gr. 655 (a. 1561), f. 149v-166,
Athous Dionysiou 169 (a. 1599), f. 200-216 et 432v,
Vaticanus gr. 1667 (s. X), f. 110-127v,
Athous, Iviron 549 (entre 1581 et 1591), f. 430v et 118-139v,
Athous, Xeropotamou 242 (a. 1635), f. 49-69,

Barlaam, Méteores 138 (XVI), f. 495v-507v,
Petropolitanus, Gosudarstvennaja Publicnaja Bibliotheca im. M.E. Saltykova-Scedrina gr. 246 (XVII), f. 47-55,
Athous, Panteleimonos 205 (1855), f. 27-31v.

2) Ἱερὰ Μονὴ Λειμῶνος, Λέσβος, *Κῶδιξ 11* (1α'-1β' αἰ.). Βλ. Α. Παπαδοπούλου Κεραμέως, Κατάλογος τῶν ἐν τῇ Βιβλιοθήκῃ τῆς ἐν Λέσβῳ ἱερᾶς καὶ σεβασμίας τοῦ Λειμῶνος Μονῆς ἀποκειμένων χειρογράφων, Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1886, σ. 131.

3) Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Ἰωάννου Θεολόγου, Πάτμος, *Κῶδιξ 835* (1δ'-1ε' αἰ.).

4) Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη Ἀθηνῶν, *Κῶδικες 2502* (1γ' αἰ.), 551 (1δ' αἰ.), 562 (1δ' αἰ.) 2498 (1δ' αἰ.), 2671 (1δ' αἰ.), 2007 (1δ' - 1ε' αἰ.), 556 (1ε' αἰ.), 568 (1ε' αἰ.), 596 (1στ' αἰ.) 605 (1στ' αἰ.), 2194 (1στ' αἰ.), 3071 (1στ' αἰ.).

5) Ἱερὰ Μονὴ Σωτήρος, Πανεπιστημιακὴ Βιβλιοθήκη Μεσσήνης, *Κῶδιξ 29* (1308, φφ. 83-896). Βλ. C. De Smedt..., «Catalogus codicum hagiographicorum graecorum monasterii S. Salvatoris nunc Bibliothecae Universitatis Messanensis», *Analecta Bollandiana* 23 (1904), σ. 36.

6) Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη Παρισίων, *Κῶδικες 1470* (890), 1219 (1α' αἰ.), 1569 (1β' αἰ.), 1575 (1β' αἰ.), 1566 (1δ' αἰ.), 1567 (1δ' αἰ.), 1576 (1ε' αἰ.), 345 (1ε' αἰ.).

7) Ἱερὰ Μονὴ Μεγίστης Λαύρας, Ἁγιον Ὄρος, *Κῶδιξ 478 E 16* (1ζ' αἰ.).

8) Ἱερὰ Μονὴ Βατοπαιδίου, Ἁγιον Ὄρος, *Κῶδιξ 1499* (1ε' αἰ.), 1493 (1δ' αἰ.). Βλ. Σπ. Λάμπρου, Κατάλογος τῶν ἐν ταῖς Βιβλιοθήκαις τοῦ Ἁγίου Ὄρους ἐλληνικῶν κωδίκων, τόμ. Β', Καϊμπριτζ 1900, σ. 344.

9) Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου, *Κῶδιξ 38* (1ε' αἰ.). Βλ. Π. Κιρμίτση, «Ὁ 38ος κῶδιξ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου», Ἀπόστολος *Βαρνάβας*, ἔτος Η', Φεβρ., 1936, τεύχος α', σ. 26.

β) Ἐντυποι ἐκδόσεις

1) Τυπικὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀκολουθίας τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Ἁγίας Λαύρας τοῦ Ὄσιου καὶ θεοφόρου πατρὸς ἡμῶν Σάββα, Ἐνετίησιν ἐν οἰκίᾳ Ἰωάννου Ἀντωνίου καὶ Πέτρου τῶν Σαββιαίων καὶ αὐταδέλφων, «αφμε' (1545), τετράδιον i i iiii, Μῆν ἰούνιος: Εἰς τὰς ΙΑ'. Τῶν ἁγίων ἀποστόλων Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα.

2) Μηναιὸν τοῦ Ἰουνίου, (Ἐκ τῆς ἐλληνικῆς τυπογραφίας τοῦ Φοίνικος. Διορθωθὲν ὑπὸ Βαρθολομαίου Κουτλουμουσιανοῦ), Ἐν Βενετίᾳ 1843, σσ. 39-44.

3) Μηναιὸν τοῦ Ἰουνίου, (ἔκδ. Π. Π. Παρασκευόπουλος), Ἐν Ἀθήναις 1904, σσ. 37-42.

4) Μηναιὸν τοῦ Ἰουνίου, Ἐπιστασία Γεωργίου Γεγλέ, (ἔκδ. Μιχαὴλ Σαλίβερος ἄ.ἔ.), σσ. 50-57.

5) Μηναιὸν τοῦ Ἰουνίου (ἔκδ. «Τὸ Φῶς»), Ἐν Ἀθήναις 1961, σσ. 69-78.

6) Μηναιὸν τοῦ Ἰουνίου (ἔκδ. «Ἀποστολικὴ Διακονία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος»), ἔκδ. δ' 1985, σσ. 41-46.

7) Jacobus Goar, *Euchologion sive rituale Graecorum completus ritus et ordines... juxta usum Orientalis Ecclesiae*, 1730, σ. 262: Τάξις προχειρίσεως Οἰκονόμου.

8) Βενεδίκτου Ἐγγλεζάκη (Ἀρχιμανδρίτου Παύλου), *Εἴκοσι Μελέται διὰ τὴν Ἐκκλησίαν Κύπρου* (4ος ἔως 20ὸς αἰών), Ἀθήναι 1996, σσ. 46-47: Μία ἀπὸ τὰς κυρίας πηγὰς τοῦ J. Goar τὸ 1647 ἦτο ὁ περίφημος Barberianus gr. 390, τὸ *Euchologion* τοῦ ἐπισκόπου Ἀμαθοῦντος Γερμανοῦ Κουσκουνάρη (βλ. περιγραφὴν, ἱστο-

ρίαν, βιβλιογραφίαν ἐν Α. Jacob, «Les euchologes du fonds Barberini grec de la Bibliothèque Vaticane», *Didascalia* IV 1974, σσ. 131-222, ἰδ. 169-173).

9) *Εὐχολόγιον* τὸ Μέγα τῆς κατὰ Ἀνατολὰς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας σπουδῆ καὶ ἐπιστάσις Σπυρίδωνος Ζερβοῦ ἱερομονάχου ἀρχιμανδρίτου τοῦ Οἴκουμενικοῦ θρόνου. Νῦν δὲ ἐπανεκδιδόμενον εἰς γ΄ ἔκδοσιν ὑπὸ τοῦ ἐκδοτικοῦ Οἴκου «Ἀστήρ», βάσει τῆς ἐν Βενετίας β΄ ἐκδόσεως 1862 ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς τυπογραφίας τοῦ Φοίνικος, Ἀθήναι 1986, σσ. 347-349: Τάξις γινομένη ἐπὶ προχειρίσει ἀρχιδιακόνου ἢ μεγάλου οἰκονόμου ἢ πρωτοπρεσβυτέρου... «Πρεσβεΐαις τῆς ὑπερευλογημένης Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου Ἀποστόλου καὶ γενναίου μάρτυρος Βαρνάβα καὶ πάντων τῶν ἁγίων».

10) Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρνάβα. Συντεθεῖσα μετὰ προσθήκης ἀναγκαίων τινῶν, οὕτως καθορᾶται. Διορισθεῖσα τε ψάλλεσθαι οὕτω κατὰ πάσας τὰς ἐν Κύπρῳ Ἱερᾶς Ἐκκλησίας, εὐχαριστίας ἕνεκεν τῶν ὧν ἀπέλαυσεν (sic) ἡ Κύπρος δι' αὐτοῦ χαρίτων Αὐτονόμου τε καὶ προνομίων. Παρὰ τοῦ Μακαριωτάτου καὶ λογιωτάτου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Φιλοθέου, οὗ τῆ σπουδῆ καὶ δαπάνη καὶ τύποις νῦν πρῶτον ἐξεδόθη, Ἑνετίησιν 1756.

11) Ἰωάννου Γαβρᾶ, Ἀκολουθία τῶν ἁγίων ἐνδόξων καὶ πανευφήμων ἀποστόλων Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα, Τὰ Ἄνθη τοῦ παραδείσου, Ἐν Ἀθήναις 1890, σσ. 128-129.

12) Ἀρχιμανδρίτου Βαρνάβα Τζωρτζάτου, Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου Ἀποστόλου Βαρνάβα, Κύμη 1941 (ἀνατύπωσις μετὰ τινων παραλλαγῶν τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1756).

13) Κώστα Μυριανθέα, Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου καὶ πανευφήμου ἀποστόλου Βαρνάβα μηνὶ Ἰουνίῳ ια΄, ἔκδ. α΄, Ἐν Λευκωσίᾳ 1940, ἔκδ. β΄ Ἐν Λευκωσίᾳ 1945.

14) Ἀρχιμανδρίτου Βαρνάβα Τζωρτζάτου, Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρνάβα, ἐγκρίσει τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, μετὰ τοῦ βίου τοῦ Ἀποστόλου καὶ μουσικοῦ παραρτήματος, Ἐν Ἀθήναις 1953.

15) Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρνάβα, μετὰ τοῦ βίου αὐτοῦ, ψαλλομένη τῆ ἑνδεκάτῃ τοῦ Ἰουνίου μηνός. Καταρτισθεῖσα ἐπὶ τῆ βάσει ἀρχαίων κωδίκων καὶ ἄλλων πηγῶν ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Κίτρους Βαρνάβα, ἐγκριθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Μετὰ μουσικοῦ παραρτήματος καὶ εἰκονογραφικῶν πινάκων (β΄ ἔκδοσις βελτιωμένη), Ἐν Ἀθήναις 1963.

16) Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Οἴκοι εἰκοσιτέσσαρες, Κανὼν Παρακλητικὸς εἰς τὸν ἅγιον καὶ ἑνδοξον Ἀπόστολον Βαρνάβαν, Ἐπιμέλεια π. Βαρνάβα Λ. Βασιλείου, ἱερέως, Ἀθήναι 1987, σσ. 23-39.

17) Γερασίμου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Χαιρετισμοὶ εἰς τὸν ἑνδοξον Ἀπόστολον Βαρνάβαν, Ὑμνολόγιον τὸ Χαρμόσυνον, Ἐκδοσις Ἱερᾶς Μονῆς Σταυροβου-

νίου, Κύπρος 1996, σσ. 491-502.

18) Ἀκολουθία τοῦ ἁγίου ἐνδόξου ἀποστόλου Βαρνάβα, Ἰδρυτοῦ καὶ προστάτου τῆς ἁγιοτάτης Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ψαλλομένη κατὰ τὴν 11ην Ἰουνίου, ἔκδοσις Ἱερᾶς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, Λευκωσία 2000.

19) Κ. Σπυριδάκι, «Περὶ τὸν Ἰλαρίωνα Κιγάλαν», *Κυπριακαὶ Σπουδαί* 9 (1945), Λευκωσία 1947, σσ. 3-5. (Δημοσιεύονται τρία στιχηρὰ πρὸς τιμὴν τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα). Βλ. καὶ Κ. Σπυριδάκι, Μελέται, διαλέξεις, λόγοι, ἄρθρα, τόμ. α΄, Ἱστορικοφιλολογικαὶ μελέται καὶ διαλέξεις, μέρος γ΄, Ἐν Λευκωσίᾳ 1973, σσ. 245-247.

20). Émile Legrand, Louis Petit, Humbert Pernot, *Bibliographie Hellénique au dix-huitième siècle, tome premier*, Παρίσι 1918, σσ. 451-452.

21) Lous Petit, *Bibliographie des Acolouthies Grecques*, Βρυξέλλαι 1926, σσ. 23-24.

22) Ν. Γ. Κυριαζῆ, *Κυπριακὴ Βιβλιογραφία*, Ἐν Λάρνακι 1935, σ. 94.

23) Πρ. Λεοντοπόλεως Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, «Βιβλιογραφία τῶν Ἀκολουθιῶν καὶ αἱ ἀπὸ τοῦ 1926-1932 ἐμφανισθεῖσαι Ἀκολουθίαι», *Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν* 9 (1932), σσ. 80-122.

24) Ἱερὰ Σύνοδος (Ἀνακοινωθὲν 18.9.53), *Ἀπόστολος Βαρνάβας* 14 (1953), τεύχ. 9, Ἐν Λευκωσίᾳ 1953, σ. 256.

25) Ν. Τωμαδάκη, «Ἡ κυπριακὴ ἀγιολογία καὶ ὕμνογραφία ἐν σχέσει πρὸς τὰς κυπριακὰς Ἀκολουθίας», *Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν* 36 (1983-1984), Ἐν Ἀθήναις 1986, σσ. 226, 238, 240, 243, 258, 262, 263.

26) Θ. Ε. Σχίζα, Ἀναφορὰ εἰς τὰς Ἀκολουθίας τὰς ψαλλομένας ἐν Κύπρῳ, Ἀντιπελάργησις, Τόμος τιμητικὸς πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κ.κ. Χρυσόστομον ἐπὶ τῆ εἰκοσιπενταετηρίδι τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτοῦ διακονίας, Λευκωσία 1993, σσ. 528, 534, 535, 536, 538.

γ) Ἡ παροῦσα ἔκδοσις

Εἰς τὸ Τυπικὸν τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃς Ἐκκλησίας ἢ μνήμη τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα συνεορτάζεται μετὰ τῆς μνήμης τοῦ Ἀποστόλου Βαρθολομαίου. Ἡ ἰδιαιτέρα ὁμως εὐλάβεια τῶν Κυπρίων ἐδημιούργησε νέον λειτουργικὸν τύπον ἐν Κύπρῳ, προσηρμοσμένον εἰς τὴν πανηγυρικὴν μνήμην τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα, ὡς αὕτη ἐπεβλήθη διὰ τοῦ Συνοδικοῦ συλλειτούργου ἔκπαλαι τελουμένου εἰς τὴν Ἱερὰν αὐτοῦ Μοῆν εἰς Σαλαμίνα, ἔνθα καὶ ὁ τάφος αὐτοῦ. Ἡ τοπικὴ αὕτη ἰδιαιτέρως ὠδήγησεν εἰς τὴν ἀνάγκην συμπληρώσεως τῆς ἑλλειποῦς ἐν τοῖς μηναίοις Ἀκολουθίας τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα. Σὺν τῷ χρόνῳ προσετέθη νέον Συναξάριον καὶ νέος Κανὼν, με ἀποτέλεσμα τὴν αὐτονόμησιν τῆς Ἀκολουθίας τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα ἐκ τῆς ἀκολουθίας τοῦ Ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

Ἐκ τῆς γραφίδος τοῦ ἐκ Καρπασίας μοναχοῦ Ἀκακίου (1733), πληροφοροῦμεθα ὅτι ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Ἰλαρίων Κιγάλας, προσέθεσεν εἰς τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ

Ἀποστόλου Βαρνάβα νέα στιχηρὰ καὶ ἐγκώμια. Προφανῶς ταῦτα προσετέθησαν ὡς συνέχεια εἰς τὴν προσπάθειαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἰλαρίωνος νὰ ἀνακαινίσῃ τὴν ὁμώνυμον μονήν. Τὴν προσπάθειαν τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἰλαρίωνος θὰ συμπληρώσῃ ἀργότερον ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Φιλόθεος, ὁ ὁποῖος θὰ ἀνακαινίσῃ τὸν χῶρον περὶ τὸν τάφον τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα. Κατὰ τὴν ἰδίαν ἐποχὴν ὁ λόγιος διδάσκαλος καὶ ἱεροκῆρυξ Ἐφραὶμ ὁ Ἀθηναῖος, θὰ ἀναλάβῃ τὴν ἐπιστάσιαν τῆς ἐκδόσεως συνόλου τῆς Ἀκολουθίας. Συνεργὸν εἰς τὸ ἔργον αὐτοῦ ὁ Ἐφραὶμ θὰ ἔχῃ τὸν μαθητὴν αὐτοῦ Σωφρόνιον, «τὸ τέκνον τῆς ἐμῆς ὠδίνος», κατὰ τὴν ἐκφρασιν τοῦ σοφοῦ διδασκάλου. Εἰς τὸν Σωφρόνιον ἀρχιδιάκονον θὰ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ ὁ φερόμενος ὡς ὁ «ὑπὸ ἀνωλύμου Κυρίου» ἕτερος Κανὼν εἰς τὸν Βαρνάβαν.

Ἡ σύνθεσις τοῦ νέου συναξαρίου εἰς τὸν Βαρνάβαν ἀρύεται στοιχεῖα ἀπὸ τὴν πραγματείαν τοῦ Φιλοθέου ἀρχιεπισκόπου Κύπρου, «Περὶ τοῦ Αὐτονόμου τῆς Κυπρίων Ἐκκλησίας». Τὸ ὕφος τοῦ συναξαρίου κατατάσσει τοῦτο εἰς τὴν τάξιν τοῦ προφορικοῦ μᾶλλον ἢ γραπτοῦ λόγου. Πιθανώτατα εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ μορφήν νὰ ἀπετέλει λόγον ἐκφωνηθέντα κατὰ τὴν μνήμην τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα. Ἡ διασκευὴ αὐτοῦ ὡς κειμένου ἔχοντος συναξαριακὸν χαρακτήρα, ἀλλὰ καὶ ἡ ἔνταξις του εἰς τὴν Ἀκολουθίαν τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα, ὑποδηλοῖ προφανῶς τὸ ἀξίωμα ἢ τὸ κύρος τοῦ ὠμιλήσαντος ἱεροκέρυκος.

Ὁ τίτλος τῆς παρούσης ἐκδόσεως «Μνήμη τοῦ ἁγίου πανευφήμου καὶ γενναιομάρτυρος ἀποστόλου Βαρνάβα», ἐρεῖται ἐπὶ τοῦ λόγου τὸν ὁποῖον ἐξεφώνησε τὸν ΣΤ΄ αἰῶνα εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα ὁ Ἀλέξανδρος μοναχὸς «Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Βαρνάβαν τὸν ἀπόστολον» παράγραφος 46: «Τὴν δὲ ἡμέραν τῆς ἐνδόξου μνήμης τοῦ τρισμακαρίου Ἀποστόλου καὶ γενναίου μάρτυρος Βαρνάβα ἐδικαίωσαν γίνεσθαι καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν...». Ἐπίσης ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς ἀρχαιοτάτης εὐχῆς τῆς προχειρίσεως εἰς Μεγάλον Οἰκονόμον, ὡς αὕτη δημοσιεύεται εἰς τὸ Εὐχολόγιον τοῦ Goar. «Εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις τῆς ὑπερευλογημένης δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, τοῦ ἁγίου καὶ πανευφήμου Βαρνάβα τοῦ ἀποστόλου καὶ γενναιομάρτυρος καὶ πάντων τῶν ἁγίων».

Τὸ κείμενον τοῦ Μικροῦ Ἐσπερινοῦ τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, ἐποιήθη ἐν Ἀγίῳ Ὁρει ὑπὸ τοῦ αἰοδίδμου Γερασίου Μοναχοῦ Μικραγιαννανίτου, Ὑμνογράφου τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, μερίμνη τῆς ἱερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου. Τὸ κείμενον εὐγενῶς παρεχωρήθη πρὸς ἐκδοσιν εἰς τὸ παρὸν Μηνεῖον, γεγονὸς διὰ τὸ ὁποῖον ἐκφράζομεν θερμὰς εὐχαριστίας πρὸς τὸν πανοσιολογιώτατον καθηγούμενον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σταυροβουνίου π. Ἀθανάσιον.

Εἰς τὸ δημοσιευόμενον «Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ, Ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον Βαρνάβαν τὸν ἀπόστολον», ἐστηρίχθη ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως Daniele Papebrochio, *Acta Sanctorum*, Iunii tom. II, 1968, σσ. 436-453. Ἡ παράγραφος

10, στ. 2, τῆς ἐκδόσεως Peter Van Deun τοῦ ἔτους 1993, ἐδιωρθώθη ὡς ἀκολουθῶς: «Ἀστεῖον ὄντα τῷ Θεῷ» εἰς «εὐσταθῆ ὄντα τῷ Θεῷ», ἡ παράγραφος 43, στίχοι 3-6 ἀντὶ «Ὁ δὲ μηδὲν τάληθοῦς ἀποκρύψας πάντα καθεξῆς διηγῆσατο τῷ βασιλεῖ» εἰς «Ὁ δὲ μὴ ἀμελήσας ἦκει καὶ μηδὲν τοῦ ὁράματος τοῦ ἀληθοῦς ἀποκρύψας, πάντα καθεξῆς διηγῆσατο τῷ βασιλεῖ».

δ) Βίοι-Συναξάρια

1) Daniele Papebrochio, *Laudatio S. Barnabae Apostoli*, Auctore Alexandro Monacho Cyprio ex ms Vaticanae Bibliothecae, *Acta Sanctorum*, Junii II, α' ἔκδ. 1698, β' ἔκδ. 1742, σσ. 436-453.

2) *Alexandri monachi laudatio in Apost. Barnabam*, PG 87Γ, 1860, σσ. 4087-4106.

3) Μηνολόγιον Βασιλείου αὐτοκράτορος, PG 117, 1864, σσ. 493-496: Μηνὶ τῷ αὐτῷ ΙΑ΄ Ἀθλησις τῶν ἁγίων ἀποστόλων Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα.

4) Νικοδήμου Ἀγιορείτου, Συναξαριστῆς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ, τόμ. Β', Ἀθήνησι 1868, σσ. 197-199.

5) Ἐκκλησιαστικὴ Ἀλήθεια, Σύγγραμμα ἐκδιδόμενον ἐβδομαδιαίως, Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1881, Ἔτος Α' Μαΐου 27, σσ. 11-12 / Ἰουνίου 10, σσ. 48-49 / Ἰουνίου 17, σσ. 77-78 / Ἰουνίου 24, σσ. 91-93.

6) Κ. Δουκάκη, Μέγας Συναξαριστῆς, Σάρδιος τοῦ νοητοῦ παραδείσου ἢ Καλοκαιρινή. Βιβλίον ψυχωφελέστατον μεγάλης συλλογῆς βίων Ἀγίων τῶν καθ' ἅπαντα τὸν μήνα Ἰούνιον ἐορταζομένων, Ἐν Ἀθήναις 1893, σσ. 94-96.

7) Μανουὴλ Γεδεών, Βυζαντινὸν Ἐορτολόγιον, Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1899, σσ. 59-60, 112, 143, 212-213.

8) Hippolyti Delehaye, *Propylaeum ad Acta Sanctorum Novembris*, *Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae e codice Sirmondiano*, 1902, σσ. 743-746.

9) Χρήστου Οἰκονομίδου, «Ὁ θεμελιωτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου Ἀπόστολος Βαρνάβας», *Ἀπόστολος Βαρνάβας*, 1 Ἰουλίου 1931, σσ. 491-498.

10) Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Ἀγιολόγιον, Ἀθήνησι 1935, σσ. 455.

11) Κώστα Μυριανθέα, Ἀπόστολος Βαρνάβας, ὁ ἰδρυτῆς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, (ἔκδ. α', Ἐν Λευκωσίᾳ 1940), ἔκδ. β', Ἐν Λευκωσίᾳ 1945, σσ. 3-90.

12) Joseph Holzner, Παῦλος (μετάφρασις Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Κοτσώνη), Ἀθήνησι 1948, σσ. 91-141, 160-164.

13) Maximilianus Bonnet, *Acta Philippi et Acta Thomae accedunt Acta Barnabae* (Georg Olms, Verlagsbuchhandlung Hildesheim 1959), σσ. 292-302: Περίοδοι καὶ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Βαρνάβα τοῦ ἀποστόλου.

14) Juan Mateos S. I., *Le Typicon de la Grande Église*, tom. I., *Le cycle des Douze Mois*, *Orientalia Christiana Analecta* 165, Ἰώμη 1962, σσ. 310-313, tom. II., *Le cycle des fêtes mobiles*, *Orientalia Christiana Analecta* 166, Ἰώμη 1963, σσ. 122-125.

15) Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Μακαρίου Γ΄, Κύπρος, ἡ ἅγια νῆσος, Ἀθήναι 1968, σ. 12, ἔκδ. β΄, Λευκωσία 1997, σσ. 16-17, πίν. 6, 7.

16) Ἰωάννου Τσικνοπούλλου, Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας ὅπως τὸν παρουσιάζει ἡ Ἀγία Γραφή, Λευκωσία 1969.

17) Ἰωάννου Τσικνοπούλλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Πάφου, Λευκωσία 1971, σσ. 37-37.

18) Basilius Lathyseu, Menologii Anonymi Byzantini saeculi X, Fasciculus alter, Petropoli 1912, σσ. 34-40: Itinera et Passio SS. Bartholomaei et Barnabae.

19) Μελεῖ Νικολαΐδη, Βαρνάβας ὁ Κύπριος, Ἱστορικὸ Διήγημα, Λευκωσία, Κύπρος 1973.

20) Μιχαήλ Γαλανοῦ, Οἱ βίοι τῶν Ἀγίων, Μῆν Ἰούνιος, (ἔκδ. α΄ 1906, ἔκδ. β΄ 1951), ἔκδ. γ΄ 1988, σσ. 61-64.

21) Γεωργίου Κάκκουρα, Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας, Ἀγωνιστικὴ Πορεία, Ἰούνιος 1991, Πνευματικὴ Ἐπαλξή, Ἰούνιος 1993.

22) Hiéromoine Macaire de Simonos Petras, Le Synaxaire, Vies des Saints de l' Église Orthodoxe, t. 4, Θεσσαλονίκη 1993, σσ. 510-514.

23) Παπασταύρου Παπαγαθαγγέλου, Μορφές ποὺ ἄγιασαν τὴν Κύπρο, ἔκδ. ε΄, Λευκωσία 1998, σσ. 401-411, εἰκ. σ. 574.

2. Βοηθήματα

α) Μελέται

1) Estienne Lusignan, Description de toute l' isle de Chypre, Ἐν Παρισίοις 1580, σ. 25a.

2) Ἀρχιμανδρίτου Κυπριανοῦ, Ἱστορία χρονολογικὴ τῆς νήσου Κύπρου, Ἐνετίησιν 1788, σσ. 349-350.

3) Μηνολόγιον Βασιλείου αὐτοκράτορος, PG 117, 1864, σσ. 493-496: Μηνὶ τῷ αὐτῷ ΙΑ΄ Ἀθλησις τῶν ἁγίων ἀποστόλων Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα.

4) Ἰωάννου Χρυσοστόμου, Ὁμιλία 26, Εἰς τὰς Πράξεις, PG 60, 1859, σσ. 198-204, Ὁμιλία 34, σσ. 245-252.

5) Braunsberger, Der Apostel Barnabas, Mainz 1876.

6) Fl. Bustron, Chronique de l'île de Chypre (Mélanges Historiques choix de documents), tom. V, Παρίσι 1886, σ. 33 (ἔκδοσις ὑπὸ Θεοδώρου Παπαδοπούλλου, Λευκωσία 1998).

7) D. de Strambaldi, Chronica del regno di Cypro, Παρίσι 1893, σ. 12.

8) John Hackett, A History of the Orthodox Church of Cyprus, Λονδίνον 1901, σ. 317.

9) H. Delehay, Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae (= Propylaeum ad Acta Sanctorum Novembris), Βρυξέλλαι 1902, col. 743-746.

10) H. Delehay, «Saints de Chypre», Analecta Bollandiana 26 (1907), σσ. 235-236.

11) Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Πρῶται ἡμέραι τῆς Ἐκκλησίας

Ἀλεξανδρείας. Ὁ Εὐαγγελιστὴς Μᾶρκος, Ἀλεξάνδρεια 1909.

12) S. Salaville, «Le moine Alexandre de Chypre (VIe siècle)», Échos d' Orient 15 (1912), σσ. 134-137.

13) Χαρ. Παπαϊωάννου, Μετάφρασις «S. Salaville», Ἀλέξανδρος μοναχὸς ὁ Κύπριος (ΣΤ΄ αἰών) Ἐκκλησιαστικὸς Κῆρυξ, ἔτος β΄, τεύχος ΛΔ΄, Ἐν Λάρνακι 31 Μαΐου 1912.

14) Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου, Περί τῶν Ὁ Ἀποστόλων, Ἐκκλησιαστικὸς Φάρος, Ἀλεξάνδρεια, 16 (1917), σ. 461.

15) Χαρ. Παπαϊωάννου, Τὸ 2215ε χειρόγραφον τῆς Καινῆς Διαθήκης τὸ ἐν Μητροπόλει Κιτίου τῆς Κύπρου, Ἐν Ἀθήναις 1923, σ. 112.

16) C. Émereau, Hymnographi Byzantini, Échos d' Orient, τόμ. 23 (1924), σσ. 277.

17) Ἰω. Χάκκεττ, Ἱστορία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου, κατὰ μετάφρασιν καὶ συμπλήρωσιν Χαρ. Ἰ. Παπαϊωάννου, τόμ Β΄, Ἐν Πειραιεῖ 1927, σσ. 87, 211-215, 292.

18) Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ἐπὶ Τουρκοκρατίας (1571-1878), Ἀθήνησι 1929, σσ. 45-48.

19) R. M. Dawkins, Λ. Μαχαιρᾶ, Ἐξήγησις τῆς γλυκείας χώρας Κύπρου, ἡ ὁποία λέγεται Κρόνακα τοῦτ' ἔστιν Χρονικόν, Ὁξφόρδη 1932, τόμ. I σσ. 28-29, τόμ. II, σ. 55.

20) Χρυσοστόμου Παπαδοπούλου ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας (62-1934), Ἀλεξάνδρεια 1935, σσ. 47-66.

21) Alb. Ehrhard, Überlieferung und bestand der Hagiographischen und Homiletischen literatur der Griechischen Kirche, I Band, 1937, σ. 652, III. Band 1939, σσ. 368-369, 874-875.

22) Σωφρ. Εὐστρατιάδου, «Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς καὶ τὰ ποιητικὰ αὐτοῦ ἔργα», Ἐπετηρὶς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν 15 (1939), σ. 200.

23) H. Delehay, P. Peeters, M. Goens, B. Gaiffier, P. Grosjean, Fr. Halkin, Martyrologium Romanum, Βρυξέλλαι 1940, σ. 233.

24) Ἀρχιμ. Ἰπολύτου Μιχαηλίδου, «Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας καὶ τὸ Αὐτοκέφαλον τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου. Σύντομον ἱστορικὸν σημεῖωμα ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἐορτῆς τοῦ ἁγίου ἀποστόλου, Ἀπόστολος Βαρνάβας 8 (1940), 239-245.

25) J. Hastings, The Greater Men and Women of the Bible, Ἐδιμβούργον 1942, σ. 186.

26) Ἀρχιμ. Ἰπολύτου Μιχαηλίδου, Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας, ὁ ἰδρυτὴς καὶ πολιούχος τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας Κύπρου, Περιοδ. Χριστιανικὴ Ἀναγέννησις α΄, ἀρ. 20 (15 Ἰουνίου 1945), σ. 162.

27) V. Laurent, «Les fasts épiscopaux del' Église de Chypre», Revue des Études Byzantines 6 (1948), σσ. 153-166.

28) Π. Ἰ. Μπρατσιώτη, Βαρνάβας, Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδείᾳ, τόμ. 6, ἔκδ. δευτέρα, Ἀθήναι (ἄ. ἔ.).

29) Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Χρυσόστομου Παπαδοπούλου, Ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας, Ἐν Ἀλεξανδρεία 1951, σσ. 428-441.

30) Π. Χρήστου, Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας, Ἀθήναι 1951.

31) Θεοδώρου Παπαδοπούλου, «Τὸ κείμενον ἀρχαίας παραδόσεως περὶ ἐπισκέψεως τῆς ἁγίας Ἑλένης εἰς Παλαιστίνην καὶ Κύπρον», Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ περιοδικοῦ Νέα Σιών, Ἐν Ἱεροσολύμοις 1952, σ. 27.

32) N. Carpuyns, «Le Synodicon de Chypre au XIIe siècle», *Byzantion* 10 (1935), σσ. 489-504.

33) Π. Τρεμπέλα Ὑπόμνημα εἰς τὰς ἐπιστολάς τῆς Καινῆς Διαθήκης, τόμος α΄, ἔκδ. β΄, Ἀθήναι 1956, σσ. 505-506.

34) Fr. Halkin, *Bibliotheca Hagiographica Graeca* I, Βρυξέλλαι 1957, σσ. 80-81, III, σ. 14, *Novum Auctarium BHG*, Βρυξέλλαι 1984, σ. 41.

35) Ν. Ἀ. Λιβαδάρα, Ρωμανοῦ τοῦ Μελωδοῦ, Ὕμνοι, τόμ. 3, Μέρος Α΄ Κονδακάρια τοῦ Σινᾶ, Ἐν Ἀθήναις 1957, σσ. πζ-τμᾶ΄.

36) Ἰ. Χ. Κωνσταντινίδου, Ἀλέξανδρος Μοναχὸς ἀκμάσας κατὰ τὸ β΄ ἡμισυ τοῦ ΣΤ΄ αἰῶνος, Ὀρθοσκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, τόμ. 2, Ἀθήναι 1963, σσ. 127-128.

37) Παν. Κ. Χρήστου, «Βαρνάβας. Ἀπόστολος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ», Ὀρθοσκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία τόμ. 3ος, Ἀθήναι 1963, σσ. 632-637.

38) Α. Παπαδοπούλου-Κεραμέως, Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς Σταχυολογίας, τόμ. Α΄ (1891), ἀναστατικὴ ἔκδοσις 1963, σσ. 25-26.

39) Ἰωάννου Τσικνοπούλου, «Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας, ὁ ἰδρυτὴς τῆς κυπριακῆς Ἐκκλησίας», Ἐφημερὶς Ἐλευθερία 24.6.1966

40) Ὁμήρου Κ. Λοϊζίδου, «Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας, ἰδρυτὴς τῆς κυπριακῆς Ἐκκλησίας», Ἐφημερὶς Ἐλευθερία 11 Ἰουνίου 1966.

41) Ἀνδρέα Βασιλείου, «Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος», Ἐφημερὶς Ἐλευθερία 29. 6.1967.

42) J. Guillard, «Le Synodicon de l' Orthodoxie: édition et commentaire», *Travaux et Mémoires* 2 (1967), σσ. 273-277.

43) Ὁμήρου Κ. Λοϊζίδου, «Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας, ἰδρυτὴς τῆς Ἐκκλησίας Κύπρου», Ἐφημερὶς Ἐλευθερία, Τετάρτη 12 Ἰουνίου 1968.

44) Ὁμήρου Κ. Λοϊζίδου, «Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας, ἰδρυτὴς καὶ προστάτης τῆς αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας Κύπρου», Ἐφημερὶς Ἐλευθερία, 11 Ἰουνίου 1969, 11.6.70.

45) Κ. Χατζηγιάννου, Ἡ ἀρχαία Κύπρος εἰς τὰς Ἑλληνικὰς πηγὰς, τόμ. Α΄, Λευκωσία 1971, σσ. 316-339.

46) Karl Krumbacher, Ἱστορία τῆς Βυζαντινῆς Λογοτεχνίας, (μτφ. Γ. Σωτηριάδη), ἀνατύπωσις Ἀθήναι 1974, σ. 326.

47) Costas P. Kyrris, Saint Barnabas and Saint Paul in Cyprus, Πρακτικὰ Α΄ Παγκυπρίου Συνεδρίου Ἑλληνικοῦ Πολιτισμοῦ «Ἑλληνιστικὴ περίοδος» Λευκωσία, 21-23 Δεκεμβρίου 1973, Λευκωσία 1974, σσ. 97-125.

48) Μάρκου Σιώτη, Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας καὶ ὁ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος ὡς ὑπέρμαχοι τῆς ἐνότητος τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, Τόμος Ἀναμνηστικὸς ἐπὶ τῇ 50ετηρίδι τοῦ περιοδικοῦ Ἀπόστολος Βαρνάβας (1918-1968), Λευκωσία 1975, σσ. 133-191.

49) Λουκᾶ Χαρ. Φίλη, Τὸ πρόβλημα τῶν ἑβδομήκοντα Ἀποστόλων τοῦ Κυρίου. Ἐν Ἀθήναις 1977, ἔκδ. β΄ βελτιωμένη, σσ. 63, 96, 110, 118, 119, 134, 165, 166, 167, 171, 178, 185, 186, 196, 203, 210, 213, 215, 217, 219, 223, 228, 229, 230.

50) Νεοφύτου τοῦ Ῥοδινοῦ, Περὶ ἡρώων, στρατηγῶν, φιλοσόφων, ἁγίων καὶ ἄλλων ὀνομαστῶν ἀνθρώπων, ὁποῦ ἐβγήκασιν ἀπὸ τὸ νησί τῆς Κύπρου, (αχνθ΄), ἐν Γ. Βαλέτα, Νεόφυτος Ῥοδινός, Ἀθήνα 1979, σσ. 184-185.

51) Mauritii Geerard, Clavis Patrum Graecorum III, Brepols-Turnhout 1979, σ. 385: Alexander Cyprius, 7400. Laudatio Barnabae apostoli (BHG 226). Inc.: Μεγίστην λόγων ὑπόθεσιν προέθετο τοῖς πτωχοτάτοις ἡμῖν. AASS, Iun. II (1968), p. 436-452; 3aed. 431-447.

52) Peter Van Deun, «Un mémoire anonyme sur Saint Barnabé (BHG 226e). Edition et traduction», *Analecta Bollandiana* 108 (1990), σσ. 323-335.

53) Peter Van Deun, *Sancti Barnabae laudatio auctore Alexandro monacho et Sanctorum Bartholomaei et Barnabae vita e menologio imperiali deprompta*, *Hagiographica Cypria*, *Corpus Christianorum Series Graeca* 26, Brepols-Turnhout 1993, σσ. 82-122.

54) Ἀ. Παυλίδου, Βαρνάβας Ἀπόστολος, Μεγάλῃ Κυπριακῇ Ἐγκυκλοπαιδεία, τόμ. 3ος, Λευκωσία 1985, σσ. 153-157.

55) Ἀ. Παπαγεωργίου, «Βαρνάβα Ἀποστόλου Μοναστήρι» Μεγάλῃ Κυπριακῇ Ἐγκυκλοπαιδεία, τόμ. 3ος, Λευκωσία 1985, σσ. 157-159.

56) Ἀ. Βαρνάβα Χαρακτηρισμὸς τοῦ Ἀπ. Βαρνάβα (ἑορτὴ 11 Ἰουνίου), Περιοδ. *Κυπριακὸς Λόγος*, Μάιος-Αὔγουστος 1972, Λευκωσία σ. 141.

57) Ἀ. Βαρνάβα Οἱ Ἅγιοι ποὺ γεννήθηκαν ἢ συνδέθηκαν μὲ τὴν Κύπρο στὰ χρόνια τῶν Ἀποστόλων, Περιοδ. *Ὀρθόδοξη Μαρτυρία* 36 (1992), σσ. 47-50,

58) Π. Κ. Χρήστου, Ἑλληνικὴ Πατρολογία, τόμος Ε΄, Θεσσαλονίκη 1992, σσ. 499, 506.

59) Paolo Tomea, Tradizione apostolica e coscienza cittadina a Milano nel medioevo. La leggenda di san Barnaba, Milano 1993.

β) Ναογραφία

1) Ἀρχιμ. Κυπριανοῦ, Ἱστορία χρονολογικὴ τῆς νήσου Κύπρου, (αχνη΄) Ἐνετίησιν 1788, σσ. 346, 392.

2) Μ. Γεδεῶν, Βυζαντινὸν Ἑορτολόγιον, Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1899, σ. 112: Βαρθολομαίου καὶ Βαρνάβα τῶν ἀποστόλων. Ἡ σύναξις ἐν τῷ ἀποστολείῳ τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου Πέτρου τῷ συγκειμένῳ τῇ Ἁγιωτάτῃ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ Περὶ τοῦ ναοῦ τούτου εἰδομεν καὶ ἄλλοτε, ἐξ ὧν φαίνεται ὅτι συνηνωμένος ὦν τῷ ναῷ

τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας ἐλογίζετο ὡς ἔνδον ἐκείνου κείμενος.

3) Cl. Cobham, *The Churches and Saints of Cyprus*, Λονδίνον 1910, σσ. 26, 32.

4) G. E. Jeffery, *A Description of the Historic Monuments of Cyprus*, Nicosia 1918, σσ. 37, 147, 213, 354, 384, 403, 420.

5) Hippolyte Delehay, «Une vie inédite de saint Jean l' Aumônier», *Analecta Bollandiana* 45 (1927), σσ. 25, 32-35.

6) Ι. Κ. Περιστιάνη, «Ὁ θαυματουργὸς τάφος τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα καὶ ὁ ὁμώνυμος ναὸς, Ἀπόστολος Βαρνάβας (1931), σσ. 499-509.

7) Γ. Ἀ. Σωτηρίου, Τὰ παλαιοχριστιανικὰ μνημεῖα τῆς Κύπρου, Ἀνακοίνωσις ἐν Πρακτικὰ τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν, Ἐν Ἀθήναις 1931, σσ. 482-483 καὶ Ἀπόστολος Βαρνάβας 4 (1932), σ. 161.

8) Γ. Ἀ. Σωτηρίου, Τὰ βυζαντινὰ μνημεῖα τῆς Κύπρου, Ἐν Ἀθήναις 1935, Εἰκ. 8. πίν. 156, 16, 18.

9) R. Gunnis, *Historic Cyprus*, London 1936, 1947, σσ. 224-225.

10) Γ. Ἀ. Σωτηρίου, «Ὁ ναὸς καὶ ὁ τάφος τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα παρὰ τὴν Σαλαμίνα τῆς Κύπρου», *Κυπριακαὶ Σπουδαί* I (1937), σσ. 175-187.

11) Γ. Ἀ. Σωτηρίου, Χριστιανικὴ καὶ Βυζαντινὴ Ἀρχαιολογία, τόμ. Α΄, Ἐν Ἀθήναις 1942, σ. 368.

12) Κ. Μυριανθέα, Γεωγραφία τῆς Κύπρου, Λευκωσία 1945, σσ. 128, 156.

13) Ν. Κυριαζῆ, Τὰ μοναστήρια ἐν Κύπρῳ, Λάρνακα 1950, σ. 30.

14) Ν. Κληρίδη, Μοναστήρια στὴν Κύπρῳ, Λευκωσία 1952, σσ. 16-23.

15) R. Janin, *La géographie ecclésiastique de l' empire Byzantin, première partie. Le siège de Constantinople et le patriarcat Oecuménique, tom. III, Les églises et les monastères*, Παρίσι 1953, σσ. 489-490 (deuxième édition, Παρίσι 1969), σσ. 473-474.

16) Ἀθηνᾶς Ταρσοῦλη, Κύπρος, τόμ. Α΄, Ἀθήναις 1955, σσ. 32, 33, 36, 113, 236, 258, 282, 329, 331, τόμ. Β΄ Ἀθήναις 1963, σσ. 41, 42, 48-52, 86, 87, 136, 479.

17) Ἰ. Ράμφου, Στέφανος ὁ πρωτομάρτυς (ναὸς ἐν τῷ ἀνακτόρῳ τῆς Δάφνης), Ὁρθόδοξη καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία 11, Ἀθήναις 1967, σ. 469.

18) Σίμου Μενάρδου, «Τοπωνυμικὸν τῆς Κύπρου», Ἐκδοσις Κέντρου Ἐπιστημονικῶν Ἐρευνῶν, Λευκωσία 1970, σσ. 21, 45, 48, 55, 59.

19) A. H. S. Megaw, *Byzantine Architecture and Decoration in Cyprus: Metropolitan or Provincial?*, *Dumbarton Oaks Papers* 28 (1974), σσ. 57-88.

20) Marie José Chavane-Marquerite Yon-J. Cazeaux, *Salamine de Chypre, X, Testimonia Salaminia 1*, Παρίσι 1978, σσ. 17-20.

21) M. Christodoulou, *A concise gazetteer of Cyprus*, Nicosia 1982, σ. 15: Ἀπόστολος Βαρνάβας, ἀρχαιολογικὴ περιοχὴ, Ἀμμόχωστος, WD 79 93.

22) A. Stylianos and J. Stylianos, *The Painted Churches of*

Cyprus, Treasures of Byzantine Art, Trigraph-London A. G. Leventis Foundation, Λονδίνον 1985, σσ. 22, 384.

23) Ἀ. Σακελλαρίου, Τὰ Κυπριακὰ τόμ. Α΄ (Ἀθήναις 1890), Ἐκδοσις Πολιτιστικοῦ Ἰδρύματος Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου Γ΄, Λευκωσία 1991, 393-394.

24) Georges Roux, *Salamine de Chypre, XV. La basilique de la Campanopetra*, Παρίσι 1998.

25) Κ. Κοκκινόφτα, «Τὸ μοναστήρι τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα καὶ ἡ ἐπαναλειτουργία τοῦ τὸ 1917», *Περιοδ. Ὁρθόδοξη Μαρτυρία* 67 (2002), σσ. 81-85.

γ) Εἰκονογραφία

1) G. E. Jeffery, *A Description of the Historic Monuments of Cyprus*, Λευκωσία 1918, σσ. 37, 147, 213, 237, 354, 384, 403, 428.

2) R. Gunnis, *Historic Cyprus*, Λονδίνον 1936, 1947, σσ. 224-225, 419, 420.

3) T. Talbot Rice, *The Icons of Cyprus*, Λονδίνον 1937, σ. 262.

4) Ἀθηνᾶς Ταρσοῦλη, Κύπρος, τόμ. Β΄, Ἀθήναις 1963, πίν. ΙΑ΄ 1, Εἰκόνα τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, 2. Ναὸς καὶ μονὴ τοῦ Ἀποστόλου Βαρνάβα, 3. Τὰ τρία ἀδέρφια, καλόγεροι τῆς μονῆς. πίν. ΙΒ΄, Ἡ Τύφλωσις τοῦ Ἑλύμα στὴν Πάφο, μπρὸς στὸν ρωμαῖο ἀνθύπατο Σέργιο Παῦλο, Ἔργο τοῦ Ραφαήλ, σὲ Φλωρεντινὸ Μουσεῖο.

5) Ἀ. καὶ Ἰ. Στυλιανοῦ, Παναγία Φορβιώτισσα Ἀσίνου, Λευκωσία 1973, σ. 18.

6) A. and J. Stylianos, *The painted Churches of Cyprus. Treasures of Byzantine Art, Trigraph-London, A. G. Leventis Foundation*, Λονδίνον 1985, σσ. 16, 66, 118, 175, 183, 184, 213, 217, 237, 294, 349, 421, 422, 484, 500.

7) Victoria & Albert Museum, Raphael (1483-1520), *Cartoon, The Blinding of Elymas*. Ht 11ft 23/4in. W. 14ft. 71/2in.

8) Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου κ.κ. Μακαρίου Γ΄, Κύπρος, ἡ ἁγία νῆσος, ἔκδ. 6΄, Λευκωσία 1997, πίν. 6: Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας. Εἰκόνα ἀπὸ τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Λουκά, Λευκωσία. Τώρα στὸ Μεγάλον Συνοδικὸ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς. Α΄ ἡμισυ τοῦ 16ου αἰῶνα. Πίν. 7: Ὁ Ἀπόστολος Βαρνάβας. Τοιχογραφία τοῦ ναοῦ τῆς Παναγίας Κούρδαλι. Α΄ ἡμισυ 16ου αἰῶνα.

δ) Ἱερὰ Λείψανα

1) D. Papebrochio, *Acta Sanctorum, Junii tom. II, Venetiis 1742*, σσ. 453-460: De Reliquiis S. Barnabae. I. Quando et quomodo eae allatae Mediolanum, et ibidem saeculo XIII inventae sint. II. Earumdem Reliquiarum translatio, facta ibidem saeculo XVI, III. De Reliquiis S. Barnabae extra Insubriam, IV. De Epistola S. Barnabae, ipsiusne ea, et qualis fit?, V. Expenduntur et excusantur quaedam Epistolae ibi

objecta.

2) B. G. Niebuhrii C. F., Georgius, Cedrenus, tomus Prior, Corpus Scriptorum Historiae Byzantinae, Bonnae 1838, σσ. 618-619: Τούτῳ τῷ χρόνῳ τὸ τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρνάβα λείψανον εὑρέθη ἐν Κύπρῳ, ὑπὸ δένδρον κερρασεάν ἰστάμενον, ἔχον ἐπὶ τοῦ στήθους τὸ κατὰ Ματθαῖον εὐαγγέλιον ἰδιόγραφον αὐτοῦ τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα.

3) Γεωργίου τοῦ Κεδρηνοῦ, Σύνοψις ἱστοριῶν, MPG 121 (1864), σσ. 673-674.

4) Θεοδώρου ἀναγνώστου, Ἐκλογαὶ ἐκ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας, MPG, 86, 1865, σ. 184.

5) Ἰωήλου χρονογραφία ἐν συνόψει, MPG 139, 1865, σσ. 263-264.

6) Μ. Γεδεών, Βυζαντινὸν Ἑορτολόγιον, Ἐν Κωνσταντινουπόλει 1899, σ. 112: Τὸ λείψανον τοῦ ἀποστόλου Βαρνάβα ἀνεκομίσθη τῷ 478 εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐκ Κύπρου ὑπὸ Ζήνωνος.

7) H. Delehaye, Synaxarium Ecclesiae Constantinopolitanae (= Propylaeum ad Acta Sanctorum Novebris), Βρυξέλλαι 1902, σσ. 744: Οὗτος λέγεται τεθάφθαι ἅμα τῷ ὑπ' αὐτοῦ γραφέντι κατὰ Ματθαῖον εὐαγγελίῳ καὶ ἐς ὕστερον εὑρεθέντι μετὰ τοῦ ἀποστολικοῦ σώματος ὅθεν καὶ προνόμιον ἔλαβον οἱ πιστοὶ μὴ ὑποκεῖσθαι ὑπὸ τινὰ τῶν ἄλλων ἐπισκόπων ταύτην τὴν νῆσον, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἐπισκόπου χειροτονεῖσθαι.

8) Maximilianus Bonnet, Acta Philippi et Acta Thomae

accedunt Acta Barnabae, Acta Apostolorum Apocrypha, Partis Alterius, volumen Alterium, (Georg Olms Verlagsbuchhandlung Hildesheim), 1959, σ. 301.

9) Μοναχοῦ Ἀθανασίου Παναγιώτου, Ἡ «Πλατυτέρα» τῶν οὐρανῶν εἰς τὸ Ἅγιον Ὅρος «Ἄθω», Κερυραὶ 1961, σ. 174: Περὶ τῶν ἱερῶν λειψάνων τῆς ἱερᾶς μονῆς Ξηροποτάμου... Βαρνάβα τοῦ ἀποστόλου, σ. 226: Ἰ. Μονὴ Ξενοφώντος, Κεϊμήλια, Ἡ κάτω σιαγὼν τῶν ἁγίων ἀποστόλων Βαρνάβα καὶ Φιλίππου, σ. 239: Ἱερὸν μοναστήριον ἁγίου Παντελεήμονος... μέρος λειψάνων Βαρνάβα.

10) Π. Κ. Χρήστου, Βαρνάβας. Ἀπόστολος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, Θρησκευτικὴ καὶ Ἠθικὴ Ἐγκυκλοπαιδεία, τόμος 3ος, Ἀθῆναι 1963, σσ. 632-637.

11) Ἰ. Π. Τσικνοπούλλου, Ἡ Ἱερὰ Μονὴ τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου τοῦ Μαχαιρᾶ, Λευκωσία 1968, σσ. 297-208/20: Λειψανοθήκη διὰ δαπάνης Χαραλάμπους ἀρχιμανδρίτου Μαχαιράδος 1795 Μαΐου 30... τοῦ ἁγίου ἀποστόλου Βαρνάβα, σ. 208/21: Ἱερῶν λειψάνων θήκη διὰ δαπάνης Κυρίλλου ἱερομονάχου ἐκ τῆς βασιλικῆς Μονῆς Μαχαιράδος Κύπρου 1797 Σεπτεμβρίου 10... Ἀποστόλου Βαρνάβα:

12) Otto Meinardus, «Relics in the Churches and Monasteries of Cyprus», Ostkirchliche Studien 19 (1970), σ. 25.

13) Paolo Tomea, Tradizione apostolica e coscienza cittadina a Milano nel medioevo. La leggenda di san Barnaba, Μιλάνο 1993, σσ. 240-241, 326, 390.

